

STAN na 23 marca 2019 r.

WSZYSTKO OK

dopracować Hasło „WOSK Henryk”

[NIEOPUBLIKOWANE, RĘKOPIS !!!!]

ŹRÓDLAK Wojciech

kustosz Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi

Skorowidz OSOBOWY

ikonografii łódzkiej do „Łodzi w Ilustracji”

(dodatek ilustrowany do „Kuriera Łódzkiego” w okresie 24 VIII 1924 – 27 VIII 1939)

(<http://bcu.lib.uni.lodz.pl/dlibra/collectiondescription?dirids=6>)

© korzystaj do woli z tych informacji, ale nie zapomnij w odsyłaczu podziękować; uzupełnienia, korekty i uwagi mile widziane

UWAGA:

KORZYSTAJ Z PRZYCISKU „PLAN DOKUMENTU”, KTÓRY ZNAJDZIESZ NA PASKU W GÓRZE EKРАНU (lupa na tle ikony dokumentu), ŻEBY POZNAĆ OGÓLNIĘ STRUKTURĘ HASEŁ LUB SZYBKO ODNALEŹĆ POSZUKIWANE HASŁO.

WSTĘP

Zasady opisów

1. Wszelkie informacje o danej osobie, zawarte w opisach pochodzą z podpisów pod zdjęciami opublikowanymi w „Łodzi w Ilustracji”. Jeżeli zostały rozszerzone w oparciu o inne materiały, to wymieniono je w „Bibliografii” danej osoby.
2. **Obecne informacje o danej osobie służą tylko do jej aktualnej identyfikacji i mają wyłącznie charakter roboczy. Ustalenie w miarę dokładnych życiorysów jest zaplanowane na drugi etap prac nad bibliografią. Nie wykluczone więc, że obecnie opisy dotyczące kilku osób o podobnych nazwiskach i imionach w rzeczywistości dotyczą tej samej osoby.
Na tym etapie pracy skoncentrowano się wyłącznie na zapisach bibliograficznych**
3. Żółte podświetlenia to informacje „do wyjaśnienia” lub „do uzupełnienia”.
4. Przy wymienianiu funkcji, miejsca zatrudnienia, stopnia wojskowego itp. ścisłych informacji podano przynajmniej jedną datę roczną pod którą ją znaleziono.

5. W bibliografii umieszczono zarówno łodzian jak i wszelkie inne osoby, które miały osobisty kontakt z Łodzią, np. z okazji koncertu, spotkania sportowego, odczytu itp.
6. Zrezygnowano z dokładnego wskazywania w opisach zdjęć zbiorowych gdzie dana osoba się znajduje. W większości przypadków okazywało się to albo trudne do ustalenia albo wręcz niemożliwe.
7. Opisy zdjęć zostały tak sformułowane, aby bez ich obejrzenia dokonać wstępnego wyboru poszukiwanego zdjęcia.
8. Tam gdzie było to do ustalenia lub taka informacja została zawarta w podpisie podano dokładne daty wykonania danego zdjęcia.

Skróty

- (...?..., 1933, ...?...) – rok pełnienia danej funkcji, zatrudnienia w danym miejscu itp. na podstawie informacji zawartej w „Łwl”, z sygnalizacją, że prawdopodobnie był to dłuższy okres czasu
- ..... – informacja do uzupełnienia
- **Kowalski** – informacja lub nazwisko do sprawdzenia

LITERA „W”

1. WACHOWICZ K.....; insp. okręgowy PCK

- ur. .... – zm. ....
- mjr rez. WP (1937)
- inspektor okręgowy łódzkiego PCK (1937, 1938)
- działacz oddz. łódzkiego PCK (1937)

1937

- nr 21, z 23 V, s. 2: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu LOPP dla pracowników łódzkiej fabryki włókienniczej „Jakub Hirszberg i ..... Wilczyński, Sp. Akc.” (30.04.1937)
- nr 37, z 12 IX, s. 3: na uroczystości zakończenia turnusu kolonii letniej oddz. łódzkiego PCK w Niutkowie, pow. ...., jako przedstawiciel .....
- nr 43, z 24 X, s. 2: na uroczystości zakończenia kursu dla pielęgniarek, zorganizowanego przez oddz. łódzki PCK

1938

- nr 6, z 6 II, s. 1: w gronie uczestników zakończenia kursu zakładowych drużyn samarytańskich PCK (29.01.1938)
- nr 12, z 20 III, s. 4: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu dla Sekcyjnych Ratownictwa Sanitarnego PCK (11.03.1938)

2. WACHOWSKA Stanisława; mieszk. Łodzi

- ur. .... – zm. ....
- mieszkanka Łodzi
- nagrodzona w listopadzie 1933 r. w konkursie Pocztovej Kasy Oszczędności ma „Najoszczędniejszą Pracownicę Domową”

1933

- nr 46, z 12 XI, s. 5: w grupie uczestniczek konkursu
- nr 47, z 19 XI, s. 5: zdjęcie portretowe ze współnagrodzoną w konkursie oszczędzania – Franciszką Grabowską

3. WACHTL Karol; red. nac. „Rozwoju“

- ur. .... – zm. ....
- dr czego?
- redaktor naczelny „Rozwoju” (19... – 19...) i „Gazety Niedzielnej” (19...–19...)
- autor kilku książek z zakresu wiedzy społeczno-politycznej oraz poezji ludowej, znany w Łodzi z częstych odczytów.

1925

- nr 6, z 8 II, s. 3: zdjęcie portretowe

4. WACHTL Wilhelm; art.-malarz

- ur. .... – zm. ....
- artysta – malarz
- wystawiał w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi (1926)

1926

- nr 4, z 24 I, s. 1: prace: obraz p.t. „Judyta”

5. WAĆKOWSKA H.....; członkini Zjedn. Polskiej Młodzieży Pracującej „Orle”

- ur. .... – zm. ....
- członkini Zarządu okręgu łódzkiego Zjednoczenia Polskiej Młodzieży Pracującej „Orle” (1932)

1932

- nr 12, z 20 III, s. 3: w gronie członków Komitetu Organizacyjnego Wystawy Robót Ręcznych członków zjednoczenia (**13.03.1932**)

6. **WADOWSKI Marian; poseł na Sejm RP**

- ur. 31 VII 1897 – zm. ok. 24 II 1940 (Łódź)
- poseł na Sejm RP w latach 193... – 1939 (startował z okręgu nr 16 w Łodzi)
- członek parlamentarnej grupy regionalnej posłów i senatorów RP województwa łódzkiego (1936)
- znany na terenie Łodzi działacz społeczny
- prezes Izby Skarbowej w Łodzi (1934)
- naczelnik łódzkiej Rady Grodzkiej BBWR (1935)
- prezes Grupy Regionalnej Związku Legionistów Polskich (1935)
- w listopadzie 1938 r., z okazji Święta Niepodległości odznaczony krzyżem oficerskim orderu „Polonia Restituta”
- **członek nowego zarządu Związku Oficerów Rezerwy w Łodzi (od VI 1939)**
- aresztowany 15 XI 1939 r. przez gestapo; najpierw osadzony w więzieniu przy ul. S. Sterlinga 16 lub w siedzibie gestapo przy ul. Anstadta, następnie przewieziony do obozu przejściowego w fabryce Michała Glazera na Radogoszczu
- w dniu 24 II 1940 r. „skazany” przez sąd doraźny i stracony[1] w lesie łagiewnickim[2]; według S. Rapalskiego – nieprawidłowo(!) – rozstrzelany na terenie obozu w f-ce M. Glazera w dn. 12 XI 1939 [3].

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Księga aresztowanych przez Einsatzgruppen III, Einsatzkommando 2, k. .... (Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi, sygn. ....)
- [2] *Eksterminacja inteligencji Łodzi i okręgu łódzkiego, 1939–1940*; Łódź 1992, s. 139, poz. 246.
- [3] RAPALSKI Stanisław, *Byłem w piekle. Wspomnienia z Radogoszcza*. Wyd. 1. Łódź 1960, ss. 27–29 (Wyd. 2, Łódź 1963, ss. 27–29; Wyd. 3. Łódź 1969, ss. 34–36)

1934

- nr 38, z 23 IX, s. 2: przemawia na wiecu poparcia dla min. spraw zagranicznych Józefa Becka na pl. Wolności dla poparcia jego stanowiska w Genewie w sprawie traktatów mniejszościowych
- nr 49, z 8 XII, s. 7: w swoim gabinecie w Biurze Rady BBWR w Łodzi

1935

- nr 2, z 13 I, s. 4: w gronie uczestników zakończenia kursu dla kierowników sekretariatów powiatowych i grodzkich BBWR
- nr 3, z 20 I, s. 4: – w gronie członków Rady BBWR dzielnicy Łódź–Chojny, na uroczystości poświęcenia lokalu Rady
– jak wyżej, stoi obok księdza Rylskiego poświęcającego lokal
- nr 16, z 20 IV, s. 1: w gronie uczestników wojewódzkiego zjazdu delegatów Związku Legionistów Polskich, Łódź 14.05.1935; zdjęcie wykonane w lokalu ZLP, oddz. łódzki, ul. Sienkiewicza 37
- nr 35, z 1 IX, s. 5: **zdjęcie portretowe** wykonane w trakcie wyborów do Sejmu RP

1936

- nr 6, z 9 II, s. 1: na spotkaniu w Urzędzie Wojewódzkim grupy regionalnej posłów i senatorów województwa łódzkiego z wojewodą Al. Hauke-

Nowakiem (3.02.1936)

- nr 23, z 7 VI, s. 6: **zdjęcie portretowe** (to samo w „ŁWI”, 1935, nr 35, s. 5)

1938

- nr 13, z 27 III, s. 3: we Lwowie, w gabinecie d-cy DOK VI – gen. Wład. Langnera (do niedawna d-cy DOK IV-Łódź), w gronie członków Komitetu Pożegnania Generała w Łodzi, którzy przywieźli mu pamiątkową statuetkę oraz czek na 1.400 zł, zebranych przez tenże Komitet do jego dyspozycji, który ten z kolei przekazał na budowę domu-pomnika J. Piłsudskiego w Łodzi
- nr 47, z 20 XI, s. 7: **zdjęcie portretowe** (inne ujęcie; choć niezbyt dobrej jakości)

1939

- nr 22 (winno być „nr 23”), z 11 VI, s. 3: w gronie członków nowego Zarządu oddz. łódzkiego Zw. Oficerów Rezerwy

7. WADZYŃSKA **Maria**; opiekunka 11 ŁDH

- ur. .... – zm. ....
- opiekunka 11 ŁDH (Zeńskiej; 1933)

1933

- nr 31, z 30 VII, s. 3: z druhami 11 ŁDH na kolonii letniej w Łaniętach k. Kutna

8. WADZYŃSKI **Antoni Jerzy**; kpt WP

- ur. .... – zm. ....
- kapitan WP
- d-ca pododdziału w 28 pułku piechoty im. Strzelców Kaniowskich (1929)

1929

- nr 15, z 14 IV, s. 6: ze swoim pododdziałem podczas wiosennej akcji ochrony mostów w Sieradzu

9. WAGNER Edward, poseł na Sejm RP

- ur. .... – zm. ....
- łodzianin
- ociemniały poseł na Sejm RP (1934)
- major rezerwy WP

1934

- nr 20, z 20 V, s. 2: – w gronie uczestników uroczystości jubileuszowej z okazji 5-lecia działalności łódzkiego Koła Związku Inwalidów Wojennych RP; zdjęcie wykonane przed katedrą (10.05.1934)
  - na czele pochodu członków Związku, w gronie członków Zarządu oddz. łódzkiego Związku

10. WAGNER Edward, inżynier-technolog

porównaj: **OSOBY** – **WAGNER** Józefa (żona)

- ur. ....1857 – zm. 7 XII 1931 (Łódź)
- inżynier – technolog po Politechnice Ryskiej
- filister ryskiej korporacji akademickiej „Arconia”
- dyrektor techniczny Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Scheiblera i L. Grohmana w Łodzi
- długoletni prezes Stowarzyszenia Techników w Łodzi (od 1912 do śmierci)
- za pracę społeczną odznaczony:
  - = orderem Polonia Restituta
  - = Złotym Znakiem Związku Floriańskiego
  - = Złotym Znakiem za Nieskazitelną Służbę w Straży Pożarnej
  - = dyplomem uznania Rady Głównej Państwowej Wystawy Krajowej w Poznaniu za długoletnią i wydatną pracę w przemyśle
- członek Akademii Nauk Politycznych
- pochowany na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowej w Łodzi, kw. ....

1925

- nr 21, z 24 V, s. 10: na uroczystości z okazji 49-lecia Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Łodzi

1931

- nr 51, z 20 XII, s. 3: zdjęcie portretowe

1934

- nr 44, z 4 XI, s. 6: grób rodziny Wagnerów w którym został pochowany; kwatery ....., pole ....., linia ....., grób .....

11. WAGNER Józefa; żona inż. Edw. Wagnera

porównaj: **OSOBY** – **WAGNER** Edward (mąż)

- ur. ....1860 – zm. .... XII 1922 (Łódź)
- pochowana na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowej w Łodzi

1934

- nr 44, z 4 XI, s. 6: grób rodziny Wagnerów w którym została pochowana; kwatery ....., pole ....., linia ....., grób .....

12. WAGNER Wiktor, farmaceuta

- ur. 25 XI 1868 (Słuck) – zm. 17 VII 1951 (Łódź)
- w dn. 28 IX 1893 r., jako mieszkaniec Warszawy, uzyskał tytuł prowizora farmaceutycznego na Wydziale Medycznym Uniw. Warszawskiego; po tym fakcie przeniósł się do Łodzi i tu przez siedem lat pracował w aptece zakładów K. Scheiblera a także w aptece Rosyjskiego PCK w Łodzi
- po śmierci matki w 1905 r. wyprowadza się wraz z rodziną do Tomaszowa Maz. gdzie pracuje przez kilka lat
- powraca do Łodzi i tu do końca I wojny św. dzierżawi aptekę Wierzbickiego (przy ul. ....) i Łabudzińskiego (przy ul. ....)
- Inspektor Farmaceutyczny przy Wydz. Zdrowia w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi (XII 1922 – 1935)
- prezes i jeden z głównych animatorów **Stowarzyszenia / Towarzystwa Aptekarzy Łódzkich** – oddz. łódzkiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (1935, 1936)
- po przejściu na emeryturę za zasługi dla rozwoju łódzkiej farmacji otrzymał zgodę na otwarcie w Łodzi apteki, a ponieważ nie miał na to wystarczających funduszy wszedł w spółkę z mgr farmacji Albrechtem Alojzym Zieglerem, który sfinansował otwarcie ich apteki przy ul. Piotrkowskiej 67
- podczas okupacji niemieckiej w czasie II wojny św. stracił tę aptekę na rzecz Zieglera, który podpisał volklistę; a on, z powodu braku środków do życia i wyrzuceniu go z mieszkania przy ul. Żwirki, wyjechał do Warszawy gdzie mieszkali jego żonaci synowie
- w 1945 r. powraca do Łodzi, odzyskuje swoją aptekę przy Piotrkowskiej 67, która prowadzi do tragicznej śmierci (po potrąceniu przez samochód przed swoją apteką) w 1951 r.
- pochowany, a później i jego żona Elfryda, na cm. kalwińskim w Warszawie przy ul. Młynarskiej
- zaangażowanie społeczne:
  - = członek Towarzystwa Polaków-Ewangelików w Łodzi
  - = jako młody jeszcze człowiek sekretarz „Polskiej Macierzy Szkolnej” w Łodzi
  - = członek Tow. Kolonii Letnich dla Dzieci w Łodzi
  - = podczas I w. św. sekretarz Sekcji Farmaceutycznej Komitetu Obywatelskiego m. Łodzi
  - = kilkakrotny prezes oddz. łódzkiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego
  - = przewodniczący Koła Rodziców przy Gimnazjum Męskim im. J. Piłsudskiego w Łodzi (193...–1938)

- = prezes Kolegium Kościelnego Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Łodzi
- = po II wojnie św. m.in. członek Komisji Laboratoryjno-Analitycznej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Łodzi
- odznaczony w 1930 r. Złotym Krzyżem Zasługi za zasługi dla zawodu farmaceutycznego

Wiktor Wagner w 1909 roku został sekretarzem założonego właśnie Łódzkiego Stowarzyszenia Aptekarzy. Był również w składzie komitetu organizacyjnego Pierwszego Zjazdu Aptekarzy Królestwa Polskiego (25-26.IV.1912 r), który odbył się w Łodzi.

W 1929 roku z inicjatywy W. Wagnera – inspektora farmaceutycznego Okręgu Łódzkiego zorganizowano Sekcję Naukową przy Łódzkim Stowarzyszeniu Aptekarzy. W dwa lata później staraniem sekcji utworzono pracownię analityczną, która przeprowadzała badania jakości leków w aptekach. Aptekę przy ul. Piotrkowskiej 67 założył w 1935 r. i do 1939 r. prowadzona była przez spółkę z Alojzym Zieglerem.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] SZULC J. i E., *Cmentarz Ewangelicko-Reformowany w Warszawie*. Warszawa 1989, s. 162.
- [2] Arch. Państwowe w Łodzi, zespół Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego, sygn. 1165.
- [3] Archiwum rodzinne Wagnerów (np. red. Krzysztof Wagner, zam. w Warszawie)

1935

- nr 50, z 15 XII, s. 1: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu obrony przeciwchemicznej LOPP dla łódzkich farmaceutów

1936

- nr 26, z 28 VI, s. 3: w gronie uczestników zjazdu Polskiego Powszechnego Towarzystwa Farmaceutycznego w Krakowie, jako członek łódzkiej delegacji

13. WAGNER Waleria, łodzianka

porównaj: **OSOBY – WAGNER** Władysław (mąż)

- ur. [redacted] – zm.
- z Cechonowskich
- w dn. 21 V 1935 r. wraz z mężem obchodziła złote gody małżeńskie

1935

- nr 21, z 26 V, s. 7: na pamiątkowym zdjęciu wraz z mężem Władysławem wykonanym z okazji złotych godów
- nr 22, z 2 VI, s. 3: w otoczeniu gości podczas przyjęcia jubileuszowego w rest. „Tivoli”

14. WAGNER Władysław, inżynier-technolog; odlewnik

porównaj: **OSOBY – WAGNER** Waleria (żona)

- ur. [redacted] – zm. 14 III 1937 (Łódź)
- inżynier
- w dn. 21 V 1935 r. wraz z żoną obchodził złote gody małżeńskie
- z podpisem pod zdjęciem („ŁwI”, 1937, nr 12, s. 3): „*Sp Władysław Wagner, jeden z najbardziej zasłużonych działaczy społecznych w Łodzi, człowiek gorącego i szlachetnego serca, żarliwy patriota i prawy obywatel, zmarł w dniu 14 bm [14 III 1937]*”
- współtwórca Resursy Rzemieślniczej w Łodzi
- współtwórca łódzkiej Wystawy Rzemieślniczej w 1912 r.

1935

- nr 21, z 26 V, s. 7: na **zdjęciu portretowym** wraz z żoną Walerią, wykonanym z okazji złotych godów
- nr 22, z 2 VI, s. 3: w otoczeniu gości podczas przyjęcia jubileuszowego w rest. „Tivoli”

1937

- nr 12, z 21 III, s 3: **zdjęcie portretowe**
- nr 13, z 27 III, s. 6: kondukt pogrzebowy na pogrzebie W. Wagnera; foto wykonane na ul. Cmentarnej

15. WAJDA Kazimierz; aktor, ps. „Tońcio”

- ur. .... – zm. ....
- aktor
- zadebiutował przed mikrofonem Polskiego Radia wiosną 1931 r.; przede wszystkim znany i niezwykle popularny w latach 30-tych XX w. pod pseudonimem „Tońcio” w duecie z Henrykiem Vogelfängerem („Szczepcio”) z ogólnopolskiej audycji emitowanej od 1933 r. p.t. „Wesoła Lwowska Fala”.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Jak odkryliśmy „Tońka” z „Wesołej fali”*; [w:] „Łódź w Ilustracji”, 7 X 1934, nr 40, s. 4
- [2] MILEWSKA-MLYNIK Anna, *Wojenne losy „Lwowskiej fali”*; [w:] „Przegląd Polski”. Dodatek literacko-społeczny do „Nowego Dziennika” [Chicago], 13 VI 2003, nr ..., s. ... (www.dziennik.com/www/dziennik/kult/archiwum/01-06-03/pp-06-13-06.html)
- [3] SZOLGINIA Witold, *Tamten Lwów*. Warszawa 198..., ss. ...–... (rozd. „.....”).

1934

- nr 45, z 11 XI, s. 5: na gościnnych występach w Łodzi; zdjęcie wykonane w gronie pracowników Polskiego Radia w Łodzi podczas wizyty w radiostacji

1935

- nr 8, z 24 II, s. 4: wraz z Henrykiem Vogelfängerem („Szczepciem”) w studio łódzkiej rozgłośni PR

16. WAJSKI W.....

- ur. .... – zm. ....
- członek Zarządu Zjednoczenia Byłych Prezydiów Związku Polaków Wojskowych w Rosji (1930)

1930

- nr 52, z 21 XII, s. 4: w gronie członków Zarządu Zjednoczenia

17. WAJSÓWNA Jadwiga

porównaj: **OSOBY – GRĘTKIEWICZ** Franciszek (mąż)

- ur. 30 I 1912 (Pabianice)– zm. 1 II 1990 (Łódź)
- lekkoatletka (oszczepniczka, dyskobolka)
- zawodniczka Towarzystwa Sportowego „Sokół” – Pabianice (1932, 1933)
- dwukrotna medalistka olimpijska (1932 – Los Angeles, brąz w dysku; 1936 – Berlin; srebro w dysku); ponadto: brąz w mistrzostwach Europy, 8-krotnie poprawiony rekord świata, 21 tytułów mistrzyni i 6 wicemistrzyni Polski [3]
- po jej sukcesach sportowych powstał ludowy aforyzm „*Kiepura pyskiem, Wajsówna dyskiem*” [3]
- w styczniu 1939 r. wyszła za mąż za Franciszka Grętkiewicza, właściciela Szkoły dla Kierowców w Łodzi, ul. al. T. Kościuszki 68
- okres okupacji niemieckiej podczas II w. św. zamieszkała z mężem w Warszawie; tu aresztowani w mieszkaniu wraz z mężem w 1943 r., oboje przeszli ciężkie śledztwo, które spowodowało po wojnie szybką śmierć męża (w 1945)
- w 194... po raz drugi za mąż, za koszykarza Jana Marcinkiewicza, który zmarł w 1964 r.
- po wojnie zamieszkała w Łodzi, u brata, przy ul. Hrabowskiej (dziś Proletariacka)
- ze sportem rozstała się w 1958 r. poświęcając się pracy z dziećmi w Kole Dzieci Specjalnej Troski przy Tow. przyjaciół Dzieci w Łodzi
- w 1984 r. uhonorowana Nagrodą Miasta Łodzi
- pochowana na cmentarzu Starym w Pabianicach
- w maju 2014 r. odbyła się premiera amatorskiego średniometrażowego (45') filmu dokumentalnego Ireneusza Jarzyńskiego p.t. „Olimpijka z Pabianic”
- dzieci: syn Andrzej (1940), Maciej (1941)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] KONICKI Zdzisław, ...; [w:] „Dziennik Łódzki”, wyd. A, 14 X 1996, nr ..., s. 12.
- [2] [foto pomnika na jej grobie]; [w:] „Gazeta Wyborcza–Łódź”, 2–3 XI 2002, nr ..., s. 15
- [3] DMOCHOWSKI Bohdan, *Dziewczyzna ze srebrnym dyskiem*; [w:] „Express Ilustrowany”, 30 V 2015, nr ..., s. 14.

1932

- nr 21, z 22 V, s. 3: podczas ustanawiania kolejnych rekordów świata w rzucie dyskiem (rzuty na odległość 39.76, 40.00 i 40.39 m.; rekord świata w tym czasie wynosił ..... m.)
- nr 25, z 19 VI, s. 4: **zdjęcie portretowe** (w normalnym ubraniu i berecie)

1933

- nr 24, z 11 VI, s. 7: na lekkoatletycznych mistrzostwa okręgu łódzkiego
  - **zdjęcie portretowe** całej postaci z oszczepem
  - w trakcie wykonywania rzutu dyskiem
- nr 38, z 17 IX, s. 2: w gronie reprezentacji lekkoatletycznej Łodzi
- nr 52, z 23 XII, s. 5: **zdjęcie portretowe** na lodowisku ŁKS-u przy al. Unii z biegaczką ŁKS-u ..... Głazewską

1935

- nr 13, z 31 III, s. 2: przed mikrofonem łódzkiej rozgłośni Polskiego Radia wygłasza raport o stanie sportu z okazji imienin J. Piłsudskiego (**19.03.1935**)

1936

- nr 25, z 21 VI, s. 7: na wspólnym zdjęciu z Marią Kwaśniewską w dresach sportowych (na kobiecych mistrzostwa lekkoatletycznych Polski ?)
- nr 28, z 12 VII, s. 2: na czele defilady uczestniczek, podczas kobiecych zawodów lekkoatletycznych o mistrzostwo Polski (rozegranych w Łodzi ?)

18. WALKIEWICZ W.....; art.-rytownik

- ur. .... – zm. ....
- artysta-rytownik
- wykonał cykl **miedziorytów stalorytów** o tematyce łódzkiej, jako zestaw ilustracji do książki Oskara Flatta p.t. „Opis miasta Łodzi”, wydanej w 1853 r.

1934

- nr 51, z 23 XII, s. 3: zestaw fotokopii rycin W. Walkiewicza wykonany i opublikowany przez W. Pfeiffera p.t. „Łódź w roku 1853”
  - Rynek Nowego Miasta; widok na wylot ul. Piotrkowskiej
  - budynek Banku Polskiego na Górnym Rynku
  - bielnik Kopischa przy ul. Emilii
  - przędzalnia Moesa na rogu Emilii i Przędzalnianej
  - fabryka L. Grohmana przy ul. Tylnej
  - fragment parku „Źródlika I”

19. WAJNIKONIS Roman; adwokat, fotoamator

- ur. 2 VIII 1888 (Augustów) – zm. 19 V 1952 (Łódź)
- adwokat
- członek Zarządu oddz. łódzkiego Związku Oficerów Rezerwy (od VI 1939)
- zapalony fotoamator, autor wieluset zdjęć wykonanych na ulicach Łodzi w okresie międzywojennym
- wg „Księgi adresowej m. Łodzi, 1937/1939: mieszkał i być może miał kancelarię przy ul. J. Kilińskiego 78

Roman Alfons Wajnikonis urodził się 2 sierpnia 1888 r. w Augustowie, jako syn Józefa i Marii Wiktorii Anczewicz. Wraz z rodzicami przeniósł się do Łodzi w 1891 r. i zamieszkał pod numerem 712, czyli przy ul. Karola 20 (obecnie Żwirki)/Wólczańska 154.

Swoją edukację rozpoczął pod okiem ojca w prowadzonej przez niego szkole. W sierpniu 1897 r. został przyjęty do Łódzkiego Gimnazjum Męskiego, którego uczniem był do 1905 r. W trakcie nauki w VII klasie opuścił szkołę na prośbę ojca. Wpływ na taką decyzję mogły mieć nastroje antyrosyjskie panujące wśród uczniów lub stan zdrowia i sytuacja rodzinna, które to przyczyny podał w oficjalnym podaniu do dyrektora Gimnazjum Męskiego w Piotrkowie, gdzie w 1907 r., jako ekstern przystąpił do egzaminów maturalnych. Egzamin pisemny z języka rosyjskiego zdał na ocenę niedostateczną i nie otrzymał wówczas świadectwa dojrzałości. W roku

szkolnym 1907/1908 uczęszczał do VIII klasy piotrkowskiego gimnazjum, które ukończył zdając pomyślnie maturę.

W latach 1908-1912 odbył studia prawnicze na Imperatorskim Uniwersytecie św. Włodzimierza w Kijowie. Po powrocie do Łodzi praktykował u adwokata Jarosława Pełki. W sierpniu został wciągnięty na listę pomocników adwokackich działających w okręgu sądowym piotrkowskim. Następnie pracował i mieszkał w kancelarii Edwarda Filipkowskiego, która mieściła się przy ul. Konstantynowskiej (obecnie Legionów) 19. W listopadzie 1913 r. otrzymał prawo samodzielnego reprezentowania przed sądami prywatnych osób.

Z chwilą wybuchu I wojny – prawdopodobnie jako funkcjonariusz publiczny – został ewakuowany do Rosji. We wrześniu 1915 r. mieszkał w Petersburgu przy Bulwarze nad rzeką Mojką pod nr 16. Jak sam wspominał po latach zajmował się wówczas adwokaturą.

W styczniu 1916 r. wstąpił do Michajłowskiej Wojskowej Szkoły Artylerii, pragnąc uczestniczyć w dalszych działaniach wojennych w randze oficera (do tego momentu pozostawał jedynie szeregowym pospolitego ruszenia). W stopniu junkra został skierowany na szósty przyśpieszony kurs oficerski, który ukończył w czerwcu 1916 r. Mianowany chorążym otrzymał przydział do 4 Zapasowej Brygady Artylerii. Następnie – już jako młodszy oficer – skierowano go do formującej się 4 baterii 1 Turkiestańskiej Artyleryjskiej Brygady Strzelców. We wrześniu wyruszył na front i brał udział w tzw. ofensywie Brusilowa przeciwko wojskom austro-węgierskim. Za swoją postawę w trakcie działań bojowych został mianowany podporucznikiem i wyróżniony orderem św. Anny IV klasy. W styczniu 1917 r. awansowano go na porucznika, a w marcu został ranny w trakcie bojów na Wołyniu pod wsią Szelwów nad rzeką Stochod. Okres ten upamiętniony został serią ponad stu fotografii ukazujących życie artylerzystów, ich walkę, trudy wojny, przebyty szlak bojowy oraz codzienne życie w okopach.

Za wykazane bohaterstwo został odznaczony orderem św. Stanisława III stopnia z mieczami. Odniesiona kontuzja spowodowała iż urlopowany przebywał poza głównym teatrem działań wojennych. Do służby na froncie powrócił w maju w całkowicie zmienionej sytuacji politycznej po rewolucji lutowej. W armii, podlegającej kierownictwu Rządu Tymczasowego, panował ferment spowodowany bolszewicką agitacją. Po zatargu z własnymi podkomendnymi opuścił baterię i zwrócił się do dowództwa frontu z prośbą o inny przydział. Skierowano go wówczas do 39 korpusu w charakterze sędziego śledczego. W styczniu 1918 r. został odwołany do macierzystej jednostki, a dwa miesiące później zdemobilizowany.

Po powrocie do cywila mieszkał w Kijowie pracując jako adwokat. Dzięki zajęciu tego miasta przez oddziały Józefa Piłsudskiego, mógł w czerwcu 1920 r. wyjechać do Warszawy, gdzie został mianowany podprokuratorem przy Sądzie Okręgowym w Łodzi.

W ewidencji mieszkańców Łodzi odnotowano go powtórnie 25 czerwca 1920 r., jako zamieszkałego przy ul. Andrzeja 58. W tym samym roku przeprowadził się na Karola 18, a w lutym 1921 r. na Piotrkowską 18.

W lipcu 1920 r. zgłosił się ochotniczo do Wojska Polskiego i otrzymał przydział jako sędzie śledczy Sądu Wojskowego Okręgu Generalnego Łódź. W kwietniu 1921 r. zmieniono jego status na oficera (porucznika), a w maju przeniesiono do rezerwy. Zgodnie z ogłoszeniem opublikowanym w „Roczniku Oficerskim” z 1923 r. Roman Wajnikonis został zweryfikowany jako kapitan, sądowy oficer rezerwy, ze starszeństwem od dnia 1 czerwca 1919 r.

Po opuszczeniu szeregów armii zasilił ponownie grono łódzkiej palestry. Jego kancelaria mieściła się kolejno przy al. Kościuszki 17 (1923 r.), ul. Andrzeja 58 (1926 r.), a od 1927 r. przy ul. Kilińskiego 78.

Przełomowym wydarzeniem w życiu Wajnikonisa był ślub z Jadwigą Joanną Konstancją Kerpert, który miał miejsce 19 października 1921 r. w kościele pod wezwaniem Podwyższenia Świętego Krzyża w Łodzi. Żona była córką Augusta właściciela tkalni i farbiarni przy ul. Piotrkowskiej 203/205. W spisanej przed ślubem intercyzie przyszła małżonka wniosła m. in. pięciopokojowe mieszkanie przy al. Kościuszki 17. Małżeństwo Wajnikonisów doczekało się dwóch synów: Stanisława Mikołaja (ur. 6 grudnia 1923 r.) i Andrzeja Filipa (ur. 23 sierpnia 1929 r.).

Okres służby wojskowej i późniejsza aktywna działalność w Związku Oficerów Rezerwy wiązały się z uczestnictwem w wielu ważnych uroczystościach, których przebieg uwieczniał na błonie fotograficznej. Wykonał m. in. zdjęcia: defilady z okazji święta Żołnierza Polskiego w sierpniu 1920 r., symbolicznego pochowanie nieznanego żołnierza w listopadzie 1925 r., nadania sztandaru 31 pułkowi Strzelców Kaniowskich w Zgierzu w lutym 1927 r., przyjazdu prezydenta Ignacego Mościckiego do Łodzi w maju 1927 r., uroczystości wręczenia i poświęcenia sztandaru 28 pułku Strzelców Kaniowskich.

Związki z rodziną Kerpertów sprawiły, iż Roman Wajnikonis znalazł się w kręgu elit związanych z łódzkim przemysłem (rodziny Czylińskich, Hoffrichterów). W 1928 r. powstała spółka akcyjna pod nazwą Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter. Jako właściciel 4, a następnie 2 akcji, Wajnikonis uczestniczył w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy, systematycznie wybierany na nich do komisji rewizyjnej. W latach 30. XX w. wraz z żoną i przyjaciółmi podróżował samochodem po Europie, czego efektem stał się unikalny zbiór fotografii z: Wiednia, Wenecji, Florencji, Rzymu, Capri, Pompejów, Pizy, Monte Carlo, Londynu oraz wielu polskich miast.

W wrześniu 1939 r. został zmobilizowany do służby w Sądzie Wojskowym Dowództwa Okręgu Korpusu IV. Do niewoli niemieckiej dostał się 6 października we wsi Krzywda wraz z innymi żołnierzami dowodzonymi przez generała Franciszka Kleeberga. Szlak jego żołnierskiej tułaczki

wyznaczały pobyty w kolejnych oflagach: Colditz, Prenzlau, Schildberg (Ostrzeszów), Sandbostel, Lubeka i Dössel.

Roman Wajnikonis zmarł po długiej chorobie 19 maja 1952 r. w Łodzi.

Autor: Agnieszka Janik

BIBLIOGRAFIA:

[1] [zestaw kilkudziesięciu zdjęć R. Wajnikonisa Łodzi, w latach 1920-1939]; [w:] You Tube, film „Łódź 1920-1939”; opubl. przez Justynę Wajnikonis-Maciejewską
(<https://www.youtube.com/watch?v=UYNAUMiYTjg>)

[2] Facebook, profil „Albumy z niepublikowanymi skanami”

(https://www.facebook.com/search/top/?q=albumy%20z%20niepublikowanymi%20skanami&epa=SEARCH_BOX)

[3] *Łódź w obiektywie Romana Wajnikonisa, 1918-1939*; oprac.: Aleksandra Janik; wyd. Archiwum Państwowe w Łodzi, Łódź 2016.

1939

– nr 22 (winno być „nr 23”), z 11 VI, s. 3: w gronie członków nowego Zarządu oddz. łódzkiego Zw. Oficerów Rezerwy

20. WALAS ...?...

patrz: **OSOBY – WALLAS Jan**

21. WALASZEK J.....; czł. zarządu Korporacji Przem. Kominiarskiej Wojew. Łódzkiego

– ur. .... – zm. ....

– członek Zarządu Korporacji Przemysłu Kominiarskiego Województwa Łódzkiego (1934)

1934

– nr 2, z 14 I, s. 4: w gronie pracowników Zarządu Korporacji podczas uroczystości poświęcenia jej sztandaru

22. WALAWSKI Stanisław; płk WP

– ur. .... – zm. ... I 1935 (Łódź)

– pułkownik Wojska Polskiego (1933), płk dypl. WP (1934)

– prezes oddz. łódzkiego (?) **Towarzystwa Polsko-Estońskiego** (1934)

1933

– nr 49, z 3 XI, s. 1: na uroczystości poświęcenia Domu Strzeleckiego na Widzewie
(**26.11.1933**)

1934

– nr 9, z 4 III, s. 1: w gronie uczestników akademii zorganizowanej przez Towarzystwo Polsko-Estońskie z okazji święta narodowego Estonii (**25.02.1934**)

1935

– nr 4, z 27 I, s. 6: karawan ze zwłokami płk S. Walawskiego w drodze na cmentarz

23. WALCZAK Adam; wiceprezydent Łodzi

– ur. .... – zm. .... IX-X 1939 (ZSRR)

– wiceprezydent Łodzi (193... – IX 1939)

– prawdopodobnie zginął zamordowany przez NKWD

– mieszkał na osiedla im. J. Montwiłła-Mireckiego, przy ul. ....

– nr 24, z 18 VI, s. 2: na otwarciu Wystawy Oświaty Pozaszkolnej, zorganizowanej przez Wydział Oświaty i Kultury Zarządu Miasta Łodzi; przecina wstęgę

24. WALCZAK ...?...; podoficer WP

– ur. .... – zm. ....

– podoficer Wojska Polskiego w łódzkim garnizonie (1927)

– uczestnik zawodów szermierczych w Łodzi

1927

– nr 16, z 16 IV, s. 3: w gronie zawodników turnieju szermierczego

25. WALCZAK Adam; wiceprezydent Łodzi

- ur. .... – zm. 31 XII 1940 (ZSRR)
- ostatni wiceprezydent Łodzi okresu międzywojennego (193.... – IX 1939)
- mieszkał na osiedlu im. J. Montwiłła-Mireckiego, przy ul. ....
- prawdopodobnie zginął zamordowany przez NKWD gdy jechał z misją do Lwowa z polecenie prezydenta RP Ign. Mościckiego (wyjechał z Horodła); na początku grudnia 1939 trafił do więzienia w Kowlu i tu wszelki ślad po nim urwał się
- Jego nazwisko znajduje się na tzw. „Ukraińskiej Liście Katyńskiej”; przybliżoną datę śmierci określono w powojennym procesie o uznanie za zmarłego

BIBLIOGRAFIA:

[1] (st), ...; [w:] „Express Ilustrowany”, 18 IX 2002, nr ...., s. ....

- nr 24, z 18 VI, s. 2: na otwarciu Wystawy Oświaty Pozaszkolnej, zorganizowanej przez Wydział Oświaty i Kultury Zarządu Miasta Łodzi; przecina wstęgę

26. WALCZAK L.....; członek zarządu oddz. 7 Poczтового Przysposobienia Wojskowego w Łodzi

- ur. .... – zm. ....
- członek zarządu Poczowego Przysposobienia Wojskowego, oddz. 7 w Łodzi, wybrany w marcu 1937 na jego kadencję 1937/1938

1937

- nr 12, z 21 III, s. 1: w gronie członków nowo wybranego zarządu oddz. 7 P..... P..... W..... w Łodzi na kadencję 1937/1938

27. WALCZAK Walenty; członek Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi

- ur. .... – zm. ....
- członek społecznej Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi (6 VII 1937 – ..... 1938), która po wyborach samorządowych w ..... 1938 zakończyła swoją działalność

1939

- nr 8, z 26 II, s. 1: w gronie członków b. Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi z okazji zakończenia jej pracy

28. WALCZAKOWSKI A.....; inżynier, wizytator oświaty zawodowej w łódzkim Kuratorium Oświaty

- ur. .... – zm. ....
- inżynier
- wizytator oświaty zawodowej pozaszkolnej łódzkiego kuratorium

1932

- nr 14, z 3 IV, s. 1: wśród uczestników kursu higieny i kosmetyki zorganizowanego dla łódzkich fryzjerów przez Instytut Rzemieślniczy w Łodzi
- nr 30, z 24 VII, s. 1: w gronie uczestników kursu czeladniczego zorganizowanego przez Instytut Rzemieślniczy w Łodzi (14.03.1932)

29. WALCZOWSKI Franciszek; artysta-malarz

- ur. .... 1902 (w. Żbik w krakowskim) – zm. .... 1983 (Kraków)
- artysta-malarz, scenograf, antropozof
- członek grypy artystycznej „Ryngraf”
- absolwent Państwowej Szkoły Przemysłu Artystycznego w Krakowie pod kier. Jana Bukowskiego i Karola Homolacs'a (1918 – 1923)
- od 1927 r. w Łodzi w 1927 r. (Kraków); miał pracownię w jednym z domów kolonii oficerskiej przy ul. Zagajnikowej (dziś Aleja Rydza-Śmigłego)
- nauczyciel rysunku w Państwowej Szkole Przemysłowej Żeńskiej w Łodzi (1932, 1935)
- wykładowca w Szkole Rysunku, Malarstwa i Zdobnictwa Wacława DOBROWOLSKIEGO w Łodzi (1933)
- w swoich pracach (akwarele, rysunki kredkami) podejmował głównie tematykę starosłowiańskich

- pradziejów, odwołując się do legend i mitów zachowanych w obrzędach Słowian; z podpisu: „*prace tego utalentowanego artysty znamionuje symbolika*” („Łwl”, 1934, nr 41, s. 3), z podpisu „(...) *w pracach swych ciekawego kompozycjonisty (...), W kompozycjach swych Fr. Walczowski przedstawia charakter polskiej sztuki religijnej, częściowo symbolicznej.*” („Łwl”, 1935, nr 20, s 5)
- autor polichromii ścian i sufitu w kościele św. Szczepańa w Krakowie, powstałego w latach 1933-1938
  - współpracował z Krakowskim Zakładem Witrażów S.G. Żeleński
  - w czasie II wojny światowej główny plastyk konspiracyjnego teatru J. Osterwy, działającego w Warszawie; po wojnie scenograf w Teatrze rapsodycznym w Krakowie
  - od 1950 r. na krakowskiej ASP; od 1972 r. kierownik II Katedry Tkaniny Artystycznej na tejże uczelni
  - z opisu publikacji Fr. Walczowskiego p.t „O duszy narodu polskiego”: „*Wybór prac antropozofa i artysty malarza prof. Franciszka Walczewskiego. Dzieło prowadzi przez archipelagi symboli historycznych, religijnych, mitologicznych, artystycznych i literackich do poznania duchowego charakteru narodu polskiego.*”
  - duża kolekcja jego prac w Muzeum Etnograficznym im. Seweryna Udzieli w Krakowie przekazana tam przez jego żonę w 2007 r.
  - żona Zofia Walczowska

BIBLIOGRAFIA:

- [1] [reportaż z pracowni Artysty]; [w:] „Łódź w Ilustracji”, 1928, nr 47, ss. 4–5
 [2] WALCZOWSKI Franciszek, *O duszy narodu polskiego*. Nowy Sącz 2000.

1932

- nr 40, z 2 X,: reprodukcje prac:
  - s. 6: „Miłość”
  - s. 7: – „Bohaterom miecza i pieśni”
    - „Krak”
    - „Wiosna”
- nr 47, z 20 XI, s. 4: – **zdjęcie portretowe**
  - reprodukcje prac:
    - = „Miłość”
    - = „Jesień”
    - = „Liryka”
    - = „Sielanka”

1933

- nr 4, z 22 I, s. 7: – w gronie członków grupy artystycznej „Ryngraf”, której był członkiem
  - reprodukcja pracy p.t. „Piast”
- nr 24, z 11 VI, 3: reprodukcja pracy p.t. „Światło wiosny”

1934

- nr 48, z 2 XII, s. 3: z podpisu: „*Madonna*” – *subtelny w stylizacji, pełen głębokiego sentymentu, opracowania i kunsztownej techniki obraz art.-malarza – Franciszka Walczowskiego*”

1935

- nr 20, z 19 V, s. 5: – obraz p.t. „Madonna” pokazany na wystawie grupy „Ryngraf” w łódzkiej galerii Instytutu Propagandy Sztuki (ten sam ???)
- nr 21, z 26 V, s. 6: okładki albumów wykonanych w pracowni introligatorskiej Państwowej Szkole Przemysłowej Żeńskiej w Łodzi pod plastycznym nadzorem F. Walczowskiego
  - okładka „Kroniki PWK”; Przynależności Wojskowej Kobiet
  - okładka albumu fotograficznego dla prezydenta RP – Ign. Mościckiego ze zdjęciami ze „Święta Młodzieży” w Spale w VI1930 r.,

1936

- nr 38, z 20 IX, s. 6: okładka albumu zaprojektowanego przez Fr. Walczowskiego dla wręczenia Stanisławowi Wolczyńskiemu z okazji 50-lecia jego pracy w zakładach I.K. Poznański
- nr 49, z 6 XII, s. 3: okładka albumu dla J. Wolczyńskiego, dyr. zakładów I.K. Poznański, z okazji 10-lecia Kasy Pogrzebowej tej fabryki, zaprojektowanego przez Fr. Walczowskiego

1937

- nr 18, z 2 V, s. 3: wagon tramwajowy KEŁ (Kolei Elektrycznej Łódzkiej; tramwaje miejskie) w dekoracji zaprojektowanej i wykonanej przez Fr.

Walczowskiego na łódzką edycję „Dni Przeciwgruźliczych”

– nr 39, z 26 IX, s. 5: prace:

– „Na dworze Wandy”; obraz wystawiony na wystawie łódzkich
plastyków w galerii IPS w parku im. H. Sienkiewicza w Łodzi

1938

– nr 33, z 14 VIII, s. 5: prace: „Krak” (drzeworyt)

30. WALCZYK ...?...; ksiądz

– ur. .... – zm. ....

– ksiądz

1932

– nr 42, z 16 X, s. 1: w gronie uczestników obchodów 10-lecia Sodalicii Mariańskich przy kościele Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny w sali obrad Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej (9.10.1932)

1934

– nr 25, z 24 VI, s. 3: w gronie uczestników uroczystości poświęcenia przedszkola Sekcji Kobiet Klubu Pracowniczego Zjednoczonych Zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana, przy ul. Emilii 20 (12.06.1934)

31. WALDEN ...?...; aktor Teatru Miejskiego w Łodzi

– ur. .... – zm. ....

– aktor Teatru Miejskiego w Łodzi (sezony: 1924/1925)

1924

– nr 4, z 14 IX, s. 1: w gronie zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi

32. WALENS A.....; kierownik Szkoły Powszechnej Nr ....

– ur. .... – zm. ....

– nauczyciel

– kierownik Szkoły Powszechnej nr .... w Łodzi (r. szk. 1934/1935)

– członek Zarządu Koła Przyjaciół III baonu im. Jaxy–Rozena Miejskiego Pułku Przystosowania Wojskowego 128 Miejskiego Pułku PW w Łodzi (II 1935)

1935

– nr 10, z 10 III, s. 3: w gronie uczestników wieczornicy dla junaków III baonu im. gen. Jaxy–Rozena 128 Miejskiego Pułku Przystosowania Wojskowego zorganizowanego w Szk. Powszechnej przy ul. Wspólnej 5/7 (2.03.1935)

s. 4: w gronie członków Zarządu Koła Przyjaciół III baonu im. gen. Jaxy–Rozena 128 pułku PW w Łodzi (2.03.1935)

33. WALEWSKA ...?....

patrz: OSOBY – WOCALLEWSKA Maria

34. WALICKI Witold; płk WP, prezes Oddz. łódzkiego Ligi Morskiej i Kolonialnej

– ur. .... – zm. ....

– ppłk vel płk Wojska Polskiego

– członek Komitetu Wykonawczego Kongresu Eucharystycznego w Łodzi (VI 1926)

– drugi prezes oddz. łódzkiego Ligi Morskiej i Kolonialnej (1930 – 1932)

– członek oddz. łódzkiego Polskiego Stowarzyszenia Popierania Wynalazców (od III 1934)

1928

– nr 28, z 8 VII, s. 3: w gronie członków prezydium akademii eucharystycznej jako członek Komitetu Wykonawczego Kongresu (VI 1928)

1934

- nr 10, z 11 III, s. 2: w gronie członków nowo wybranego Zarządu Stowarzyszenia Popierania Wynalazców

35. WALCZOWSKI Franciszek; artysta-malarz

- ur. .... – zm. ....
- artysta-malarz
- wykładał w Szkole Rysunku, Malarstwa i Zdobnictwa Waława Dobrowolskiego w Łodzi, ul. ... (1933)
- z podpisu: „*prace tego utalentowanego artysty znamionuje symbolika*” („Łwl”, 1934/41, s. 3)

1934

- nr 41, z 14 X, s. 3: prace: obraz p.t. „Wola i uczucie”

36. WALIGÓRSKI Stanisław; inżynier, dyrektor Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi

- ur. .... – zm. ....
- inżynier
- dyrektor Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi (1938)
- przewodniczący Sekcji Rozdzielnictwa w Biskupim Komitecie Pomocy Najbiedniejszym „Doraźny Posiłek” (1938)

1938

- nr 12, z 20 III, s. 3: na wizytacji kuchni Biskupiego Komitetu Pomocy Najbiedniejszym, przy ul. Drewnowskiej 72
- nr 20, z 15 V, s. 4: na uroczystości otwarcia „Wystawy Higienicznej”, zorganizowanej przez Zakład Ubezp. Społecznych w Łodzi w Szkole Powszechnej im. S. Staszica przy ul. Przyszkole (**7.05.1938**)
- nr 26, z 26 VI, s. 5: w gronie gości z Warszawy, m.in. z Ministerstwa Opieki Społecznej, na zamknięciu Wystawy Higienicznej w parku im. S. Staszica w Łodzi (**20.06.1938**)

37. WALIŃSKI ...?....; kolarz, zawodnik Tow. Zwolenników Sportu w Łodzi

- ur. .... – zm. ....
- kolarz
- szosowy mistrz Polski (w 1927 r.)
- zawodnik Towarzystwa Zwolenników Sportu w Łodzi (1927)
- zdobywca nagrody przechodniej Magistratu m. Łodzi w kolarstwie szosowym w 1927 r.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] „Kalendarz IKC, 1928”, s. 188 (na zdjęciu z .... Szmidem – mistrzem Polski w kolarstwie torowym na 1927 r.)

1927

- nr 25, z 19 VI, s. 3: w gronie kolegów klubowych, współ zdobywców nagród w wyścigu „Expressu Porannego” w Warszawie
- nr 29, z 17 VII, s. 3: na uroczystości wręczenia nagród Mistrzów Polski w kolarstwie szosowym na 1927 r. (**3.07.1927**)
- nr 36, z 4 IX, s. 7: **zdjęcie portretowe**

38. WALIŃSKI J.....; kolejarz w parowozowni Łódź-Kaliska

- ur. .... – zm. ....
- pracownik parowozowni Łódź-Kaliska
- sekretarz Koła Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwgazowej (LOPP) przy parowozowni Łódź-Kaliska (1933)

1933

- nr 21, z 21 V, s. 1: w gronie uczestników uroczystości jubileuszowej 10-lecia Koła LOPP przy parowozowni Łódź-Kaliska

39. WALLAS Jan; starosta powiatu łódzkiego

- ur. [.....] – zm. [.....]
- starosta powiatu łódzkiego (192... – 1939)
- ur. [.....] – zm. [.....]
- starosta łódzki w latach 192... – 19....

1927

- nr 46, z 13 XI, s. 2: w otoczeniu wycieczki starostów z całej Polski, podczas ich wizyty w Łasku

1930

- nr 47, z 16 XI, s. 5: na uroczystości 15-lecia Straży Pożarnej w Dłutowie

1932

- nr 14, z 3 IV, s. 2: na uroczystości otwarcia Stacji Opieki nad Matką z Dzieckiem w Łasku

1933

- nr 13, z 26 III, s. 7: w gronie uczestników kursu instruktorskiego dla drużyn odkażania chemicznego zorganizowanego przez oddział Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwichemicznej (LOPP) w Sędziejowicach.
- nr 24, z 11 VI, s. 2: w gronie uczestników zjazdu naczelników straży pożarnej powiatu łaskiego.

40. WALLEK – WALEWSKI B. ....; muzyki, kompozytor i dyrygent

- ur. [.....] – zm. [.....]
- profesor muzyki
- dyrygent prapremiery łódzkiej „Halki” S. Moniuszki na scenie Teatru Miejskiego w Łodzi w 1926 r.
- kompozytor opery „Pomsta Jontkowa”, która w jego zamyśle miała stanowić ciąg dalszy „Halki” S. Moniuszki

1926

- nr 19, z 9 V, s. 2: **zdjęcie portretowe**

1927

- nr 43, z 23 X, s. 7: **zdjęcie portretowe** (to samo ??)

41. WALTER Jan Teofil; oficer WP, kapelmistrz orkiestr wojskowych i cywilnych

- ur. 25 V 1889 (.....) – zm. [.....] 196... (Nowy Sącz)
- porucznik Wojska Polskiego (1931), kapitan WP (1938)
- członek pierwszego zarządu Towarzystwa Muzycznego im. Stan. Barcewicza w Łodzi (1931)
- kapelmistrz orkiestry 10 pułku piechoty z Łowicza (1923 – ... 1928); z nią zdobył I nagrodę w konkursie orkiestr wojskowych DOK IV we wrześniu 1928 [3]
- kapelmistrz orkiestry 31 pułku piechoty Strzelców Kaniowskich (1932 – luty 1938) [4]
- jednocześnie prowadził, od 192...., orkiestrę pracowników Łódzkich Elektrycznych Kolei Dojazdowych (tramwaje podmiejskie) której prowadzenie skończył około 5 V 1938 r., w związku z przeniesieniem do 1 pułku Strzelców Podhalańskich stacjonującego w Nowym Sączu; z podpisu pod foto („Łwł”, 27 II 1938, nr 9, s. 4): „Kpt kplm Jan Walter, długoletni kierownik najlepszej orkiestry wojskowej w Łodzi, znany i ceniony muzyk i kompozytor, opuścił nasze miasto”
- w Nowym Sączu d-ca kompanii gospodarczej i jednocześnie kapelmistrz
- podczas kampanii wrześniowej jako jeden z nielicznych z 1 Pułku Strzelców Podhalańskich zdołał dotrzeć do Lwowa
- okres wojny spędził w [.....]
- żona Antonina [2]

BIBLIOGRAFIA

- [1] Dyplom podziękowania za pracę z orkiestrą ŁWEKD, w zbiorach Muzeum Komunikacji Miejskiej w Łodzi
- [2] **zdjęcie z żoną**, na spacerze w Szczawnicy (lipiec 1938); w zbiorach prywatnych Wojciech Źródłaka
- [3] **zdjęcie portretowe** [w:] „Muzyk Wojskowy”, 15 X 1928, nr 20, s. 8.
- [4] „Kpt Jan Walter, znany muzyk i kapelmistrz opuszcza Łódź” (obszerny życiorys + **zdjęcie portretowe**); [w:] „Ilustrowana Republika”, 22 II 1938, nr 50, s. 10

1931

- nr 16, z 19 IV, s. 1: w gronie członków zarządu Towarzystwa Muzycznego im. Stan.

Barcewicz w Łodzi

1932

– nr 33, z 14 VIII, s. 2: w gronie członków orkiestry 31 pułku Strzelców Kaniowskich

1938

– nr 6, z 6 II, s. 2: w gronie członków orkiestry 31 pułku Strzelców Kaniowskich, podczas nagrania plenerowego na terenie łódzkiej rozgłośni Polskiego Radia
– nr 9, z 27 II, s. 4: zdjęcie portretowe w mundurze kpt WP [to samo foto w „Ilustr. Republika”, 1938, nr 50, s. 10]

42. WALTER Z.....; drużyny 44 ŁDH (męskiej)

– ur. .... (Łódź) – zm. .... (.....)
– drużyny 44 ŁDH (męskiej) im. gen. Mariana Langiewicza przy szkole Powszechnej Nr ....., przy ul. .... (1938, 1939)

1939

– nr 8, z 26 II, s. 6: na uroczystości wręczenia krzyży harcerskich nowym harcerzom 44 ŁDH

43. WALTRATUS Jan Nepomucen; naczelnik Wydz. Oświaty i Wychowania Zarządu m. Łodzi

– ur. 16 V 1889 – zm. 3 IV 1953 (Łódź)
– nauczyciel
– naczelnik Wydz. Oświaty i Wychowania Zarządu m. Łodzi (od 1918 do Kon. czerwca 1938)
– odegrał istotną rolę w organizacji szkolnictwa powszechnego w Łodzi województwie łódzkim po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r.
– ponownie wziął aktywny udział w organizacji oświaty łódzkiej po zakończeniu okupacji niemieckiej w Łodzi w styczniu 1945 r., jako członek współkierownik (razem z Henrykiem Wyszackim) Wydziału Oświaty i Kultury Tymczasowego Zarządu Miejskiego w Łodzi [1]
– pochowany na cm. „Starym” (część katolicka), przy ul. Ogrodowej, kw. 8

BIBLIOGRAFIA:

[1] *Kształtowanie władzy ludowej w Łodzi i województwie łódzkim w 1945 roku. Wybór źródeł.* Łódź 1985, ss. 16-18, 21-23, 25, 29, 31, 33, 36, 37, 41, 43, 44, 49, 51, 76, 199, 230, 289.
[2] BONISŁAWSKI Ryszard, MAŁEK W., *Łódź zapamiętana.* Łódź 2002, s. ....

1924

– nr 13, z 16 XI, s. 5: na otwarciu wystawy w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi

1935

– nr 38, z 22 IX, s. 7: w gronie komitetu organizacyjnego wystawy zbiorów członków Towarzystwa w Szk. Powszechnej Nr ..... im. Królowej Jadwigi (ul. Cegielniana 58)

1937

– nr 5, z 31 I, s. 3: na uroczystości nadania Ludwikowi Solskiemu tytułu honorowego dyrektora Teatru Miejskiego w Łodzi (20.01.1937)
– nr 8, z 21 II, s. 6: na uroczystości odsłonięcia popiersia Wojciecha Bogusławskiego w foyer Teatru Miejskiego w Łodzi

1938

– nr 20, z 15 V, s. 3: zdjęcie portretowe; opublikowane z okazji odejścia na emeryturę

44. WANATOWSKI Władysław; dyrektor Robotn. Banku Spółdzielczego w Łodzi

– ur. .... – zm. ....
– dyrektor Robotniczego Banku Spółdzielczego w Łodzi, ul. Piotrkowska 267 (1930, 1932, 1939)
– „Łwi”, 1930, nr 7, s. 6: „propagator idei oszczędzania wśród młodzieży szkolnej”
– prezes Towarzystwa Miłośników Akwariów i Terrariów w Łodzi (1935)

1930

– nr 7, z 16 II, s. 6: zdjęcie portretowe

1932

- nr 44, z 30 X, s. 3: – **zdjęcie portretowe** przy pracy w swoim gabinecie w Banku
- w gronie członków zarządu Banku oraz jego pracowników

1935

- nr 38, z 22 IX, s. 7: w gronie komitetu organizacyjnego wystawy zbiorów członków Towarzystwa w Szk. Powszechnej Nr ..... im. królowej Jadwigi (ul. Cegielniana 58)

1939

- nr 12, z 26 III, s. 6: na dorocznym spotkaniu członków Robotniczego Banku Spółdzielczego w Łodzi; tu w gronie członków Dyrekcji, Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

45. WANDACHOWICZ ....?....; piekarz

- ur. .... – zm. ....
- piekarz
- członek Zarządu Cechu Piekarzy w Łodzi (1935)

1935

- nr 6, z 10 II, s. 2: w gronie członków Zarządu Cechy Piekarzy w Łodzi

46. WARAŚIEWICZ Adolf Mikołaj

- ur. ... II 1881 (Wielki Krzywiec; Ukraina) – zm. 13 IX 1960 (Nowe Miasto Lubawskie)
- gen. brygady WP (od stycznia 1928); od 31 stycznia 1933 w stanie spoczynku; być może za twarde przekonania endeckie
- karierę wojskową rozpoczął w armii rosyjskiej; uczestniczył w wojnie rosyjsko-japońskiej i I wojnie światowej; tu służbę zakończył w stopniu pułkownika
- w Wojsku Polskim od 1918 r.;
- w okresie XI 1918 – VI 1920 organizator i d-ca 2 pułku ułanów; dowódca I i III Brygady Jazdy w wojnie polsko-bolszewickiej; następnie d-ca IX brygady jazdy (później przemianowanej na 9 Samodzielną Brygadę Kawalerii), d-ca XVIII brygady kawalerii; d-ca Brygady Kawalerii „Suwałki” (1929–1931)
- we wrześniu 1928 r. wyróżniony w konkursie na nowy wzór szabli polskiej, który wraz z trzema innymi stał się podstawą opracowanej przez Instytut Badań Materiałów i Uzbrojenia WP szabli polskiej wz. 34
- we wrześniu 1939 r. zgłosił się do służby czynnej, ale otrzymał tylko przydział biurowy w Ministerstwie Spraw Wojskowych; internowany po przekroczeniu granicy rumuńskiej, przekazany do oflagu w Niemczech; po zwolnieniu z niego wyjechał do Francji i tam przebywał całą wojnę
- po powrocie do kraju w 1946 r. z niewoli osiadł w rodzinnych Tyliczkach k. Nowego Miasta Lubawskiego gdzie zajął się produkcją doniczek ceramicznych i uprawą ziemi
- pochowany w Nowym Mieście Lubawskim

BIBLIOGRAFIA:

- [1] BIELSKI M., *Generał Brygady Adolf Mikołaj Waraksiewicz (1881 – 1960)*, Toruń 1998.
- [2] STAWECKI P., *Słownik biograficzny generałów Wojska Polskiego, 1918 – 1939*, Warszawa 1994.
- [3] Wikipedia, hasło „Adolf Waraksiewicz”
- [4] foto w NAC, sygn. 1-W-1386-2 (przemawia podczas uroczystego obiadu z okazji 10-lecia 2 Pułku Ułanów Grochowskich)

1938

- nr 1, z 1 I, s. 2: w gronie uczestników zjazdu (łodzian?), byłych ochotników 2 pułku ułanów; w rest. „Tivoli” w Łodzi (w podpisie tylko pod drugim imieniem)

ptk Adolf Waraksiewicz

47. WARCHOŁ ....?....

- ur. .... – zm. ....

– członek zarządu Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego im. T. Kościuszki (od XII 1936 Koło Absolwentów **Szk. Powszechnej nr 2** im J. Słowackiego w Łodzi)

1937

- nr 3 [uwaga: ten nr „ŁwI” ukazał się pod tytułem „Tydzień w Ilustracji”], z 3 I, s. 3: w gronie członków Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego im. T. Kościuszki (Koła Absolwentów Szk. Powsz. nr 2 im. J. Słowackiego w Łodzi) z okazji 15-lecia jego działalności (26.12.1936)

48. WARDESKA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- członkini Rady Związkowej oddz. łódzkiego Związku Młodzieży Polskiej (1932)

1932

- nr 18, z 1 V, s. 2: w gronie delegatów na zjazd Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej–żeńskich (Łódź, 24.04.1932)

49. WARDESZKIEWICZ Kazimierz

- ur. .... – zm. ....
- łódzianin
- prezes Polskiego Związku Tenisa Stołowego (od .... XII 1935 do 193...)
- wiceprzew. Wydz. Spraw Sędziowskich Łódzkiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej (1936)

1935

- nr 50, z 15 XII, s. 3: w gronie delegatów Okręgów Pol. Zw. Tenisa Stołowego

1936

- nr 51, z 20 XII, s. 3: w gronie członków zarządu Wydziału Spraw Sędziowskich ŁZOPN

50. WAREŃSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- kierownik budowy sanatorium klimatycznego dra Oskara Wojnowskiego w Rafałowie k. Łodzi (1931)

1931

- nr 34, z 23 VIII, s. 3: w grupie osób zwiedzających budowę sanatorium

51. WARIKOFF Mikołaj

- ur. .... – zm. .... (Frankfurt n. Menem)
- syn twórcy kliniki Hugo Warikoff’a, z pochodzenia Estończyka („warik” to po estońsku „malina”)
- lekarz weterynarii; studia weterynaryjne ukończył w 1929 r. na Wydz. Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego
- właściciel kliniki weterynaryjnej przy ul. M. Kopernika 22; znacjonalizowanej nieprawnie po II wojnie światowej
- podczas II wojny światowej sprawował m.in. nadzór nad zwierzętami znajdującymi się w łódzkim getcie [1]
- po II wojnie światowej aresztowany za rzekome niemieckie pochodzenie oraz działanie na szkodę Polaków i Żydów; przesiedział rok czasu we więzieniu do procesu w wyniku którego został oczyszczony z zarzutów i zwolniony
- po zwolnieniu z więzienia wyjeżdża do Olsztyna i to pracował do 1956 r. kiedy to wyjeżdża do syna Aleksandra zamieszkałego we Frankfurcie n. Menem
- w latach 90-tych XX w. syn Alexander (prawnik, poseł do Bundestagu w l. 1986–1994 z ramienia CDU) odzyskał klinikę przy ul. Kopernika, którą wyremontował i kontynuuje tradycję – finansując ją – weterynaryjną Ojca w Łodzi

BIBLIOGRAFIA:

- [1] SPODENKIEWICZ Paweł, *Magiczna lecznica Warikoffa*; [w:] „Dziennik Łódzki”, wyd. A, 5–6 I 2005, nr 30, s. 14 (artykuł powstał na podstawie z Alexandrem Warikoff’em podczas jego ostatniego pobytu w Łodzi; tu m.in. foto Aleksandra Warikoffa wraz z żoną Penelopą)
- [2] JACH Piotr, *Z koniem w herbie*; [w:] „Express Ilustrowany”, ...1997, nr ....., s. ....
- [3] „Tydzień” [Piotrków Tryb.], 3/15 X 1893, nr 42, s. 1 (inf. dot. Maksymiliana Warikoffa; został red. naczelnym „Lodzer Zeitung”)

1931

- nr 16, z 19 IV, s. 4: – podczas pracy w swojej Kliniki
  - jak wyżej; inne ujęcie
- s. 6: przy jednym z wyleczonych pacjentów (psie) na terenie swojej Kliniki

52. WARNECKI Janusz

- ur. .... – zm. ....
- aktor warszawski
- wystąpił gościnnie w Teatrze Miejskim w Łodzi w roli ..... w sztuce „W sieci” J. Kisielewskiego

1925

- nr 49, z 6 XII, s. 2: zdjęcie portretowe

53. WARYŃSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- płk WP (1935)
- z-ca d-cy szkoły podoficerskiej 4 pułku artylerii ciężkiej w Łodzi (1935)

1935

- nr 7, z 17 II, s. 3: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kolejnego kursu w szkole podoficerskiej 4 pac

54. WARYŃSKI Tadeusz

- ur. .... – zm. .... I 1931 (Warszawa)
- poseł na Sejm R.P. z Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR)
- v-ce prezydent Łodzi w latach 19... – 19...
- dr ...czego?....
- popełnił z nieznanymi przyczynami samobójstwo w Warszawie; w tym czasie był naczelnikiem ...wydział?.... w Ministerstwie Oświaty

1932

- nr 3, z 17 I, s. 8: portret rysunkowy

55. WASILEWSKA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- aktorka Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach ....?...., 1924/1925, ...?....

1924

- nr 4, z 14 IX, s. 1: w gronie zespołu aktorskiego Teatru Miejskiego w Łodzi

1925

- nr 39, z 27 IX, s. 4: w gronie całego zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi

56. WASILEWSKI Stanisław

- ur. .... – zm. ....
- rewizor akcyzowy łódzkiej Izby Skarbowej (1930)

1930

- nr 1, z 5 I, s. 1: na uroczystości wręczenia Mu dyplomu honorowego członka Koła łódzkiego Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej

57. WASILEWSKI Tomasz

- ur. 9 XI 1877 (.....) – zm. 12 XI 1939 (las łagiewnicki w Łodzi)
- absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Siennicy na Mazowszu (w 1898)
- od 1913 r. zamieszkał w Łodzi
- kierownik kilku łódzkich szkół powszechnych w Łodzi: 9, 32 i 47 w Łodzi (Nowo-Marysińska ....)

- aktywny członek oddz. łódzkiego Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych a później Związku Nauczycielstwa Polskiego (w latach 1932-1939 jego prezes)
- radny Rady Miejskiej w Łodzi
- w 1938 r. wybrany senatorem V kadencji Senatu RP
- aresztowany 9 listopada 1939 r. podczas dużej akcji łódzkiego gestapo przeciwko inteligencji łódzkiej („Intelligenzaktion”)
- rozstrzelany w lesie łagiewnickim w grupie 40. łódzkich nauczycieli [1]

BIBLIOGRAFIA:

[1] RUDNICKI Henryk, *Jak zginęło 40. nauczycieli łódzkich*; [w:] „Głos Robotniczy”, wyd. A, 16 XI 1962, nr 273, s. 3.

BIBLIOGRAFIA:

[1] [Józef Radwański; **foto portretowe z lat 30. XX w.** + *krótki biogram*]; [w:] „Polska. Dziennik Łódzki”, 14 X 2017, nr .....; dodatek „Poczet zasłużonych łódzkich nauczycieli”, s. III.

1932

- nr 10, z 6 III, s. 7: w gronie członków szkolnej orkiestry mandolinistów Szk. Powsz. Nr 47

58. WASIUTYŃSKA Irena

- ur. .... 1908 (Poznań) – zm. ....
- aktorka Teatru Miejskiego w Łodzi, w sezonach ...?...., 1932/1933, ...?....
- pochodziła z Poznania, gdzie ukończyła gimnazjum i liceum
- mąż: Jakub Petters, współwłaściciel Biura Techniczno-Chemicznego, przy ul. Br. Pierackiego 1 (ob. F.D. Roosevelta), firmy handlowej artykułami chemicznymi dla przemysłu włókienniczego; **firma funkcjonowała przez cały okres okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej** (wg książek telef. Łodzi na 1933, 1940 i 1944 r.)
- w lutym 1939 r. wystąpiła w wieczorze jednoaktówek w reż. Aleks. Zelwerowicza, w inscenizacji Wilama Horzycy w Teatrze Nowym w Warszawie, który był jednocześnie egzaminem eksternistycznym Horzycy na Wydz. reżyserii Państwowego Instytutu Sztuki Teatralnej
- w 1939 r. zagrała w dwóch polskich filmach fabularnych: „Geniusz sławy” (film biograficzno-dokumentalny o Ludwiku Sol skim; reż. Romuald Gantkowski; premiera: 27 V 1939; to jako partnerka L. Sol skiego w „Nocy Listopadowej”) oraz „Złota maska” (premiera: 14 IX 1940 w Krakowie; reż. Jan Fethke; jako Mirska, kochanka Rudnickiego)
- mieszkali w tym samym budynku, w którym na parterze znajdowała się firma męża
- po wojnie na emigracji w .....

Janina Hera (XI 2016)

A chciałam znowu Pana niepokoić. Przed laty opowiadano mi o aktorce Renie (Irenie) Wasiutyńskiej, której mężem miał być Jakub Peters, "dobry" Niemiec z Łodzi, właściciel "firmy dostarczającej barwniki do przemysłu", który w czasie wojny przeszedł na katolicyzm i "był polskim patriotą". Mieli "pomagać ludziom i ich ukrywać". Niestety moi rozmówcy nie żyją. (m.in. Jadwiga Plucińska), a ja zajmując się wtedy GG i Kresami i licząc na dobrą pamięć nie dopytałam o szczegóły. Czy może ma Pan jakieś informacje na ten temat?

BIBLIOGRAFIA:

[1] *Słownik biograficzny teatru polskiego*. Warszawa 1973, s. 235.

1933

- nr 16, z 15 IV, s. 3: podczas pierwszej próby czytanej do komedii Stanisława Bala „Zielona kotwica” (Teatr Miejski w Łodzi)

59. WASSERLING Klemens; strażak

porównaj: **OSOBY – BOGUŚ** Ludwik (strażak), **KAMIŃSKI** Wawrzyniec (strażak), **WASSERLINGOWA** ..... (rodzina ?)

- ur. .... – zm. .... .1925
- strażak
- zginął podczas pożaru fabryki Angersteina przy ul. ...., w dn. (9 IV lub 23 VII 1924), pochowany we wspólnej mogile z dwoma innymi strażakami, którzy zginęli w tym pożarze, na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowej

BIBLIOGRAFIA:

[1] DOMINIKOWSKI Jan, *Nekropolia Łodzi wielkoprzemysłowej*. Łódź 2004, ss. ....

1925

- nr 30, z 26 VII, s. 7: bratnia mogiła strażaków poległych podczas pożaru w fabryce Angersteina w Łodzi; cmentarz Stary przy ul. Ogrodowej

60. WASSERLINGOWA ...?...; członkini Koła Matek Gimnazjum im. S. Żeromskiego

porównaj: **OSOBY** – Wasserling Klemens (rodzina ?)

- ur. .... – zm. ....
- członkini zarządu (nowego ?) Koła Matek przy III Gimnazjum i Liceum im. S. Żeromskiego (1939)

1939

- nr 24, z 18 VI, s. 2: w gronie członkiń zarządu Koła Matek III Gimnazjum i Liceum im. S. Żeromskiego

61. WASZCZYŃSKA Cecylia

- ur. 8 VII 1851 (Chaux de Fonds k. Neuchatel) – zm. 3 IV 1934 (Łódź)
- z pochodzenia Szwajcarka; z domu Perret de Renan
- przybyła do Polski w końcu XIX w.; w Łodzi wyszła za mąż za Aleksandra Waszczyńskiego, b. studenta Szkoły Głównej w Warszawie, uczestnika powstania styczniowego, podówczas kierownika jednej z tutejszych szkół powszechnych
- będąc kalwinką po zamążpójściu przeszła na katolicyzm
- w 1899 r. uzyskała zezwolenie na otwarcie żeńskiej szkoły handlowej w Łodzi, którą uruchomiła w tym samym roku, w budynku przy ul. Solnej

- założycielka i wieloletnia przełożona Żeńskiej Szkoły Handlowej przekształconej w roku 1926 w Żeńskie Gimnazjum Humanistyczne
- „najstarsza wiekiem przełożona średniej szkoły żeńskiej w Łodzi” („Łwł”, 1928, nr 18, s. 3)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] „Gazeta Warszawska”, 24 VII/5 VIII 1886, nr 171, s. 2 (inf. p.t. „Nowe zakłady naukowe”).
 [2] WASZCZYŃSKI Jan, Gimnazjum i Liceum im. C. Waszczyńskiej. [w:] „Wędrownik”, 1988, nr III (315), ss. 19 – 20.

1934

- nr 18, z 6 V, s. 3: **zdjęcie portretowe**

62. WASZKIEWICZ ....?.....

- ur. .... – zm. ....
- porucznik Wojska Polskiego w 10. pułku artylerii lekkiej stacjonującym w Łodzi
- dowódca pułkowego oddziału straży pożarnej (1927)

1927

- nr 11, z 13 III, s. 3: przy swoim pododdziale pułkowej straży pożarnej

63. WASZKIEWICZ Franciszek

- ur. .... – zm. ....
- dyrektor .... (1936)
- członek zarządu Związku Księgowych Województwa Łódzkiego (1931)
- członek prezydium Związku Księgowych Województwa Łódzkiego (1934)
- członek honorowy Związku Zawodowego Handlowców Polskich w Łodzi (od III 1936 r.)

1931

- nr 6, z 8 II, s. 6: w gronie członków zarządu Związku Księgowych

1934

- nr 51, z 23 XII, s. 2: w gronie członków prezydium Związku Księgowych, podczas obchodów 5-lecia jego funkcjonowania (12.12.1934)

1936

- nr 13, z 29 III, s. 1: w gronie członków honorowych Zw. Zaw. Handlowców Polskich w Łodzi (III 1936)

64. WASZKIEWICZ Ludwik

- ur. 23 VII 1888 (Łódź) – zm. 10 X 1976 (Łódź)
- w trakcie nauki w gimnazjum rządowym w Piotrkowie [Tryb.] usunięty z niego za udział w strajku szkolnym w 1905 r., dokończył naukę w gimnazjum Zgromadzenia Kupców m. Łodzi; maturę zdał w gimnazjum św. Anny w Krakowie
- studiował na Uniw. Jagiellońskim historię; studia skończył w 1914 r. uzyskując absolutorium
- podczas studiów członek organizacji „PP (Przyszłość)”; od 1912 r. należał do Polskich Drużyn Strzeleckich
- w okresie 1914–1915 służył w I pułku Legionów
- od 1915 r. członek Narodowego Związku Robotniczego z ramienia którego został posłem na Sejm RP; posłem był przez cztery kadencje. Najaktywniej działał w kadencji Sejmu Ustawodawczego będąc sekretarzem Klubu NZR, przewodniczącym Komisji Ochrony Pracy i członkiem Komisji Spraw Zagranicznych (brał udział w konferencji pokojowej w Rydze)
- członek pierwszego zarządu „Bratniej Pomocy” Stowarzyszenia Słuchaczy Wyższej Szkoły Nauk Społecznych i Ekonomicznych w Łodzi (1925)
- po przewrocie majowym w 1926 r. opowiedział się za J. Piłsudskim
- współzałożyciel prosanacyjnej Narodowej Partii Robotniczej – Lewica (NPR–Lewica)
- od 1930 r. związany z sanacyjnym Bezpartyjnym Blokiem Współpracy z Rządem (BBWR)
- wieloletni członek łódzkiej Rady Miejskiej (w latach 1919–1922 i 1927–1936)
- poseł na Sejm RP w kadencji .....
- kierownik Archiwum Akt Dawnych w Łodzi (od stycznia 1935 r.)
- w styczniu 1940 r. na krótko aresztowany przez Niemców, po zwolnieniu wyjechał do Warszawy; tu od stycznia do października 1941 r. pracował w Archiwum Akt Dawnych w Warszawie jako archiwista działając jednocześnie w konspiracyjnym Związku Wolności
- uczestnik powstania warszawskiego; po jego zakończeniu najpierw w KL Bergen–Belsen, a następnie w Oflagu II D – Grossborn.
- do Łodzi powrócił w 1945 r. i objął stanowisko dyrektora Archiwum Miejskiego na którym pozostał do końca 1949 r.
- w roku akademickim 1949/1950 prowadził wykłady na Uniw. Łódzkim z zakresu dziejów przemysłu włókienniczego w Królestwie Polskim; głównym jego przedmiotem jego zainteresowań badawczych były dzieje powstania styczniowego w okręgu łódzkim
- pochowany na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowej w Łodzi, kw. ....

BIBLIOGRAFIA:

- [1] KEMPA Andrzej, Łódzki słownik biograficzny. Ludwik Waszkiewicz. [w:] „Dziennik Łódzki”, ... VIII 1995, nr ..., s. ....
- [2] „Kurier Łódzki”, 7 I 1935, nr 7, s. 1 ([zdjęcie portretowe](#))

1925

- nr 48, z 29 XI, s. 1: w gronie członków pierwszego zarządu „Bratniej Pomocy”

1930

- nr 15, z 13 IV, s. 3: na zjeździe wychowanków szkół średnich w Łodzi, z okazji 25-lecia strajku szkolnego w 1905 r.

1931

- nr 11, z 15 III, s. 6: w gronie członków konspiracyjnej organizacji młodzieży szkół średnich w Łodzi – „P–kompletu”; zdjęcie z około 1905 r.

65. WAŚNIEWSKA Eugenia

- ur. .... – zm. ....
- posłanka na Sejm II RP w II kadencji (1928-1930) i III (1930-1935) z ramienia BBWR
- członkini elitarnego (ok. 100 osób) Klubu Politycznego Kobiet Postępowych

1938

- nr 26, z 26 VI, s. 5: w gronie gości z Warszawy, m.in. z Ministerstwa Opieki Społecznej,

na zamknięciu Wystawy Higienicznej w parku im. S. Staszica w Łodzi
(20.06.1938)

66. WATTEN I J.....

- ur. .... - zm. ....
- lekarz w szpitalu "Betleem" w Łodzi, ul. .... (1929)

1929

- nr 49, z 1 XII, s. 7: w gronie zespołu lekarzy szpitala „Betleem”

67. WAWRZEŃCZYK Z.....

- ur. .... - zm. ....
- długoletni prezes Towarzystwa Śpiewaczego „Chór Mariański” w Łodzi (1938)

1938

- nr 45, z 6 XI, s. 5: w gronie członków Towarzystwa Śpiewaczego „Chór Mariański”, na stopniach łódzkiej katedry po mszy z okazji 30-lecia jego istnienia (23.10.1938)

68. WAWRZKIEWICZ Leon

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- założyciel i kierownik Krajowej Stacji Jedwabniczej w Ostrowie Wlkp.
- w marcu 1933 r. powrócił do Łodzi; tu m.in. prowadził cykl wykładów i kurs hodowli drzew morwowych i jedwabników („Łwl”, 1933/11)

1933

- nr 11, z 12 III, s. 7: **zdjęcie portretowe**

69. WAWRZNIKIEWICZ ....?.....

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- v-ce prezes oddz. łódzkiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami (1930)

1930

- nr 50, z 7 XII, s. 7: w gronie członków zarządu łódzkiego Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami

70. WAWRZONOWSKI S.....; naczelnik UPT-6 w Łodzi

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- kierownik Urzędu Pocztowo-Telekomunikacyjnego Nr 6 w Łodzi, przy ul. [redacted] (1939)

1939

- nr 18, z 7 V, s. 5: w gronie wykładowców i członków komisji egzaminacyjnej kursu dla urzędników pocztowych, zorganizowanego przez łódzkie koło Zw. Zaw. Prac. Poczty, Telegrafu i Telefonów

71. WAWRZYŃKOWSKI Jan

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- członek honorowy Związku Zawodowego Handlowców Polskich w Łodzi (od III 1936 r.)

1936

- nr 13, z 29 III, s. 1: w gronie członków honorowych Zw. Zaw. Handlowców Polskich w Łodzi (III 1936)

72. WAYSS Artur

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- z podpisu („Łwl”, 1938, nr 15, s. 5): „*Długoletni członek zarządu Banku Ludowego w Pabianicach, Sp-nia z o.o., były radny m. Pabianic oraz zasłużony działacz społeczny na polu bankowości spółdzielczej.*”

1938

- nr 15, z 10 IV, s. 5: **zdjęcie portretowe**

73. WĄGROWSKI Józef

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- prezes Centralnego Związku Felczerów RP (1927, 1931)

1927

- nr 8, z 20 II, s. 3: na spotkaniu w Łodzi z okazji 75-lecia oddziału łódzkiego Związku (13.02.1927)

1931

- nr 59, z 13 XII, s. 1: na uroczystości z okazji 25-lecia oddz. łódzkiego Związku Felczerów

74. WĄSIK ...?....

porównaj: WĄSIK B.... – ten sam ????

porównaj: **WOJSKO** – II Korpus Wojska Polskiego Armii Polskiej we Francji (zgrupowanie

murmańskie)

- ur. [.....] – zm. [.....]
- żołnierz zgrupowania kolskiego oddziałów murmańskich

1934

- nr 51, z 23 XII, s. 5: **zdjęcie portretowe**

75. WĄSIK B.....

porównaj: WĄSIK ..... – ten sam ???

- ur. [.....] – zm. [.....]
- członek zarządu Cechu Rzeźniczo-Wedliniarskiego w Łodzi lub Związku Cechów Rzeźniczych Województwa Łódzkiego (1932, 1933)

1933

- nr 13, z 26 III, s. 1: w gronie uczestników zjazdu połączeniowego Cechu i Związku
(19.03.1933)

76. WĄSOWICZ Waclaw; artysta-malarz

- ur. [.....] – zm. [.....]
- warszawski artysta-malarz
- studiował w warszawskiej Szkole Rysunkowej im. Wojciecha Gersona (1909–1910), a następnie w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych (1911–1914) u Ignacego Pieńkowskiego; krótko w krakowskiej ASP u Jacka Malczewskiego (1914).
- uprawiał malarstwo sztalugowe, grafikę (drzeworyt), akwarele, malował na tkaninach i ceramice, zajmował się też projektowaniem wnętrz
- członek grup artystycznych: „Formiści”, „Rytm” i „Ryt”
- żoną: Janina Raabe-Wąsowiczowa; była działaczka społeczna

BIBLIOGRAFIA:

[1] hasło „Waclaw Wąsowicz” na Wikipedii

1939

- nr 21, z 28 V, s. 6: prace wystawione na wystawie w łódzkim Instytucie Propagandy Sztuki (V 1939):
  - „Dwie dziewczyny” (obraz zakupiony przez Fundację Kultury Narodowej)
  - „Malarz i modelki” (własność Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego)
  - „Droga ze wsi” (obraz nagrodzony w Paryżu)

77. WCIŚLIK ....?....; główny kontroler KEŁ

- ur. [.....] – zm. [.....]
- główny kontroler Kolei Elektrycznej Łódzkiej (KEŁ; tramwaje miejskie; w 1928 r.)
- członek władz klubu sportowego „Tramwajarz”-Łódź (przy KEŁ; 1937)

BIBLIOGRAFIA:

[1] Muzeum Komunikacji Miejskiej w Łodzi, sygn. I – 74 (foto grupy konduktorów i kontrolerów KEŁ; Wielkanoc 1928; w I rzędzie, 2 od lewej)

1937

- nr 17, z 25 IV, s. 7: w gronie uczestników spotkania z okazji wręczenia KS „Tramwajarz” pamiątkowej plakiety „Ku Chwale Ojczyzny” przez oddz. łódzki Związku Dowborczyków; foto wykonane w pomieszczeniach Klubu

78. WDOWCZAK-ORDA Alfred; śpiewak operowy

- ur. 9 VII 1915 (Łódź) – zm. 24 II 2004 (Londyn)
- ps. sceniczny „Alfred Orda”

- z podpisu pod zdjęciem („ŁwI”, 1937, nr 11, s. 6): „*Dnia 10 b.m. [10 III 1937] Rozgłośnia Łódzka [Polskiego Radia] nadała koncert solistów przy udziale między innymi p. Alfreda Wdowczaka (bas-baryton). Debiutant jest z zawodu kowalem, synem robotnicy Widzewskiej Manufaktury. Otrzymał on z Zarządu Miejskiego kwotę 600 zł na kształcenie się w Konserwatorium Muzycznym w Warszawie*”.
- z podpisu pod zdjęciem („ŁwI”, 1939, nr 10, s. 4): „*Alfred Wdowczak-Orda, utalentowany śpiewak łódzki po paru koncertach danyh w Łodzi podczas ostatniego pobytu, wyjechał na dalsze studia śpiewacze do Mediolanu*”
- okres II wojny światowej spędził w Anglii (Szkocja) tamże występując
- w listopadzie 1959 r. przyjechał do Łodzi z Londynu gdzie mieszkał; był m.in. obecny na zebraniu założycielskim Towarzystwa Przyjaciół Łodzi; podarował też miastu 10 tys. funtów jako podziękowanie za przedwojenne 600-złotowe stypendium z intencją przekazania tego daru na rozwój Działu Muzykaliów B-ki Uniwersyteckiej w Łodzi, której budowa nowa siedziba przy ul. J. Matejki dobiegała końca

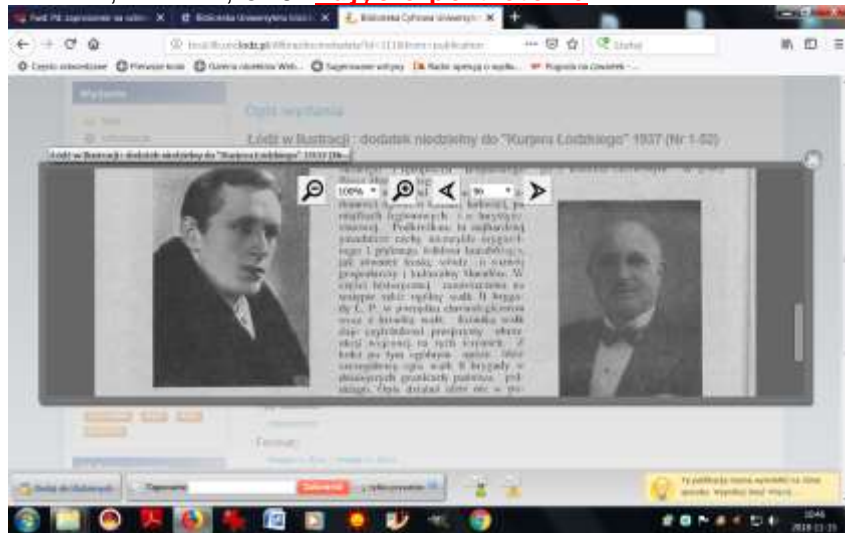
BIBLIOGRAFIA:

[1] hasło „Alfred Orda” w Wikipedii (https://pl.wikipedia.org/wiki/Alfred_Orda)

[2] „uczestnik zebrania założycielskiego TPŁ.”; [w:] „Głos Robotniczy”, ... 1959, nr 284, s. 1.

1937

– nr 11, z 14 III, s. 6: **zdjęcie portretowe**

1939

– nr 10, z 12 III, s. 4: **zdjęcie portretowe** (inne niż w „ŁwI”, 1937, nr 11)

79. WDÓWKA Marian; dyrektor Gimnazjum dla Dorosłych POW

- ur. 5 IX 1901 – zm. ..... .196...
- nauczyciel (**kierownik**) Miejskiej Szkoły Dookształcającej Zawodowej Nr 9 w Łodzi
- w r. szk. 1934/1935 nauczyciel w Szk. Powszechnej nr 42 (ul. Przyszkole 18) [2]
- dyrektor Gimnazjum Męskiego Wieczorowego dla Dorosłych Polskiej Organizacji Wojskowej przy ul. Przyszkole ... (19... – IX 1939)
- mieszkał przy ul. Przyszkole ...
- prezes Komitetu Dzielnicy „Chojny” BBWR (I – VIII 1935)
- inspektor grodzki BBWR w Łodzi (VIII 1935 – 193...)
- w połowie grudnia 1939 r. wysiedlony wraz z całą rodziną i innymi mieszkańcami tego rejonu, najpierw

do obozu przesiedleńczego na Radogoszczu (w fabryce S. Abbego); 16 grudnia wywiezieni zostali dużym transportem na teren Generalnej Guberni, w okolice Krosna; stąd wyjechali sami do Krakowa i tu do 5 X 1940; stąd wyjechali do Tomaszowa Mazowieckiego, tu do 1941 r.; stąd do miejscowości Regny i tu mieszkali do końca wojny, M. Wdówka pracował jako kasjer w nadleśnictwie; cała rodzina powróciła do Łodzi w lutym 1945 roku.

BIBLIOGRAFIA:

[1] *Wysiedlenie i poniewierka, 1939–1945. Wspomnienia Polaków wysiedlonych przez okupanta hitlerowskiego z ziem polskich wcielonych do Rzeszy*. Oprac. Ryszard Dyliński. Poznań 1975, ss. 551–572.

[2] *Spis szkół powszechnych i nauczycieli miasta Łodzi i powiatu. Rok szk. 1934/1935*.

Łódź 1934, s. 7.

1934

– nr 51, z 23 XII, s. 7: podczas **wizytacji** zajęć w klasie III Miejskiej Szkoły Doksztalczącej Nr 9.

1935

- nr 3, z 20 I.01, s. 4: – w gronie członków Rady BBWR, na uroczystości poświęcenia lokalu Komitetu Dzielnicowego „Chojny” BBWR
– jak wyżej, stoi obok ks. Rylskiego poświęcającego lokal
- nr 32, z 11 VIII, s. 4: w gronie członków Komitetu Dzielnicowego „Chojny” podczas uroczystości pożegnania w związku z odejściem na stanowisko inspektora grodzkiego BBWR w Łodzi

80. WDIĘCZAK Józef; sekretarz Legii Inwalidów A. Wojsk Polskich w Łodzi

– ur. [redacted] – zm. [redacted]

– sekretarz Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich im. gen. J. Sowińskiego w Łodzi (**od VIII 1938**)

1938

– nr 36, z 4 IX, s. 4: w gronie członków Zarządu oddz. łódzkiego Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich im. gen. J. Sowińskiego

81. WEBER Józef; inżynier, kierownik kursów zawodowych Tow. Kursów Technicznych w Łodzi

– ur. [redacted] – zm. [redacted]

– inżynier – **mechanik**

– kierownik gimnazjum mechanicznego w Państwowej Szkole Techniczno-Przemysłowej w Łodzi, ul. S. Żeromskiego 115

– kierownik kursów w Łódzkim Towarzystwie Kursów Technicznych

– kierownik Wydziału Mechanicznego w Łódzkim Towarzystwie Kursów Technicznych (1938)

1938

– nr 27, z 3 VII, s. 7: w gronie absolwentów 2-letniego kursu techników-mechaników Łódzkiego Tow. Kursów Technicznych, jako kier. Wydz. Mechanicznego

1939

– nr 7, z 19 II, s. 6: w gronie uczestników kursu zawodowego w zakresie mechanicznej obróbki metali Tow. Kursów Technicznych, dla kwalifikowanych ślusarzy i tokarzy z łódzkich zakładów pracy

82. WECLER R.....; członek Tow. Muzycznego im. F. Chopina w Łodzi

– ur. [redacted] – zm. [redacted]

– członek zarządu Towarzystwa Muzycznego im. F. Chopina w Łodzi (1926)

1926

– nr 5, z 31 I, s. 1: w gronie członków zarządu Towarzystwa

83. WECSILE Otton

patrz: **OSOBY** – **WEESILE** Otton

84. WEESILE vel Wecsile vel Vecsille Otton; wiceprezes Sądu Okręgowego w Łodzi

- ur. [REDACTED] – zm. [REDACTED]
- wiceprezes Sądu Okręgowego w Łodzi (1935 – 31 X 1936)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] „Kurier Łódzki”, 9 I 1935, nr 9, s. 4 (art. „*Dopiero w 1939 r. Sąd Grodzki w Łodzi posiadać będzie własny gmach. Specjalny wywiad „Kuriera Łódzkiego” z kier. Sądu, p. Wecsile.*”)

1936

- nr 45, z 8 XI, s. 2: na uroczystości z okazji odejścia z funkcji naczelnika Sądu Grodzkiego w gronie pracowników (**31.10.1936**)
- s. 3: uroczystość jak wyżej, w gronie woźnych sądowych (**31.10.1936**)

85. WEIGT Edward

- ur. [REDACTED] – zm. [REDACTED]
- z podpisu: „założyciel i prezes zarządu zakładów przemysłowych „Stanisław Weigt, Sp. Akc.”
- sędzia handlowy i radca Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi (1934)

1934

- nr 50, z 16 XII, s. 2: **zdjęcie portretowe**

86. WEIL Karol

- ur. [REDACTED] – zm. [REDACTED]
- łódzki przemysłowiec
- członek Zarządu Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim (192... – 193...)
- posiadał znaczną kolekcję malarstwa

BIBLIOGRAFIA:

- [1] „Giewont”, 1928, nr 3, s. 138 (**zdjęcie portretowe**)

1935

- nr 12, z 24 III, s. 5: obraz NN kobiety z kolekcji łódzkiego fabrykanta Karola Weila, restaurowany przez K. Endego

87. WEISSFELD Józef

- ur. [REDACTED] – zm. [REDACTED]
- konsul Republiki Łotewskiej na województwo łódzkie z siedzibą w Łodzi
- mianowany na to stanowisko w lutym 1933 r.

1933

- nr 9, z 26 II, s. 7: **zdjęcie portretowe**

88. WELOŃSKI Pius

- ur. [REDACTED] 1849 – zm. [REDACTED] 1931 (Warszawa)
- z podpisu: „zmarł w Warszawie, w wieku 82 lat, znany i ceniony artysta-rzeźbiarz. Kształcił się w warszawskiej akademii sztuk pięknych, następnie ukończył akademię petersburską” („ŁWI”, 1931/44, s. 4)
- rzeźbiarz, w latach 1904–1915 profesor i dyrektor Szkoły Rysunkowej w Warszawie; tworzył też pomniki, kompozycje architektoniczne, portrety i rzeźby religijne [1]
- główne dzieła rzeźbiarskie: „Gladiator” (1880), „Slavus saltans” (1897)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Encyklopedia Powszechna PWN. Wyd. 3. Tom 4, Warszawa 1987, s. 670

1931

- nr 44, z 1 XI, s. 4: **zdjęcie portretowe**

1932

- nr 7, z 14 II, s. 4: rzeźba p.t. „Gladiator” wystawiona w warszawskiej „Zachęcie”

89. WEŁNICKI Stefan

- ur. .... – zm. 1 X 1949 (Łódź)
- członek zarządu Cechu Rzeźniczo–Wedliniarskiego w Łodzi lub Związku Cechów Rzeźniczych Województwa Łódzkiego (1932, 1933)
- członek zarządu Cechu Rzeźniczo–Wedliniarskiego w Łodzi [1]
- pochowany na cmentarzu przy ul. Ogrodowej [1]

BIBLIOGRAFIA:

[1] „Dziennik Łódzki” 1949, nr 272, s. 2 (nekrolog)

1933

- nr 13, z 26 III, s. 1: w gronie uczestników zjazdu połączeniowego Cechu i Związku (19.03.1933)

90. WENCEL Franciszek

- ur. .... – zm. ....
- z-ca naczelnika V oddziału Łódzkiej Ochotniczej Straży Ogniowej (1932)
- w kwietniu 1932 r. obchodził jubileusz 25-lecia służby w pożarnictwie

1932

- nr 17, z 24 IV, s. 5: zdjęcie portretowe

91. WENCKA ...?....

- ur. .... – zm. ....
- lekkoatletka
- zawodniczka Łódzkiego Klubu Sportowego (1928)

1928

- nr 6, z 5 II, s. 6: [w jakiej sytuacji sfotografowana ?]

92. WENDLER Roman

- ur. .... – zm. ....
- z-ca kierownika oddz. łódzkiego Związku Spółdzielni Mleczarskich i Jajczarskich (1936)

1936

- nr 26, z 28 VI. s. 6: zdjęcie portretowe

93. WENDLING R.....

- ur. .... – zm. ....
- pracownik biurowy w Łódzkiej Manufakturze Pluszu T. Finstera (1926)

1926

- nr 28, z 11 VII, s. 3: zdjęcie portretowe na jubileuszowym plateau z okazji 25-lecia Firmy

94. WENDORFF Stefan, wicewojewoda łódzki

- ur. .... – zm. ....
- wicewojewoda łódzki (1935 – IV 1938)
- czwarty wiceprezes Oddz. łódzkiego Ligi Morskiej o Kolonialnej (1933–1936)
- współorganizator łódzkiej grupy Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju (maj 1937)

1936

- nr 25, z 21 VI, s. 1: w gronie oficjeli na uroczystości Bożego Ciała w Łodzi
- nr 37, z 13 IX, s. 2: na otwarciu III dorocznej wystawy członków Polskiego Związku Artystów Plastyków w Łodzi w salach Instytut Propagandy Sztuki w parku im. H. Sienkiewicza

1937

- nr 19, z 9 V, s. 3: w gronie gości okręgowego zjazdu (łódzkiego) Związku Oficerów Rezerwy
- nr 23, z 30 V, s. 2: na zebraniu organizacyjnym grupy łódzkiej Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju w Urzędzie Wojewódzkim Łódzkim
- nr 26, z 27 VI, s. 2: w gronie uczestników uroczystości zakończenia zawodów strzeleckich dla urzędników Urzędu Wojewódzkiego i starostw Grodzkiego i Powiatowego w Łodzi
  - s. 3: na obchodach 60-tej rocznicy działalności Łódzkiej Ogniowej Ochotniczej Straży
    - = przyjmuje defiladę pododdziałów Straży przed budynkiem przy ul. Piotrkowskiej 104
    - = przemawia do zgromadzonych w oddz. I Straży przy ul. Konstantinowskiej (Legionów) 1
    - = na uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod nową strażnicę przy ul. Wólczańskiej 111/115
    - = wręcza odznaczenia i dyplomy zasłużonym strażakom
- nr 39, z 26 IX, s. 1: na poświęceniu i uruchomieniu nowego Szpitala Wojskowego DOK IV w Łodzi, przy ul. S. Żeromskiego (19.09.1937)
  - s. 2: w gronie gości zaproszonych na obchody 30-lecia Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich w Łodzi (19.09.1937)
  - s. 4: na otwarciu wystawy przemysłowo-handlowej w Łodzi (19.09.1937)
    - w towarzystwie d-cy DOK IV gen. Wł. Langnera
    - przecina wstęgę otwarcia Wystawy
    - wraz z gen. Wł. Langnerem zwiedza teren Wystawy

1938

- nr 5, z 30 I, s. 2: przemawia przed mikrofonem Polskiego Radia w Łodzi na uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej Powstania Styczniowego, ufundowanej przez Związek b. Ochotników WP na murze Magistratu przy pl. Wolności (23.01.1938)
  - s. 3: – w grupie uczestników uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej Powstania Styczniowego, ufundowanej przez Związek b. Ochotników WP (23.01.1938)
    - na uroczystym posiedzeniu oddz. łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego z okazji 75. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego (23.01.1938)

95. WENDT ....?...., inż.-elektryk

- ur. .... – zm. ....
- inżynier-elektryk
- wykładowca w Publicznej Szkole Doksztalczącej Zawodowej nr 11 (dla elektryków) w Łodzi (1938)

1938

- nr 24, z 12 VI, s. 2: w gronie absolwentów kolejnego kursu doksztalczającego dla elektryków w Publ. Szkole Doksztalczącej Zawodowej nr 11

96. WENSKE Artur, wiolonczelista, kapelmistrz orkiestry KEŁ

- ur. .... – zm. ....
- łódzianin pochodzenia niemieckiego; w okresie II wojny światowej przyjął volkslistę i używał nazwiska w formie „Venske”
- wiolonczelista; w maju 1937 r. obchodził jubileusz 20-lecia pracy artystycznej
- kapelmistrz orkiestry dętej Kolei Elektrycznej Łódzkiej (tramwaje miejskie) w latach 193...–1939 a także przez cały okres okupacji niemieckiej w Łodzi (IX 1939 – I 1945 (Litzmannstädter Elektrische Strassenbahn - LES)
- najprawdopodobniej opuścił Łódź w styczniu 1945 r.

- por. "Kurier Łódzki", 29 III 1935, nr 59, s. 5: nekrolog właściciela cegielni na Radogoszczu – Leopolda Wenske, cegielnia: Łódź-Radogoszcz, szosa zgierska 73; czł. Związku Przemysłu Ceramicznego Okręgu Łódzkiego w Łodzi (Piotrkowska 118; wg Księga adresowa m. Łodzi 1939-1939, s. 77)
- [ktoś z rodziny ??????]

BIBLIOGRAFIA

[1] na kolorowych slajdach Waltera Genewein'a z maja 1941 r. (w zbiorach Muzeum Komunikacji Miejskiej w Łodzi) jako prowadzący orkiestrę LES (sygn. NP-13 (przed orkiestrą ?? w mundurze SA), NP-33 (prowadzi orkiestrę po cywilnemu).

1937

– nr 23, z 30 V, s. 6: **zdjęcie portretowe** z wiolonczelą

1938

– nr 20, z 15 V, s. 3: w gronie uczestników uroczystości z okazji „Dnia Matki”, zorganizowanej przez tramwajarską „Rodzinę Rezerwistów”, na której wystąpił ze swoją orkiestrą pracowników KEŁ (**ok. 15.05.1938**)

97. WERESZCZYŃSKA ...?....

– ur. .... – zm. ....
– kierowniczką ośrodka wypoczynku łódzkiego gimnazjum żeńskiego E. Szczanieckiej w Sokolnikach (1936)

1936

– nr 34, z 23 VIII, s. 3: w gronie polskich dziewcząt z Westfalii, wypoczywających w ośrodku w Sokolnikach

98. WERGAU ...?...., strażak

– ur. .... – zm. 1926
– inicjator założenia Łódzkiej Straży Ogniowej Ochotniczej i jej pierwszy z-ca komendanta

1926

– nr 19, z 9 V, s. 11: **zdjęcie portretowe**

99. WERMIŃSKA Wanda, śpiewaczka operowa

– ur. .... – zm. ....
– śpiewaczka operowa

1934

– nr 24, z 17 VI, s. 4: na występach gościnnych w Brazylii; zdjęcie wykonane podczas zwiedzania jednego z parków w Rio de Janeiro

1937

– nr 14, z 4 IV, s. 5: na raucie w ambasadzie polskiej w Bukareszcie wydanym przez ambasadora ... Arciszewskiego na cześć wicepremiera rządu rumuńskiego – Inculetz'a, jako artystyczna gwiazda wieczoru
– nr 29, z 18 VII, s. 3: na wycieczce krajoznawczej podczas koncertów w Palestynie

100. WERNER Herman Edward, dyrektor KEŁ

– ur. 23 VII 1872 (.....) – zm. 21 X 1932 (Łódź)
– współwłaściciel Przędzalni Szewiotu i Fabryki Towarów Trykotowych „Stephan i Werner” przy ul. Wierzbowej powstałej w 1903 r.
– dyrektor Kolei Elektrycznej Łódzkiej (tramwaje miejskie) w latach 1917–1932
– członek Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Przemysłowców Łódzkich
– członek zarządu Cukierni i Rafinerii Leśmierz SA
– członek zarządu Browaru i Fabryki Kwasu Węglowego „Sukcesorowie K. Anstadta” w Łodzi
– współzałożyciel Łódzkiego Towarzystwa Zwalczenia Raka w Łodzi [4]
– żona – Eleonora, dzieci: Eugeniusz (inżynier), Helena (urzędniczka)
– pochowany na cm. ewangelickim przy ul. Ogrodowej (kw. ....); grób mocno zaniedbany (2015)

Nic bliższego nie wiadomo o nim i jego rodzinie. Na pewno była pochodzenia niemieckiego. Również nic nie wiadomo o jego wykształceniu, ale prawdopodobnie było ono na poziomie średnim ogólnym. Prawdopodobnie poważniejszą karierę zawodową rozpoczął z dniem 1 XI 1898 r. od pracy w Gazowni Miejskiej w Łodzi na stanowisku urzędnika Zarządu¹. Już w sierpniu 1900 r. pojawia się jako księgowy

¹ KUCIŃSKI Julian, Gazownia łódzka, 1867–1997. Łódź 1998, s. 306.

(buchalter) w KEŁ². Na stanowisko dyrektora KEŁ został powołany około II połowy 1917 r., po śmierci poprzedniego dyrektora – inż. Józefa Witkowskiego i pozostał na tym stanowisku do śmierci.

Zmarł nagle 21 X 1932 r. na zawał serca, późnym wieczorem, w trakcie wizyty u znajomych³. Pozostawił żonę i dzieci. „Republika” informując o Jego zgonie napisała: „*doprowadził KEŁ do rozkwitu swą niezmierną pracą, energią i talentami organizacyjnymi; z naszego życia gospodarczego ubył dzielna jednostka*”⁴. Rozpoczął pracę pod koniec okupacji niemieckiej, następnie kierował KEŁ w trudnych latach powojennych, w warunkach szalejącej inflacji i tworzących się zrębów życia gospodarczo-społecznego nowego Państwa Polskiego, kiedy o mało co nie doszło do bankructwa Spółki, wreszcie współuczestniczył w organizacji pracy KEŁ na warunkach nowej umowy koncesyjnej z 1923 roku. Kierując KEŁ był jednocześnie współwłaścicielem niewielkiej fabryki trykotaży „Stephan i Werner” przy ul. Wierzbowej 44⁵. Z nekrologów zamieszczonych w łódzkiej prasie można odczytać inne pola aktywności gospodarczej H. Wernera: prezes Rady Kasy Emerytalno-Pożyczkowej Pracowników KEŁ, członek Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Przemysłowców Łódzkich, członek Zarządu Cukrowni i Rafinerii w Leśmierzu, członek Zarządu Browaru i Fabryki Kwasu Węglowego Sukcesorów K. Anstadta w Łodzi. W dniu pogrzebu niewielki nekrolog zamieścił Zarząd Łódzkiego Towarzystwa Zwalczenia Raka określając go mianem „współzałożyciela, opiekuna i członka Zarządu Towarzystwa”⁶

Msza żałobna i wyprowadzenie zwłok na cmentarz ewangelicki przy ul. Ogrodowej miało miejsce 25 X o godz. 11.00 w kościele p.w. św. Trójcy na Pl. Wolności⁷. „Republika” zamieściła nie tylko krótkie sprawozdanie z uroczystości pogrzebowych, ale i zdjęcie wykonane w momencie wynoszenia trumny z kościoła. Herman Werner spoczywa w kwaterze H-2, grób 18 wspomnianego cmentarza.

Ciekawym jest, że nie zachowało się wiele zdjęć H. Wernera. Najlepsze, wykonane na trzy lata przed śmiercią, zostało opublikowane w „Dodatku” do „Ilustrowanej Republiki” przygotowanym jako wkładka reklamowa Spółki KEŁ na ......

Ewenementem jest ujawniony dopiero w 2004 r. portret olejny H. Wernera, pędzla pabianickiego malarza Bolesława Nawrockiego⁸. Zachował się przypadkowo „odziedziczony” przez nowych lokatorów jego mieszkania przy ul. Wierzbowej 34 m. 4⁹. W okresie od 1914 do 1929 r. mieszkał przy ul. G. Narutowicza 64 vel 74.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] zdjęcie portretowe; [w:] „Dodatek” do „Ilustrowanej Republiki”, 17 VIII 1929, nr 224, s. nlb
[2] [na zdjęciach o sygnaturach I-54 i I-133, 138]; [w:] Muzeum Komunikacji Miejskiej w Łodzi
[3] NAWROCKI Bolesław, [„Portret Hermana Wernera”, olej, ok. 192... r. (w prywatnym posiadaniu rodziny Pyziak z Łodzi; m_pyziak@onet.eu)
[4] [nekrolog H. Wernera]; [w:] „Kurier Łódzki”, 25 X 1932, nr 295, s. 5
[5] PEŁKA B., *Kapitały francuskie w przedsiębiorstwie czesankowym*. Łódź 1992, ss. 47-48.
[6] PECHE Tadeusz, *Monografia przemysłu na terenie regionu łódzkiego*. Łódź, grudzień 1947, kk. 9 i 12 [maszynopis w [Muzeum Włókiennictwa w Łodzi]
[7] WERNER Stefan, Korzenie. Warszawa 2002.

1927

– nr 45, z 6 XI, s. 3: w gronie uczestników uroczystości otwarcia linii tramwajowej na ul. Zielonej (od al. T. Kościuszki do pl. gen. J. Hallera); **20.10.1927**

1932

– nr 45, z 6 XI, s. 3: uroczystości żałobne po jego śmierci w KEŁ (ok. **23.10.1932**)
– grupa kontrolerów, motorniczych i konduktorów przed wejściem głównym na teren zajezdni przy ul. Dąbrowskiej, udekorowanym żałobnie
– kontrolerzy i personel techniczny przed wejściem głównym do budynku dyrekcji KEŁ przy ul. Tramwajowej 6, udekorowanym żałobnie

² APŁ, KEŁ 1034, k. 19 (.....)

³ „Republika”, 22 X 1932, nr 292, s. 1 („Nagły zgon dyr. Hermana Wernera”).

⁴ Tamże.

Tylko „Republika” zamieściła taką obszerniejszą charakterystykę H. Wernera. Inny łódzki dziennik – „Kurier Łódzki” ograniczył się tylko do lakonicznej informacji o nagłej śmierci, jakkolwiek zamieścił ją wraz ze zdjęciem (tym z „Dodatku” do „Ilustrowanej Republiki” z 1928 r.); gazeta popełniła przy tym błąd informacyjny z którego wynika, że H. Werner zmarł 22 października („Kurier Łódzki”, 23.10.1932, nr 293, s. 5).

⁵ „Republika”, 23 X 1932, nr 293, s. 9 (trzy nekrologi od: „urzędników i majstrów”, „personelu Składu Fabrycznego „Stephan i Werner” w Warszawie” oraz „robotników i robotnic firmy „Stephan i Werner”, oddz. „Trykotarnia” „).

⁶ „Kurier Łódzki”, 25 X 1932, nr 295, s. 5.

⁷ „Kurier Łódzki”, 23 X 1932, nr 293, s. 6 (nekrolog). Kościół św. Trójcy był podówczas kościołem ewangelickim, dziś katolicki p.w. św. Ducha.

⁸ Obecnie w posiadaniu rodziny Pyziaków z Łodzi.

⁹ Wcześniej mieszkał – według dokumentów z X 1916 r. i II 1917 r. – przy ul. Dzielnej (G. Narutowicza) 64 (APŁ, KEŁ 1044, kk. 364, 721); wg. m.in. dokumentów z 1927 i 1929 – G. Narutowicza 74.

101. WERNER Józef I

- ur. .... – zm. ....
- I sekretarz Towarzystwa **Stowarzyszenia** Śpiewaczego „Hieronimus” przy katedrze łódzkiej (1936)

1936

- nr 42, z 18 X, s. 4: zdjęcie portretowe

102. WERNER Józef II

- ur. .... – zm. ....
- gospodarz sali Towarzystwa **Stowarzyszenia** Śpiewaczego „Hieronimus” przy katedrze łódzkiej (1936)

1936

- nr 42, z 18 X, s. 5: zdjęcie portretowe

103. WERNERÓWNA Jadwiga, urzędniczka

- ur. .... – zm. ....
- urzędniczka Urzędu Wojewódzkiego lub Starostw Grodzkiego lub Powiatowego w Łodzi (1937)
- w czerwcu 1937 r. zdobyła nagrodę w zawodach strzeleckich dla urzędników Urzędu Wojewódzkiego i starostw Grodzkiego i Powiatowego w Łodzi

1937

- nr 26, z 27 VI, s. 2: w gronie uczestników uroczystości zakończenia zawodów strzeleckich dla urzędników Urzędu Wojewódzkiego i starostw Grodzkiego i Powiatowego w Łodzi

104. WERNISÓWNA Jadwiga, aktorka

- ur. .... – zm. ....
- aktorka Teatru Miejskiego w Łodzi, w sezonach: 1924/1925

1924

- nr 4, z 14 IX, s. 1: w gronie zespołu aktorskiego Teatru Miejskiego w Łodzi
- nr 6, z 28 IX, s. 3: Emilia Benini w „Gałganku” D. Niccodemiego (Teatr Miejski w Łodzi)
- s. 4: jak wyżej, inne ujęcie

1925

- nr 10, z 8 III, s. 2: Marysia w komedii „Ptak” J. Szaniawskiego (Teatr Miejski w Łodzi)
- nr 14, z 5 IV, s. 6: **...rola ?.....** w dramacie „Lilla Weneda” J. Słowackiego (Teatr Miejski w Łodzi)
- nr 23, z 7 VI, s. 4: **...rola ?.....** w „Ciemnej plamie” G. Kadflburga (Teatr Miejski w Łodzi)

105. WERTHEIM Edward, lekarz, płk WP

- ur. .... – zm. 15 I 1939 (**Łódź**)
- pułkownik Wojska Polskiego
- lekarz med.
- szef sanitarny DOK IV-Łódź (XII 1935 – 15 I 1939)
- przew. Sekcji Drużyn Ratowniczych oddz. łódzkiego PCK (1935, 1937, 1938)

1934

- nr 19, z 13 V, s. 6: na akademii z okazji święta 3 Maja w świetlicy żołnierskiej kompanii szkolnej 4 [Wojskowego] Szpitala Okręgowego w Łodzi
- nr 23, z 23 VI, s. 1: „Tydzień PCK”, w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursów ratownictwa PCK; Klub Pracowników zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana

1935

- nr 51, z 22 XII, s. 1: w gronie uczestników zakończenia kursu ratownictwa ogólnego i przeciwgazowego dla ratowniczych drużyn terytorialnych oddz. łódzkiego PCK

1936

- nr 3, z 19 I, s. 1: na uroczystości zakończenia kursu PCK przez członków zakładowego koła PCK przy Zjedn. Zakł. Pracowniczych K. Scheiblera i L. Grohmana; sala Klubu Pracowników Zjedn. Zakł. (12.01.1936)
- nr 21, z 24 V, s. 3: wśród uczestników uroczystości zakończenia kursu dla członków drużyn ratowniczych PCK

1937

- nr 42, z 17 X, s. 2: dekoruje inż. T. Brzozowskiego – m.in. komendanta męskiej drużyny ratowniczej PCK przy Zjedn. Zakładach „K Scheibler i L. Grohman – odznaką PCK „za zasługi położone na polu szkolenia drużyn i[samarytańsko-ratowniczych PCK] i szerzenie idei czerwonochrzyskich” (10.10.1937)

1938

- nr 12, z 20 III, s. 4: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu dla Sekcyjnych Drużyn Sanitarnych PCK (11.03.1938)

106. WERTYŃSKI Aleksander

- ur. 21 III 1889 (Kijów, Rosja) – zm. 21 V 1957 (Leningrad; ob. Petersburg; Rosja)
- Rosjanin
- kompozytor, poeta, aktor; popularny autor i wykonawca rosyjskich ballad i romansów
- wystąpił z recitałem w łódzkiej Filharmonii w dniu 9 XI 1924 r.

1924

- nr 13, z 16 XI, s. 5: zdjęcie portretowe

107. WERWASOWA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- żona tramwajarza miejskiego (Kolej Elektryczna Łódzka) – .... Werwasa
- działaczka tramwajarskiej „Rodziny Rezerwistów” przy KEŁ (1938)

1938

- nr 20, z 15 V, s. 3: w gronie uczestników uroczystości z okazji „Dnia Matki”, zorganizowanej przez tramwajarską „Rodzinę Rezerwistów”, której była aktywną współorganizatorką (ok. 15.05.1938)

108. WERYHO Ignacy

- ur. .... 1854 (Jekaterynoburgu, Rosja) – zm. .... 1930 (Wyspy Sołowieckie, Rosja)
- z podpisu pod zdjęciem: „W kościele Opatrzności Bożej na Marysinie II dokonano poświęcenia tablicy wmurowanej ku czci śp. Ignacego Weryho-Darowskiego, księcia na Siebieżu, zamęczzonego na Sołowieckich Wyspach i spoczywającego w nieznannej mogile. Na zdjęciu wmurowana w ścianę kościoła tablica”
- tekst tablicy: „Ignacy książę Weryho, urodzony w Jekaterynburgu na zesłaniu [z] rodziców Malwiny i Waleriana, powstańców 1863 r., żył lat 54, zamęczony na Sołowieckich Wyspach w 1930 r., spoczywa w nieznannej mogile, wieczny odpoczynek racz mu dać Panie”

1938

- nr 27, z 3 VII, s. 7: zdjęcie tablicy pamiątkowej na ścianie kościoła Opatrzności Bożej na Marysinie II (na lewo od wejścia głównego)

109. WERYŃSKI Kazimierz

- ur. 21 II 1894 (Limanowa) – zm. 7 XI 1965 (Mielec)
- żołnierz Legionów Polskich (1914 – 1917)
- od 1918 w WP; uczestnik wojny polsko-rosyjskiej (1919 – 1920), jako d-ca baterii w 7 pap (pułku artylerii polowej)
- odznaczony Krzyżem Walecznych
- od 1925 r. w 4 pac. (pułku artylerii ciężkiej) w Łodzi, początkowo na stanowisku dowódcy III dyonu. a następnie jako kwatremistrz; z-ca dow. 4 pac w Łodzi (27 IV 1928–16 VI 1937), d-ca 4 pac (17 VI 1937–29 IV 1939)
- ppłk WP (od 1 I 1931), płk WP (od 19 III 1939)

- **Opinie przełożonych (opubl. w [4] m.in. za materiałami w Instytucie J. Piłsudskiego w Ameryce):** gen. dyw. Rómmel: „Powolny, spokojny. Technicznie bardzo dobry. Dowódca wymagający i sprawiedliwy. Organizator dobry. Nadaje się na dowodzenie pułkiem. Zdolności przeciętne.”; gen. dyw. Rómmel (1937): „Solidny pod każdym względem oficer. Pułk ma w dużym porządku. Spokojny. Bardzo dobry artylerzysta i instruktor. Niedawno dowodzi pułkiem a więc posiada jeszcze braki w dowodzeniu. Przeciętny.”; gen. Miller (1937): „Duża siła woli. Dość uparty. Łatwa orientacja. Bardzo pracowity i dbały o swój pułk. Technicznie bardzo dobry. Taktycznie wyrabia się. Bardzo dobry wychowawca. Bardzo dobry dowódca pułku.”; gen. Miller (1938): „Wartościowy d-ca pułku. Pod względem taktycznym musi nadal pracować nad sobą. Winien ukończyć kurs wyższych d-ców art. Za długo jest w pac'u.”.
- po klęsce wrześniowej w niemieckich oflagach przez cały okres wojny

BIBLIOGRAFIA:

- [1] JARNO Witold, Okręg Korpusu WP nr IV – Łódź. Łódź 2001, s. 367 (spis dowódców 4 pac)
- [2] CZERNIELEWSKI Konrad, JARNO Witold, Garnizon Łódzki Wojska Polskiego, 1918–1939. Toruń 2008.
- [3] JUSZKIEWICZ Ryszard, Bitwa pod Mławą, 1939. W-wa 1989, wyd. 2, s. 205 (u mylna inf., że został ranny)
- [4] Strona genealogii rodzinnej:
<http://nietyllogenealogia.blogspot.com/2013/11/pk-kazimierz-werynski.html>

1935

- nr 7, z 17 II, s. 3: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kolejnego kursu w szkole podoficerskiej 4 pac; tu mylnie nazwisko: „Waryński” !!!

1936

- nr 28, z 12 VII: s. 2: w gronie dowódców łódzkich pułków, wręczających nagrody po zawodach jeździeckich oficerów i podoficerów garnizonu łódzkiego, rozegranych na konnym torze wyścigowym w Rudzie Pabianickiej; zdjęcie wykonane przed główną trybuną

110. WESOŁOWSKI Wacław

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- kierownik ośrodka wypoczynkowego OZN (Obozu Zjednoczenia Narodowego) dla pracowników i robotników łódzkich w Kocierzowach k. Kamieńska (lipiec 1938)
- kierownik obozu letniego Stowarzyszenia Wyczasów Pracowniczych **OZN** w Kocierzowach k. Kamieńska (pow. radomszczański; sierpień 1938)

1938

- nr 28, z 10 VII, s. 4: w gronie uczestników ośrodka wypoczynkowego w Kocierzowach k. Kamieńska (pow. radomszczański); foto na terenie Ośrodka, przed jego budynkiem głównym
- nr 29, z 17 VII, s. 3: w gronie uczestników ośrodka wypoczynkowego w Kocierzowach k. Kamieńska; foto nad jeziorem
- nr 34, z 21 VIII, s. 5: w gronie uczestników obozu letniego Stow. Wyczasów Pracowniczych **OZN** w Kocierzowach k. Kamieńska (pow. radomszczański); foto na terenie Ośrodka, przed jego budynkiem

głównym

111. WESTFAL B.....

- ur. .... - zm. ....
- prezes Koła IV Związku Rezerwistów w Łodzi (1933)
- jeden z założycieli oddz. łódzkiego Związku Rezerwistów w Łodzi
- członek zarządu Grodzkiego Związku Rezerwistów w Łodzi

1933

- nr 2, z 8 I, s. 4: w gronie uczestników uroczystości otwarcia świetlicy Koła Nr I Związku Rezerwistów (przy ul. Piotrkowskiej 64)
- nr 43, z 22 X, s. 1: w gronie uczestników uroczystości otwarcia świetlicy Koła Nr II (7.10.1933)
- nr 48, z 26 XI, s. 3: w gronie założycieli oddz. łódzkiego Związku Rezerwistów

112. WESTFAL Jan

- ur. .... - zm. ....
- długoletni pracownik Gazowni Miejskiej w Łodzi (1938)
- w styczniu 1938 r. obchodził jubileusz 25-lecia pracy w Gazowni

1938

- nr 5, z 30 I, s. 1: w gronie jubilatów 25-lecia pracy w Gazowni

113. WESZPER ....?....

- ur. .... - zm. ....
- kolarz
- zawodnik Łódzkiego Klubu Sportowego (1926)

1926

- nr 45, z 7 XI, s. 6: podczas wyścigu przełajowego w Warszawie

114. WETER ....?....

- ur. .... - zm. ....
- członek zarządu oddz. łódzkiego Centralnego Polskiego Związku Ogrodniczego (1932)

1932

- nr 40, z 2 X, s. 5: na uroczystości otwarcia wystawy ogrodniczej w ogródku restauracji „Tivoli”

115. WETTLER Eugeniusz

- ur. .... - zm. ....
- obywatel Szwajcarii
- agent konsularny Szwajcarii w Łodzi
- „od lat zamieszkały w Łodzi i powszechnie znany obywatel wolnej Szwajcarii” [1]

BIBLIOGRAFIA:

- [1] ....., Przedstawicielstwa państw obcych w Łodzi. [w:] „.....”, 1923, nr ....., ss. 5 (foto portretowe E. Wettlera).

1924

- nr 9, z 19 X, s. 2: zdjęcie portretowe

116. WEYER Stanisław

- ur. .... - 1891 - zm. ....
- kierownik Ekspozytury Śledczej Policji Państwowej w Łodzi (1925)
- nadkomisarz Policji Państwowej (1933)
- naczelnik Wydziału Śledczego PP w Łodzi (od 1927 do 1938; emerytura)
- w listopadzie 1927 r. odznaczony srebrnym „Krzyżem Zasługi”

- prezes Koła Przyjaciół 18 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej (**męskiej – żeńskiej**) im. Wł. Jagiełły przy Szkole Powszechnej Nr ..... (VI 1932 – 193...)
- członek zarządu Pierwszego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Łodzi (1937)
- we wrześniu 1939 r. stanął na czele Milicji Obywatelskiej utworzonej przez Komitet Obywatelski m. Łodzi
- podczas okupacji hitlerowskiej pracował w łódzkiej Policji Kryminalnej (Kriminalpolizei), jako Kriminal-Angestellte (urzędnik kryminalny) podlegając bezpośrednio szefowi łódzkiej Kripo w jego sekretariacie (Vorzimmer des Leiters); pełnił tu rolę eksperta w dziedzinie materiałów pozostałych po przedwojennej Komendzie Policji Państwowej w Łodzi [3].
- aresztowany 16 XII 1947 r. jako podejrzany o działalność na szkodę Narodu Polskiego, przyjęcie volklisty i pracę podczas okupacji w Policji Kryminalnej w Łodzi; w wyniku procesu, który odbył się w maju 1949 r. skazany na 10 lat więzienia; Sąd Apelacyjny zmniejszył tę karę do 8 lat [5,6]

BIBLIOGRAFIA:

- [1] CYGAŃSKI Mirosław, Z dziejów okupacji hitlerowskiej w Łodzi, 1939–1945. Łódź 1965.
 [2] 10-lecie służby bezpieczeństwa.... . Warszawa [1926], s. nlb (**zdjęcie portretowe**)
 [3] CYGAŃSKI Mirosław, Policja kryminalna i porządkowa.... . [w:] „Rocznik Łódzki”, 1972, t. XVI, s. 35
 [4] „Express Ilustrowany”, 17 XII 1947, nr 344, s. 4 (inf. o aresztowaniu i zarzutach)
 [5] „Dziennik Łódzki”, 1 VII 1948, nr 179, s. 5 (inf. o toczącym się postępowaniu p-ko S. Weyerowi)
 [6] „Dziennik Łódzki”, 12 V 1949, nr 129, s. 5 (art. „Niesławny koniec kariery nadkomisarza Weyera”)
 [7] „Dziennik Łódzki”, 3 IV 1948, nr 92, s. 7 (inf. p.t. „Przed procesem Weyera”).
 [8] „Dziennik Łódzki”, 10 I 1948, nr 10, s. 5 (inf. o zmniejszeniu wyroku na Weyera do 8 lat)

1927

- nr 47, z 20 XI, s. 3: – **zdjęcie portretowe**
 – w momencie dekoracji go srebrnym Krzyżem Zasługi

1928

- nr 9 [winno być 10], z 4 III, s. 1: na balu karnawałowym łódzkiej prasy (**20.02.1928**)

1932

- nr 25, z 19 VI, s. 5: w gronie członków Koła przyjaciół 18 ŁDH, któremu prezesował

1933

- nr 43, z 22 X, s. 7: grupa uczestników obozu 18 ŁDH w Beskidzie Żywieckim, zorganizowanego staraniem St. Weyera, podczas wycieczki na Babią Górę

1937

- nr 25, z 20 VI, s. 1: w gronie uczestników obchodów 30-lecia Pierwszego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Łodzi (**13.06.1937**)

117. WĘGIERKO Aleksander; aktor Teatru Miejskiego w Łodzi

- ur. .... – zm. ....
- aktor Teatru Miejskiego w Łodzi m.in. w sezonach 1925/1926, 1928/1929

1926

- nr 3, z 17 I, s. 4: **...rola ?....** w komedii „Świt, dzień i noc” **.....** Nocodemi’ego (Teatr Miejski w Łodzi)

1929

- nr 7, z 17 II, s. 1: **...rola ?....** w „Pigmalionie” B. Show’a (Teatr Miejski w Łodzi)

118. WĘGIERSKI ....?....; pracownik Elektrowni Łódzkiej

- ur. .... – zm. ....
- pracownik Elektrowni Miejskiej w Łodzi
- członek Zarządu Kasy Emerytalno-Pożyczkowej Pracowników Elektrowni w Łodzi (1929)

1929

- nr 53, z 20 XII, s. 3: w gronie członków Zarządu Kasy

119. WĘGRZYN Józef; warszawski aktor

- ur. .... – zm. ....
- aktor scen warszawskich

– wielokrotnie gościnnie występował w Łodzi

1928

– nr 19, z 6 V, s. 3: Don Juan w dramacie „Don Juan Tenerio” Jose Zorill’a (Teatr Miejskie w Łodzi; premiera 26.02.1928)

1933

– nr 16, z 15 IV, s. 3: podczas pierwszej próby czytanej komedii „Zielona kotwica” Stanisława Bała

120. WĘŻYK S.....

– ur. .... – zm. ....

– członek Zarządu Okręgu „Łódź” Polskiej Organizacji Wojskowej (1932, 1933)

1933

– nr 14, z 2 IV, s. 2: w gronie uczestników zjazdu prezesów kół POW okręgu łódzkiego (26.03.1933)

121. WICIJEWSKI Leonard

– ur. .... – zm. ....

– referent hipoteki łódzkiej

– w dniu 1 VII 1931 r. obchodził jubileusz 40-lecia pracy w hipotece

1931

– nr 27, z 5 VII, s. 5: **zdjęcie portretowe**

1934

– nr 18, z 6 V, s. 5: **zdjęcie portretowe** [to samo co w 1931 r. ?]

122. WIDEŃSKI Leonard

– ur. 6 XI 1905 (Jeżów; pow. Brzeziny) – zm. 21 XII 1964 (.....)

– ksiądz–prefekt par. w Brzezinach (1937)

– aresztowany wraz z innymi księżmi diecezji łódzkiej podczas dużej akcji miejscowego gestapo, skierowanej przeciwko inteligencji łódzkiej w listopadzie 1939 r.; osadzony w obozie przejściowym w f-ce Michała Glazera na Radogoszczu (obecna ul. Liściasta 55); zwolniony wraz z nimi w styczniu 1940 r. i ponownie aresztowany 6 X 1941 r.; osadzony wraz z innymi księżmi w obozie w Konstantynowie Łódzkim i stąd do obozu koncentracyjnego w Dachau (od 30 XI 1941; nr obozowy 28 331) i tu doczekał szczęśliwie wyzwolenia

BIBLIOGRAFIA:

[1] Martyrologium polskiego duchowieństwa. Tom II, W-wa 1977, ss. 206, 267.

[2] RAPALSKI Stanisław, Byłem w piekle. Wyd. 1, Łódź 1960, ss. 63, 67; wyd. 2 (Łódź 1963): ss. 63, 67; wyd. 3 (Łódź 1969): 78, 83.

[3] DOMAGAŁA Jan, Ci, którzy przeszli przez Dachau. W-wa 1957, s. ...., poz. ....

[4] BUDZIAREK Marek, Kapłani łódzcy na Radogoszczu; [w:] „WTK”, 26 II 1978, nr 9, s. ....

[5] „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie”, 1955, nr 4-5, s. 88 (lista strat).

[6] „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie”, 1977, nr 9-10, s. 194 (lista strat).

1937

– nr 17, z 25 IV, s. 6: w gronie członków chóru męskiego im. St. Moniuszki, przy kościele parafialnym w Brzezinach

123. WIECZOREK S.....

– ur. .... – zm. ....

– skarbnik w Zarządzie Grodzkim Związku Rezerwistów w Łodzi (od X 1937 do 193...)

1937

– nr 45, z 7 XI, s. 2: w gronie członków nowego Zarządu Grodzkiego Zw. Rezerwistów w Łodzi

124. WIECZORKIEWICZ Wincenty

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- nestor łódzkiego krawiectwa; w październiku 1937 r. obchodził jubileusz pracy zawodowej
- członek Cechu Krawców (Chrześcijan) w Łodzi (1937)

1937

- nr 42, z 17 X, s. 1: w gronie uczestników uroczystości jubileuszowej w Cechu Krawców w Łodzi, dla jego najstarszych członków (**10.10.1937**)

125. WIECZORKOWSKA K.....

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- członkini zarządu XI Dzielnicy Komitetu Pomocy Zimowej, ul. Abramowskiego 21 (1937)

1937

- nr 14, z 4 IV, s. 6: w gronie członków Zarządu Komitetu Pomocy Zimowej i dzieci obdarowanych nowymi mundurkami szkolnymi (**18.03.1937**)

126. WIECZORKOWSKI Ignacy

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- długoletni pracownik Gazowni Miejskiej w Łodzi (1938)
- w styczniu 1938 r. obchodził jubileusz 25-lecia pracy w Gazowni

1938

- nr 5, z 30 I, s. 1: w gronie jubilatów 25-lecia pracy w Gazowni

127. WIELICZAŃSKI H.....

patrz: OSOBY – HALPERN–WIELICZAŃSKI H.....

128. WIELOZIERSKI Zygmunt

patrz: OSOBY – MERKEL–WIELOZIERSKI Zygmunt

129. WIENIAWA – DŁUGOSZOWSKI Bolesław

- ur. 22 VII 1881 (Maksymówka, Ukraina) – zm. 1 VII 1942 (Nowy Jork)
- oficer WP i dyplomata
- gen. dyw. Wojska Polskiego (od 1938)
- ambasador RP we Włoszech (1938–1940)
- popełnił samobójstwo w niewyjaśnionych do dziś okolicznościach

BIBLIOGRAFIA:

- [1] GROCHOWALSKI Wojciech, Wieniawa. [w:] „Kultura i Biznes”, VII–VIII 2006, nr 30, s. 19
- [2] GROCHOWALSKI Wojciech, Wieniawa, Wieniawa, Wieniawa. [w:] „Kultura i Biznes”, IV–V 2011, nr 59, s. 19

1928

- nr 45, z 4 XI, s. 7: **portret w karykaturze** Edwarda Głowackiego, **łódzkiego rysownika**

1935

- nr 41, z 13 X, s. 5: na **zdjęciu portretowym** w towarzystwie gen. Gustawa Orlicz-Dreszera i gen. Aleksandra Osińskiego

130. WIENIAWSKI Józef

- ur. 23 V 1873 (Lublin) – zm. 11 XI 1912 (Bruksela; Belgia)
- polski pianista i kompozytor, brat Henryka i Juliana
- pochodził z rodziny żydowskiego lekarza; uczeń m.in. Fr. Liszta
- w l. 1866 – 1869 był profesorem moskiewskiego konserwatorium, a później zajmował takie samo stanowisko w Brukseli
- pochowany na brukselskim cm. Ixelles

1937

– nr 23, z 6 VI, s. 5: pomnik na grobie J. Wieniawskiego na brukselskim cm. Ixelles (Belgia)

131. WIERCIŃSKA ...?....

– ur. .... – zm. ....
– aktorka Teatru Kameralnego w Łodzi (1928)

1928

– nr 29, z 23 IX, s. 2: ...rola?.... w „Papierowym kochanku” Jerzego Szaniawskiego (Teatr Kameralny w Łodzi, sezon 1928/1929)

132. WIERUSZ – KOWALSKI Karol

– ur. .... – zm. ....
– artysta–malarz; bratanek znanego polskiego malarza Alfreda Wierusz–Kowalskiego; pomagał stryjowi, prawdopodobnie nawet podmalowując wiele jego płócien
– w listopadzie 1926 r. wystawiał w Miejskiej Galerii Sztuki

1926

– nr 46, z 14 XI: reprodukcje prac:
s. 1: „Podczas deszczu”, olej
s. 2: „Pościg”
s. 3: „Polowanie z chartami”

133. WIERZBICKI ...?....

– ur. .... – zm. ....
– dyrektor Gimnazjum Żeńskiego Towarzystwa „Kultura” w Łodzi, przy ul. .... (1930)

1930

– nr 26, z 22 VI, s. 6: w gronie uczennic na wycieczce w Tatry (3-10.06.1930)

134. WIERZBICKI Tadeusz

– ur. .... – zm. ....
– z podpisu: „dyrektor wędrowniej opery polskiej” (1926) [ustalić związki z Łodzią !!]

1926

– nr 52, z 24 XII, s. 2: zdjęcie portretowe

135. WIERZBIŃSKA J.....

– ur. .... – zm. ....
– harcmistrzyni ZHP
– jedna z dwóch naczelniczek Złotu Harcerstwa Polskiego w Spale (11 VII 1935); harcerstwa żeńskiego

1935

– nr 29, z 21 VII: na Zlocie Harcerstwa Polskiego w Spale (11.07.1935)
s. 1: wraz z prez. RP – Ign. Mościckim zwiedza tereny Złotu
s. 4: wraz z prez. Ign. Mościckim udaje się na trybunę honorową Złotu
s. 5: wraz z prez. Ign. Mościckim przechodzi przed frontem przedstawicieli zagranicznych organizacji skautowych

136. WIERZCHOLSKA ...?....

porównaj: OSOBY – WIERZCHOLSKI ..... (mąż)

– ur. .... – zm. ....
– członkini Rady Związkowej oddz. łódzkiego Związku Młodzieży Polskiej żeńskiej „Grażyna” (1932)

1932

- nr 18, z 1 V, s. 2: w gronie delegatów na zjazd stowarzyszeń młodzieży polskiej żeńskich (Łódź, 24.04.1932)

137. WIERZCHOLSKI ....?....

porównaj: OSOBY – WIERZCHOLSKA ..... (żona)

- ur. .... – zm. ....
- członek Rady Związkowej oddz. łódzkiego (ogólnopolskiego ?) Związku Młodzieży Polskiej „Grażyna” (1932)

1932

- nr 21, z 22 V, s. 1: w gronie uczestników uroczystości poświęcenia sztandaru oddz. łódzkiego Związku „Grażyna” (15.05.1932)

138. WIERZYŃSKI Kazimierz

- ur. 27 VIII 1894 (Drohobycz) – zm. 13 II 1969 (Londyn)
- pierwotne nazwisko Wirstlein vel Würstlein (Kiełbaska); on i jego bracia zmienili nazwisko z powodu jego śmieszności w tłumaczeniu polskim
- poeta, prozaik, eseista
- zaliczany do warszawskiej elity towarzysko-kulturalnej okresu międzywojennego; „skamandryta”
- piśsudczyk
- **zdjęcie portretowe** w „Łwl” zamieszczone po opublikowaniu w r. 1927 „Lauru olimpijskiego”, w którym zawarł poetycką prezentację przeżyć i emocji sportowych, za który otrzymał w 1928 r. złoty medal w olimpijskim konkursie sztuki i literatury w Amsterdamie
- w 1937 r. otrzymał Państwową Nagrodę Literacką za tom poezji p.t. „Wolność tragiczna”
- od 1938 członek Polskiej Akademii Literatury
- żonaty ze znaną warszawską aktorką Bronisławą Koyałłowicz, w środowisku nazywaną „Brysią”, ale małżeństwo nie przetrwało; powtórnie, w 1933 r., wyszła za mąż za senatora Aleksandra Heiman-Jareckiego
- pierwotnie pochowany na Hampstead Cementary; 15 IV 1978 jego prochy sprowadzono do Polski i zostały pochowane na Starych Powązkach w Warszawie (na tyłach katakumb; kw. 4, grób 106)

BIBLIOGRAFIA:

[1] WIERZYŃSKI Kazimierz, *Pamiętnik poety*. wyd. PIW, Warszawa 2018.

1927

- nr 15, z 10 IV, s. 7: **zdjęcie portretowe**

1937

- nr 1 [uwaga: ten nr „Łwl” ukazał się pod tytułem „Tydzień w Ilustracji”], z 3 I, s. 3: **zdjęcie portretowe**

1938

- nr 3, z 1 I, s. 8: **zdjęcie portretowe**

139. WIĘCEK Feliks; kolarz Bydgoskiego Klubu Sportowego

- ur. .... 1904 – zm. 1978
- kolarz
- zawodnik Bydgoskiego Klubu Sportowego (192..... – 19.....)
- formalnie był strażakiem w .... oddz. Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej
- z zawodu czeladnik rzeźnicki z Bydgoszczy (wg „Wikipedii”)
- zwycięzca w pierwszym „Biegu Dookoła Polski” (w 1928 r.), zwanego później „Tour de Pologne”
- III miejsce w plebiscycie „Przeglądu Sportowego” na najlepszego sportowca 1928 r.

BIBLIOGRAFIA:

– FERENC Jakub, *Wyścig niepokoju* [Berlin-Warszawa]; [w:] „Polityka”, 28 IV–5 V 2007, ss. 104,106.

1928

- nr 39, z 23 IX, s. 1: w gronie zwycięzców VII etapu wyścigu szosowego z Poznania do Łodzi
- s. 7: jak wyżej; inne ujęcie

1930

- nr 44, z 26 X, s. 5: podczas wyścigu kolarskiego „Nad polskie Wybrzeże” (zwyciężył w nim)

1934

- nr 35, z 2 IX, s. 2: na mecie ostatniego etapu (z Łodzi do Warszawy, jedyne który wygrali Polacy) międzynarodowego wyścigu kolarskiego Berlin – Warszawa, w którym zajął VII miejsce w klasyfikacji generalnej wraz ze współprezentantem ..... Kiełbasą (Warszawa ....08.1934)

140. WIĘCKOWSKA Maria; żona dr Stan. Więckowskiego

porównaj: OSOBY – WIĘCKOWSKI Antoni Stanisław (mąż)

- ur. .... – zm. ....
- kierowniczk Miejskiej Pracowni Psychologicznej (1936)
- członkini zarządu oddz. łódzkiego Towarzystwa „Opieka” (1934)
- mieszkała przy ul. G. Narutowicza 115c

1930

- nr 45, z 1 XI, s. 1: na uroczystości poświęcenia sztandaru oddz. łódzkiego Ligi Inwalidów Wojsk Polskich (26.10.1930)

1934

- nr 14, z 8 IV, s. 3: podczas wizytacji jednego z oddziałów Towarzystwa „Opieka” w Łodzi

1935

- nr 8, z 24 II, s. 4: zdjęcie portretowe (małe, niezbyt ostre)

141. WIĘCKOWSKI Antoni Stanisław; płk WP, lekarz, społecznik, historyk

porównaj: OSOBY – WIĘCKOWSKA Maria (żona)

- ur. 12 VI 1882 (w Barchowie, pow. Węgrów) – zm. 31 XII 1942 (KL Auschwitz)
- **właściwa kolejność imion płk Więckowskiego to Antoni Stanisław, ale na co dzień używał ich w odwrotnej kolejności, ponieważ nie lubił imienia Antoni; stąd pomyłkowa nazwa ulicy Jego imienia w Łodzi – „Stanisława Więckowskiego” [3]**
- lekarz i historyk
- pułkownik Wojska Polskiego
- studia lekarskie na Uniw. Jagiellońskim w Krakowie
- studia historyczne na Wydz. Filozoficznym Uniw. Jagiellońskiego w Krakowie; 1923 r. dyplom nauczyciela szkół średnich; w 1933 r. doktorat z historii Bizancjum
- z Łodzią związany od 1891 r., kiedy to wraz z rodzicami przeniósł się tu z Siedlec, ale niedługo potem wyjechał do Warszawy; na stałe osiadł w Łodzi w 1911 r. kiedy rozpoczął pracę w szpitalu dla psychicznie chorych w „Kochanówce”, początkowo jako medyk-diagnosta, a następnie jako ordynator i z-ca dyrektora
- od 10 I 1916 w Legionach
- od 10 XI 1918 dowódca szpitala wojskowego 28 pułku piechoty Strzelców Kaniowskich i garnizonu „Łódź”
- uczestnik wojny polsko-sowieckiej
- od kwietnia 1934 r. szef sanitarny DOK IV
- w stan spoczynku przeszedł z dniem 30 XI 1935 r.
- organizator pierwszego w Polsce gimnazjum wieczorowego dla dorosłych Polskiej Organizacji Wojskowej w Łodzi, przy ul. Przyszkołe ....
- prezes żydowskiego Stowarzyszenia Gimnazjum Żeńskiego im. E. Orzeszkowej w Łodzi, przy al. Kościuszki 21
- jeden z inicjatorów powstania Polskiego Społecznego Gimnazjum Męskiego, przy ul. Pomorskiej 105 (właściwa nazwa: Prywatne Gimnazjum Męskie Towarzystwa Społecznego Polskiego w 1921 r. (dziś VIII LO im. A. Asnyka); członek jego zarządu a następnie wieloletni przewodniczący Zarządu Gimnazjum
- nauczyciel historii w prywatnym gimnazjum S..... Sobolewskiej-Konopczyńskiej w Łodzi, przy ul. Gdańskiej 90 (192...–193...; w 1928 r. na pewno)
- współzałożyciel (wrzesień 1927 r.) i członek zarządu oddz. łódzkiego Polskiego Towarzystwa Historycznego
- działacz PCK
- przewodniczący Ligi Ochrony Praw Człowieka i Obywatela
- organizator i pierwszy prezes Łódzkiego Klubu Demokratycznego (luty 1938 r.)
- mieszkał przy ul. G. Narutowicza 115c
- po kampanii wrześniowej przeniósł się do Warszawy gdzie organizował konspiracyjne Stronnictwo Demokratyczne i uczestniczył w pracach Polskiej Ludowej Organizacji Niepodległościowej (PLAN)
- aresztowany w nocy z 9 na 10 czerwca 1942 r., osadzony na Pawiaku a następnie wywieziony do obozu

koncentracyjnego Auschwitz (tu nr 75894) i tu prawdopodobnie zmarł na atak serca 31 grudnia 1942 r.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] KEMPA Andrzej, *Łódzki słownik biograficzny. Antoni Stanisław Więckowski (1882–1942)*; [w:] „Dziennik Łódzki”, wyd. A, 6 III 1995, nr ..., s. ....
- [2] TOMASZEWICZ Wincenty, *Ze wspomnień lekarza*. Warszawa 1965, ss. 485 i nast.
- [3] CZERNIELEWSKI Konrad A., *Antoni Stanisław Więckowski (1882–1942)*; [w:] „Bohaterowi trudnych czasów” (B-ka „kroniki Miasta Łodzi”), Łódź 2015, ss. 80 – 88.

1931

- nr 14, z 7 VI, s. 1: w gronie uczestników Walnego zjazdu oddz. wojewódzkiego Związku Młodzieży Wiejskiej na którym wygłosił referat p.t. „Wychowanie obywatelskie młodzieży wiejskiej (31.05.1931)

1934

- nr 14, z 8 IV, s. 3: na „wielkanocnym jajku” w świetlicy żołnierskiej kompanii szkolnej IV Wojskowego Szpitala Okręgowego w Łodzi
- nr 19, z 13 V, s. 6: na akademii z okazji święta 3 Maja w świetlicy żołnierskiej kompanii szkolnej IV Wojskowego Szpitala Okręgowego w Łodzi
- nr 26, z 1 VII, s. 3: **zdjęcie portretowe**; wykonane z okazji 10-lecia funkcjonowania Gimnazjum Wieczorowego im. POW, którego był założycielem i opiekunem
- nr 23, z 23 VI, s. 1: „Tydzień PCK” w Łodzi: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursów ratownictwa PCK; Klub Pracowników zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana

142. WIĘCKOWSKI Józef

- ur. .... – zm. ....
- komisarz Policji Państwowej w Łodzi (1935, 1936)

1936

- nr 3, z 19 I, s. 6: w gronie uczestników „opłatka” w Rezerwie Pieszej Policji Państwowej w Łodzi

143. WIĘCKOWSKI Kazimierz

- ur. .... – zm. ....
- płk WP (1938)
- d-ca Pułku Strzelców Konnych „Ziemi Łęczyckiej” (183...–1939)

1938

- nr 17, z 24 IV, s. 6: w gronie członków delegacji z Ziemi Łęczyckiej, która przybyła do Warszawy z zaproszeniem do gen. M. Norwid-Neugebauera na ojca chrzestnego sztandaru Pułku Strzelców Konnych „Ziemi Łęczyckiej”, na dzień 22 maja 1938.

144. WIGMAN Mary

- ur. .... – zm. ....
- tancerka
- z podpisu: „*Sensacja w łódzkim świecie tanecznym. Do Łodzi przybędzie dnia 15 maja r.b. [1935] zespół taneczny znakomitej reformatorki tanecznej Mary Wigman, twórczyni tańca nowoczesnego i kierowniczką słynnej akademii drezdeńskiej.*” („Łwl”, 1935, nr 19)

1935

- nr 19, z 19 V, s. 5: z podpisu: „(...) *Na zdjęciu zespół Mary Wigman w „Skardze żałobnej”, z cyklu „Tańce Kobięce”.*”

145. WIGRO–GILLES Olga

patrz: OSOBY – GILLES Olga

146. WIGURA Stanisław, pilot-mechanik

- ur. .... – zm. 11 IX 1932 (Cierlicko; Zaolzie)
- inż. techniki lotniczej
- w 1929 r. wraz z por. pil. Franciszkiem Żwirką odbył lot dookoła Europy (5 tys. km)
- w 1932 r. na samolocie RWD-6 wraz z Fr. Żwirką zwyciężyli w międzynarodowych zawodach lotniczych samolotów turystycznych „Challenge” w Berlinie
- w dwa tygodnie po zwycięstwie w Berlinie obaj zginęli podczas lotu do Pragi pod Cierlickiem na Zaolziu
- tablice pamiątkowe w Łodzi ku Ich czci:
  - = na ścianie łódzkiej katedry, na prawo od wejścia głównego (odsłonięta 10 IX 1933)
  - = na ścianie budynku frontowego fabryki zegarów „Mera-Politik” przy ul. S. Wigury 21 (odsłonięta w I połowie lat 70-tych XX w.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] „Łódź w Ilustracji”, ... 1932, nr 40, s. 4–5 („Ostatni wywiad z por. Franciszkiem Żwirko 36 godzin przed tragedią cieszyńską”)
- [2] SEMIK Teresa, Złote skrzydła. Wywiad z synem – Henrykiem Wigurą. [w:] „Dziennik Łódzki”, wyd. A, 13 II 2003, nr 37, s. 15)

1933

- nr 21, z 21 V, s. 1: uroczystość odsłonięcia pomnika Fr. Żwirki i S. Wigury na lotnisku Lublinek, z udziałem żony Fr. Żwirki (**13 lub 14.05.1933**)
- nr 38, z 17 IX: fotoreportaż z uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej Fr. Żwirki i S. Wigury na ścianie łódzkiej katedry (**10.09.1933**)
  - s. 3: – moment poświęcenia tablicy przez ks. ....
    - widok ogólny tablicy
    - uczestnicy uroczystości
    - jak wyżej; inne ujęcie
  - s. 7: poczet sztandarowy oddz. łódzkiego Związku Legionistów podczas tej uroczystości

147. WIHAN ....., czł. Komendy Okręgu Łódzkiego Zw. Strzeleckiego

- ur. .... – zm. ....
- członek Komendy Okręgu Łódzkiego Związku Strzeleckiego (1938)

1938

- nr 48, z 27 XI, s. 3: w gronie uczestników akademii z okazji 20-lecia Polski Niepodległej, zorganizowanej przez Komendę Powiatową Łódź-Południe Zw. Strzeleckiego (**10.11.1938**)

148. WILCZEK ....?....

- ur. .... – zm. ....
- prezes koła „Łódź-II” (pracowników Kolei Elektrycznej Łódzkiej) [tramwaje miejskie] Związku Rezerwistów w Łódź (1933)

1933

- nr 43, z 22 X, s. 1: w gronie uczestników uroczystości otwarcia świetlicy Koła, przy ul. .... (**7.10.1933**)

149. WILCZKOWSKI Zygmunt

- ur. .... – zm. ....
- aktor Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach 1925/1926, 1926/1927

1925

- nr 39, z 27 IX, s. 4: w gronie zespołu Teatru

1926

- nr 36, z 5 IX, s. 3: **zdjęcie portretowe**

150. WILCZYŃSKA M.....; referentka Zarządu Głównego Związku Straży Pożarnych

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- referentka Zarządu Głównego Związku Straży Pożarnych RP (1938)

1938

- nr 52, z 24 XII, s. 7: na odprawie dowódczyni żeńskiej służby pożarniczej na terenie województwa łódzkiego (**11.12.1938**)

151. WILCZYŃSKA Zofia

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- inspektor szkolny w Łodzi (1922 – I 1933); prawdopodobnie zajmowała się sprawami wychowania fizycznego i szkolenia wojskowego uczniów gimnazjów
- 1920 r.: działaczka ZHP; komendantka miasta w Łódzkim Inspektoracie Okręgowym Żeńskim (ul. Konstantynowska [Legionów] 51)
- z końcem stycznia 1933 r. opuściła Łódź w związku z objęciem stanowiska [redacted] w **Warszawie**
- to nie jest żona gen. Olszyny-Wilczyńskiego !!!!

1931

- nr 2, z 11 I, s. 5: na szkolnej wieczerzy wigilijnej w Szkole Powszechnej Nr 2 im. J. Słowackiego przy ul. Podmiejskiej [redacted]

1932

- nr 6, z 7 II, s. 1: wśród uczestników bankietu z okazji 15-lecia 6 ŁDH–żeńskiej im. Klementyny Hoffmanowej (**31.01.1932**)
- nr 24, z 12 VI, s. 3: w gronie byłych drużynowych 1 ŁDH (żeńskiej) im. E. Plater z okazji 20-lecia istnienia tej drużyny i [redacted]

1933

- nr 6, z 5 II, s. 2: na uroczystości pożegnania w związku z odejściem na inne stanowisko, w gronie dowództwa i oficerów łódzkiego garnizonu; zdjęcie wykonane w Kasynie Oficerskim w Łodzi
- nr 8, z 19 II, s. 1: na akademii z okazji 11. rocznicy pontyfikatu papieża Piusa XI; w sali posiedzeń Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej

152. WILCZYŃSKI–OLSZYNA Józef Konstanty

porównaj: – **WOJSKO** – jednostki – 128 Miejski Pułk Przysposobienia Wojskowego w Łodzi im. gen. Józefa Olszyny–Wilczyńskiego

- ur. 28 XI 1890 (w Zwierzyńcu k. Krakowa) – zm. 22 IX 1939 (Sopoćkinie; Białoruś)
- w Krakowie uczęszczał dwóch gimnazjów: św. Jacka i św. Anny (1910)
- generał brygady W.P. (od 1 VII 1927)
- studiował na Wydziale Budownictwa Lądowego Politechniki Lwowskiej
- ukończył Centralne Wyższe Studia Wojskowe w Warszawie (1927)
- służba wojskowa:
  - = 1912–1913 obowiązkowa służba wojskowa w wojsku austriackim; w 1913 r. ukończył Szkołę Podchorążych Polskich Drużyn Strzeleckich we Nowym Sączu
  - = w I brygadzie Legionów (od 5 VIII 1914 r.; d-ca kompanii, następnie batalionu
  - = w 1918 r. wcielony do wojska austriackiego (tu będąc na Ukrainie zawiązał koło P.O.W.; w niewoli ukraińskiej od XI 1918 r do VI 1919 r.; po uwolnieniu dowódca I, a następnie III brygady piechoty Legionów,
  - = komendant wojskowy Kijowa; podczas odwrotu z Ukrainy dowódca 1. dywizji piechoty Legionów, następnie 6. dywizji piechoty, następnie 13. brygady piechoty
  - = po wojnie polsko-rosyjskiej Szef Inżynierii i Saperów DOK V
  - = szef Wydziału I w Departamencie Saperów Ministerstwa Spraw Wojskowych
  - = dowódca brygady Korpusu Ochrony Pogranicza w Zdołbunowie, następnie w Baranowiczach (1924 – 1927)
  - = kształcił się w Centrum Studiów Wojskowych w Warszawie I – VI 1927; ukończył z 7. lokatą; po którym otrzymał nominację na stopień generała brygady
  - = dowódca 10 Dywizji Piechoty stacjonującej w Łodzi (VII 1927 – X 1935)
- dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego (X 1935 – XII 1937)
- dowódca Okręgu Korpusu nr III – Grodno (1 II 1938 – IX 1939)
- d-ca Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Grodno” (IX 1939)
- Jego imieniem (za życia!) został nazwany 128 Miejski Pułk Przysposobienia Wojskowego (im. gen. Józefa Olszyny–Wilczyńskiego)
- prezes **oddz. łódzkiego Zarządu Głównego** Związku „Kaniowczyków” i „Żeligowszczyków” (1935)
- zastrzelony przez Rosjan w Nowikach k. Sopoćkin (na Grodzieńszczyźnie), pochowany pobliskim na

- komentarzu w Teolinie („Dziennik Łódzki”, wyd. A, nr 223, 24 IX 2003, s. 22)
– dwukrotnie żonaty; druga żona – Alfreda Szwarz-Staniszevska (od XII 1937)
– w Łodzi, w latach 1927 – 193... , najpierw mieszkał przy ul. Gdańskiej 44, następnie, do X 1935 r., przy ul. Legionów 76

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Czy wiesz kto to jest*. Warszawa 1938, s. 800 (+ [zdjęcie portretowe](#))
[2] JASKULSKI Waldemar, *Generał brygady Józef Konstanty Olszyna-Wilczyński (1890-1939)*. Włocławek 2013, wyd „Expol”. [ISBN 978-83-60541-09-8](#).
[2] JĘDRZEJEWSKA Agnieszka, *Bez prawa do chwały? Generał brygady Józef Konstanty Olszyna-Wilczyński (1890-1939)*; Łódź 2018.

1929

- nr 40, z 6 X, s. 3: na letnim poligonie 10 dywizji piechoty w .....

1930

- nr 15, z 13 IV, s. 3: jako wykładowca na kursie dla kierowników świetlic zorganizowanego przez łódzki oddział Związku Strzeleckiego
– nr 27, z 29 VI, s. 7: w gronie uczestników kursu oświatowego zorganizowanego dla żołnierzy garnizonu łódzkiego przez Polski Biały Krzyż
– nr 45, z 1 XI, s. 1: na uroczystości poświęcenia sztandaru oddz. łódzkiego Legii Inwalidów Wojsk Polskich (**26.10.1930**)
– nr 48, z 23 XI, s. 3: na akademii Związku Strzeleckiego z okazji święta 11 Listopada

1931

- nr 17, z 26 IV, s. 1: na uroczystości poświęcenia sztandaru oddz. łódzkiego Związku Legionistów (**19.04.1931**)
– nr 36, z 6 IX, s. 1: na spotkaniu z dziećmi Polonii niemieckiej przebywających w Łodzi na wycieczce przy okazji pobytu na kolonii letniej w powiecie brzezińskim

1932

- nr 43, z 23 X, s. 4: na uroczystości podsumowania roku szkolnego Hufców Szkolnych Przystosowania Wojskowego w Łodzi
– wręcza sztandar przechodni Przystosowania Wojskowego
– najlepszemu łódzkiemu hufcowi przy gimnazjum A. Zimowskiego
– jak wyżej, wręcza dyplomu honorowe

1933

- nr 6, z 5 II, s. 2: w gronie uczestników pożegnania inspektora szkolnego – Zofii Wilczyńskiej; zdjęcie wykonane w Kasynie Oficerskim w Łodzi
– nr 11, z 12 III, s. 3: w gronie wyższych oficerów DOK IV podczas pożegnania odchodzącego ze stanowiska wojewody łódzkiego – Władysława Jaszczółta
– nr 14, z 2 IV, s. 1: na akademii z okazji imienin J. Piłsudskiego, zorganizowanej przez dowództwo V batalionu 128 Miejskiego Pułku Przystosowania Wojskowego w Łodzi
– nr 16, z 15 II, s. 2: – na uroczystości pożegnania kpt A. Habiniaka, komendanta obwodowego Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego w Łodzi odchodzącego na inne stanowisko w Warszawie
– jak wyżej, inne ujęcie
– nr 21, z 21 V, s. 5: w gronie członków koła łódzkiego związku Oficerów Rezerwy, na „śniadaniu koleżeńskim” w restauracji „Tivoli”, z okazji święta 3 Maja
– nr 25, z 18 VI, s. 3: w gronie gości zaproszonych na uroczystość zakończenia roku szkolenia Przystosowania Wojskowego w Łodzi (**11.06.1933**)

1934

- nr 26, z 8 VII, s. 3: – na zjeździe delegatów Związku Strzeleckiego okręgu łódzkiego.
– na uroczystości wręczenia świadectw ukończenia 6-klasowej szkoły średniej przez grupę podoficerów garnizonu łódzkiego
– nr 39, z 30 IX, s. 4: w towarzystwie wojewody łódzkiego A. Hauke–Nowaka i bp K. Tomczaka na uroczystości odsłonięcia pomnika na grobie poległych uczestników bitwy pod Dobrą podczas powstania styczniowego (**23.09.1934**)

- nr 41, z 14 X, s. 2: w gronie uczestników zawodów strzeleckich o mistrzostwo okręgu łódzkiego Związku Oficerów Rezerwy na strzelnicy Łódzkiego Klubu Sportowego

1935

- nr 5, z 2 II, s. 2: na spotkaniu przedstawicieli różnych władz i organizacji łódzkich współpracujących z Przynależeniem Wojskowym; zdj. wykonane w Klubie Oficerskim DOK IV (25.01.1935);
- nr 39, z 29 IX: na dorocznym święcie hufców szkolnych PW i WF w parku J. Poniatowskiego (22.09.1935)
  - s. 1: przybywa na uroczystość m.in. w towarzystwie prezydenta Łodzi – Wacława Głazka
  - s. 2: – wręcza nagrodę (puchar) najlepszemu łódzkiemu hufcowi szkolnemu PW i WF w roku szkolnym 1934/1935 (z gimnazjum A. Zimowskiego)
    - jak wyżej; wręcza sztandar zwycięskiemu hufcowi PW z gimnazjum A. Zimowskiego
- nr 43, z 27 X, s. 2: w Sieradzu, na uroczystości powitania pododdziałów 31 pułku Strzelców Kaniowskich przybywających tam na stałe do tamtejszego garnizonu (ok. 20.10.1935)
- nr 47, z 24 XI, s. 2: na uroczystości pożegnania Go przez młodzież V baonu Przynależenia Wojskowego 128 Miejskiego Pułku PW; w sali Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej
- nr 48, z 1 XII, s. 3: w gronie członków Zarządu Koła Przyjaciół V Baonu 12 Miejskiego Pułku P.W. im. gen. J. Olszyny-Wilczyńskiego

1936

- nr 14, z 5 IV, s. 5-6: w siedzibie Towarzystwa Wioślarskiego w W-wie wręcza nagrodę sportową za 1935 r. .... Vereyowi z krakowskiego AZS-u, za mistrzostwo Europy w „jedynkach” (29.03.1936)

153. WILCZYŃSKI Longin

- ur. .... – zm. ....
- prezes Towarzystwa Śpiewaczego „Stella” (1932–1939)

1934

- nr 48, z 2 XII, s. 1: w gronie członków chóru i gości zaproszonych na uroczystości z okazji 25-lecia działalności Tow. Śpiewaczego „Stella” (25.11.1934)

154. WILECKI Marceli

- ur. .... – zm. ....
- sędzia Sądu Okręgowego w Łodzi (192... – XII 1932)
- przewodniczący V Wydziału–Karnego
- przeniesiony do Sądu Okręgowego w Warszawie (w 1934)

1928

- nr 9 [winno być 10], z 4 III, s. 1: na balu karnawałowym łódzkiej prasy (20.02.1928)

1932

- nr 13, z 26 III, s. 1: w gronie uczestników jubileuszu 30-lecia pracy sędziego J. Zaborowskiego (20.03.1932)
- nr 51, z 18 XII, s. 5: w gronie pracowników V Wydziału–Karnego Sądu Okręgowego w Łodzi, z okazji pożegnania w związku z odejściem do Warszawy

155. WIESNER Zygmunt

- ur. .... – zm. ....
- długoletni i aktywny członek Cechu Malarzy i Lakierników w Łodzi
- w lutym 1935 r. obchodził jubileusz 30-lecia pracy społecznej w Cechu

1935

– nr 9, z 3 III, s. 5: **zdjęcie portretowe**

156. WILIŃSKA Nina

- ur. .... – zm. ....
- dziewczynka
- łodzianka, która statystowała w jednej ze sztuk wystawionych przez Teatr Miejski w Łodzi (1926)

1926

– nr 19, z 9 V, s. 9: Tyłtyk w „Błękitnym ptaku” ..... Maeterlink’a (Teatr Miejski w Łodzi)

157. WILK Stanisław

- ur. 12 II 1890 (.....) – zm. 28 XI 1942 (KL Dachau)
- ksiądz
- ..... w par. Przemienia Pańskiego, przy ul. Rzgowskiej ... w Łodzi
- proboszcz parafii św. Najświętszego Zbawiciela w Łodzi (1932–1941)
- aresztowany ..... 1941 r., zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym Dachau

1926

– nr 27, z 4 VII, s. 1: na uroczystości zakończenia roku szkolnego w Państwowym Seminarium dla Ochroniarek w Łodzi (**21.07.1926**)

1931

– nr 3, z 18 I, s. 1: na zabawie karnawałowej dla dzieci członków Towarzystwa Śpiewaczego im. St. Moniuszki w Łodzi

1933

– nr 3, z 15 I, s. 5: w gronie członków Towarzystwa Śpiewaczego „Hejnał”, na spotkaniu opłatkowym (**9.01.1933**)

1934

- nr 21, z 27 V, s. 6: na uroczystości poświęcenia lokalu koła Związku Rezerwistów przy fabryce I.K. Poznański w Łodzi
- nr 41, z 14 X, s. 3: w gronie jubilatów i członków zasłużonych Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki; zdjęcie wykonane z okazji 40-lecia Towarzystwa

158. WILKOŃSKA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- pielęgniarka dypl. (1937)
- instruktorka na kursie do państwowego egzaminu pielęgniarskiego dla kandydatek ze szpitala im. prez. Ign. Mościckiego w Łodzi (czerwiec 1937)

BIBLIOGRAFIA:

[1] Szpital kliniczny nr 1 im. Norberta Barlickiego Akad. Medycznej w Łodzi, 1930-1980; [w:] „Annales Academiae Medicae Lodzensis”, Tom XXI, Supl. 20. Łódź 1980.

1937

– nr 27, z 4 VII, s. 5: w gronie uczestniczek państwowego egzaminu pielęgniarskiego, zatrudnionych w szpitalu Ubezpieczalni im. prez. Ign. Mościckiego (**27.06.1937**)

159. WILKOŃSKA Jolanta

porównaj: **OSOBY – WILKOŃSKI** Tomasz (ojciec)

- ur. 24 XI 1927 (Warszawa) – zm. ....
- córka dyr. Tomasza Wilkońskiego

1935

– nr 52, z 29 XII, s. 2: – w gronie uczestników „gwiazdki” dla dzieci pracowników zakładów Scheiblera i Grohmana w fabrycznym Klubie Pracowniczym (w grupie dzieci przebranych za anioły, przed „Mikołajem” chyba J. Wilkońska (miła rude włosy, które na zdjęciu wyszły jako ciemne)

- jak wyżej; w gronie dzieci biorących udział w przedstawieniu jasełkowym

160. WILKOŃSKI Tomasz, inż.

porównaj: **OSOBY – WILKOŃSKA** Jolanta (córka)

- ur. 22 I 1885 (Koryciska, pow. szydłowiecki) – zm. ok. 12 XI 1939 (Łódź)
- inż. agronom
- płk rez. WP
- w 1928 r. ożenił się z księżniczką Kirą Świątopętk–Mirską z którą miał córkę – Jolantę [3]
- poseł na Sejm II RP w I kadencji (1922 –1927) z listy PSL „Piast”
- prezes Państwowego Banku Rolnego (192... – 1935)
- jeden z organizatorów w Polsce kółek rolniczych
- dyrektor Oddz. 7 (Administracji Fabrycznej i Domów Mieszkalnych) w Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Scheiblera i L. Grohmana w Łodzi (1935 – IX 1939)
- prezes Rady Nadzorczej zakładowego Klubu Sportowego „Zjednoczeni” (od 1935 r.)
- członek Rady zakładowego Klubu Pracowniczego zakładów scheiblerowskich (1935)
- mieszkał w zakładowym domu dla wyższej kadry fabrycznej zakładów scheiblerowskich przy ul. Emilii 10 (dziś bp W. Tymienieckiego)
- aresztowany 9 XI 1939 r. podczas dużej akcji łódzkiego gestapo skierowanej przeciwko miejscowej, rozstrzelany 12 listopada w grupie 40. mężczyzn na poligonie Brus w Łodzi
- w maju 2008 r., w czasie prac archeologicznych na b. poligonie na Brusie w Łodzi, w masowym grobie znaleziono szczątki 40. mężczyzn oraz m.in. Jego obrączkę z wygrawerowanym imieniem żony („Kira”) i datą ślubu (28 IX 1928) [4], którą córka w 2016 r. ofiarowała do zbiorów muzeum jasnogórskiego w Częstochowie
- szczątki te (kości) złożono w 201... na cm. komunalnym przy ul. Smutnej w Łodzi (w głównej alei niedaleko wejścia, po prawej stronie)
- córka – Jolanta Wilkońska, zamieszkała w Warszawie (ul. Jasna 7), złożyła w 1976 r. na cmentarzu prawosławnym w Warszawie przy ul. Wolskiej (kw. 52, rząd 3, grób 20/21), w grobie matki – Kiry Wilkońskiej, grudek ziemi z terenu mauzoleum radogoskiego jako symboliczne szczątki Ojca

BIBLIOGRAFIA:

- [1] BRZÓZKA Cz. i inni, *Kto był kim w II Rzeczypospolitej*. Warszawa 1994, s. 469 (obszerny życiorys)
- [2] *EKSTERMINACJA inteligencji Łodzi i okręgu łódzkiego, 1939–1940*. Łódź 1992, s. 139, poz. 256..
- [3] SPODENKIEWICZ Paweł, *Księżniczka Kira*; [w:] „Dziennik Łódzki”, wyd. A, 20–21 VII 2002, nr 168, s. 11.
- [4] LESZCZYŃSKA Joanna, *Obrączka – jedyny ślad po Tomaszu Wilkońskim, pośle na Sejm RP*; [w:] „Polska. Dziennik Łódzki”, 7 I 2009, nr 5, s. 2
- [5] LESZCZYŃSKA Joanna, *Jest lista prawdopodobnych ofiar zbrodni na Brusie. Pomagamy odkryć tajemnicę egzekucji w 1939 roku, Historycy IPN bliżej prawdy o losie inteligencji*; [w:] „Polska. Dziennik Łódzki”, 4 V 2009, nr 103, s. 4.
- [6] PAWLAK Monika, LESZCZYŃSKA Joanna *Wojenny pogrzeb po 70 latach. Jolanta Wilkońska po 70 latach odebrała obrączkę po zamordowanym Ojcu*; [w:] „Polska. Dziennik Łódzki”, 2 IX 2009, nr 205, s. 6
- [7] LESZCZYŃSKA Joanna, *Jabłka ze starego ogrodu*; [w:] „Kocham Łódź” (dod. do „Polska. Dziennik Łódzki”), 4 IX 2009, nr 41, s. 8
- [8] PUŚ W., PYTLAS St., *Dzieje Łódzkich Zakładów Przemysłu Bawełnianego im. Obrońców Pokoju „Uniontex” (d. Zjednoczonych Zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana) w latach 1827–1977*. Łódź 1979, ss. ....

1934

- nr 21, z 27 V, s. 3: w gronie członków zakładowego chóru „Zjednoczone”

1935

- nr 2, z 13 I, s. 1: w gronie członków Koła Nr 14 LOPP, podczas uroczystości zakończenia kursu przeciwgazowego
- nr 4, z 27 I, s. 6: na „gwiazdce” dla dzieci pracowników Zjedn. Zakładów „K. Scheibler i L. Grohman”, zorganizowanej z inicjatywy Sekcji Kobiet Klubu Pracowniczego Zjedn. Zakładów Włókienniczych „K. Scheibler i L. Grohman” (12.01.1935)
- nr 11, z 17 III, s. 2: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu dla członkiń drużyn samarytańsko–ratowniczych PCK; w Klubie Pracowników fabryki K. Scheiblera i L. Grohmana
- nr 36, z 8 IX, s. 2: na trybunie honorowej w otoczeniu prezydenta RP – Ign. Mościckiego podczas święta fabrycznych klubów sportowych w Spale (25.08.1935)
- nr 52, z 29 XII, s. 2: w gronie uczestników „gwiazdki” dla dzieci pracowników zakładów

Scheiblera i Grohmana w fabrycznym Klubie Pracowniczym (na prawo od dzieci przebranych za anioły dwóch mężczyzn: 1. od lewej to inż. P. Prindisz a 2. to dyr. T. Wilkoński)

1936

- nr 3, z 19 I, s. 1: na uroczystości zakończenia kursu PCK przez członków zakładowego koła PCK przy Zjedn. Zakł. Przemysłowych K. Scheiblera i L. Grohmana; sala Klubu Pracowników Zjedn. Zakł. Przemysłowych (**12.01.1936**)
- nr 5, z 2 II, s. 2: na „opłatku bożonarodzeniowym” 11 Koła Związku Rezerwistów i „Rodziny Rezerwistów” przy Zjedn. Zakł. Przemysłowych; zdj. wykonane w zakładowym Klubie Pracowniczym

1938

- nr 1, z 1 I, s. 7: w gronie dzieci pracowników Zjedn. Zakł. K. Scheiblera i L. Grohmana, na spotkaniu „mikołajkowym” w zakładowym Klubie Pracowniczym (**grudzień 1937**)

161. WILKOWSKI B.....

- ur. .... – zm. ....
- prezes Zarządu Spółdzielni Pracowników Państwowych, Komunalnych i Społecznych w Łodzi (1928)
- sędzia **sportowy**

1928

- nr 24, z 10 VI, s. 2: w grupie członków Zarządu, Rady Nadzorczej i pracowników Spółdzielni

162. WILSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- prezes Izby Rolniczej w **Łodzi** (1936)

1936

- nr 6, z 9 II, s. 1: na spotkaniu w Urzędzie Wojewódzkim grupy regionalnej posłów i senatorów województwa łódzkiego w Sejmie RP, z wojewodą Al. Hauke-Nowakiem (**3.02.1936**)

163. WIŁKOMIRSKA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- pielęgniarka dypl. w szpitalu Ubezpiecz. Społecznej w Łodzi im. Ign. Mościckiego w Łodzi (1937)
- inspektorka (z-ca kier. kursu) na kursie do państwowego egzaminu pielęgniarskiego dla pracowników zatrudnionych w szpitalu im. prez. Ign. Mościckiego (czerwiec 1937)

BIBLIOGRAFIA:

[1] Szpital kliniczny nr 1 im. Norberta Barlickiego Akad. Medycznej w Łodzi, 1930–1980; [w:] „Annales Academiae Medicae Lodzensis”, Tom XXI, Supl. 20. Łódź 1980.

1937

- nr 27, z 4 VII, s. 5: w gronie uczestniczek państwowego egzaminu pielęgniarskiego, zatrudnionych w szpitalu Ubezpieczalni im. prez. Ign. Mościckiego (**27.06.1937**)

164. WIŁKOMIRSKI Kazimierz

- ur. .... – zm. ....
- wiolonczelista
- w l. 1925–1929 wykładowca w Konserwatorium Heleny Kijeńskiej Dobkiewicz w Łodzi
- po II wojnie światowej rektor Państwowego Konserwatorium Muzycznego w Łodzi (18.04.1945– 1946)

BIBLIOGRAFIA:

[1] PATORA Paweł, Rektor wyładował na polu. [w:] „Polska. Dziennik Łódzki”, 27 III 2009, nr ..., s. 11

1927

- nr 21, z 22 V, s. 7: pedagogzy i uczniowie „in corpore” Konserwatorium H. Kijeńskiej w dniu popisu Szkoły w łódzkiej Filharmonii (**8.05.1927**); prawdopodobnie

wśród tych osób jest K. Wiłkomirski

1930

– nr 8, z 23 II, s. 7: **zdjęcie portretowe** wykonane przez znanego warszawskiego fotografa –
..... Dorysa

165. WINAWER Józef

– ur. .... – zm. ....
– aktor Teatru Miejskiego w Łodzi (1928/1929, 1929/1930, 1931/1932, 1932/1933)

1928

– nr 52, z 23 XII, s. 2: .....rola ?..... w komedii „Sekretarka pana prezesa” Władysława
Fedora (Teatr Miejski w Łodzi)

1930

– nr 14, z 6 IV, s. 1: .....rola ?..... we współczesnej komedii „Orfeusz w piekle” ...autor ?.....
(Teatr Miejski w Łodzi)

1931

– nr 44, z 1 XI, s. 4: **zdjęcie portretowe**

1933

– nr 16, z 15 IV, s. 3: podczas pierwszej próby czytanej komedii „zielona kotwica” Stanisława
Bała (Teatr Miejski w Łodzi)

166. WINCZEWSKI ....?....

– ur. .... – zm. ....
– ślusarz w warsztatach Kolei Elektrycznej Łódzkiej (tramwaje miejskie; 1937)
– współinicjator (wraz z prac. biura KEŁ ..... Jasińskim) ogólnolódzkiej społecznej zbiórki pieniędzy na
zakup uzbrojenia dla armii polskiej w 1937 r.

1937

– nr 28, z 11 VII, s. 1: w Liskowie na uroczystości przekazania polskiej armii
zakupionego ze składek prac. KEŁ karabiny maszynowego
(4.07.1937)

167. WINCZEWSKI ....?....

– ur. .... – zm. ....
– aktor Teatru Miejskiego w Łodzi (1932/1933)

1933

– nr 16, z 15 IV, s. 3: podczas pierwszej próby czytanej do komedii „Zielona kotwica”
Stanisława Bała (Teatr Miejski w Łodzi)

168. WINIARSKI I.....

– ur. .... – zm. ....
– referent ds. dyscypliny w Wydziale Spraw Sędziowskich Łódzkiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej
(1936)

1936

– nr 51, z 20 XII, s. 3: w gronie członków zarządu Wydziału Spraw Sędziowskich
ŁZOPN

169. WINKLER Mieczysław

– ur. .... – zm. ....
– dyrektor administracyjny Teatru Popularnego w Łodzi (192...–1936)
– grał również w sztukach wystawianych przez Teatr
– w 1936 r. zmuszony do zwolnienia się z powodu konfliktu z zespołem Teatru [1]

BIBLIOGRAFIA:

[1] PAWLAK Władysław, W rytmie fabrycznych syren. Łódź 198...., s. ....

1932

- nr 40, z 2 X, s. 1: w gronie zespołu Teatru Popularnego w Łodzi (24.09.1932)
- nr 51, z 18 XII, s. 3: ....rola?..... w operetce „Lady Chic” (Teatr Popularny w Łodzi)
- nr 52, z 24 XII, s. 1: zdjęcie portretowe

1933

- nr 45, z 5 XI, s. 5: w gronie zespołu artystycznego Teatru Popularnego w Łodzi

170. WINTER Oskar J....., lek. med.

porównaj: **OSOBY – WINTER** Stanisław (brat)

- ur. .... – zm. ....
- pochodził z rodziny łódzkich Niemców
- lekarz chorób wewnętrznych i neurolog
- ukończył gimnazjum Bogumiła Brauna w Łodzi
- w latach 1920–1927 uczęszczał na Wydział Lekarski Uniwersytetu Poznańskiego
- w okresie (193... – IX 1939) asystent na oddz. neurologicznym Szpitala Kasy Chorych im. I. Prezydenta w Łodzi (dziś szpital im. N. Barlickiego)
- podczas okupacji hitlerowskiej (1939–1945): przyjął volkslistę; był ordynatorem oddziału neurologicznego w swoim przedwojennym szpitalu (teraz August–Bier–Krankenhaus), jednocześnie dyrektor IV Szpitala Miejskiego im. św. Antoniego w Łodzi (ul. ....); był także lekarzem więziennym łódzkich więzień, w tym więzienia radogoskiego
- jeden z założycieli oddz. łódzkiego Polskiego Towarzystwa Neurologicznego (1933)
- mieszkał przy ul. Piotrkowskiej 153
- żona – Marta Winter, była również lekarzem

BIBLIOGRAFIA:

- [1] KASZNICKI Jerzy, Warunki sanitarne i zagadnienia „pomocy zdrowotnej” dla więźniów Radogoszcza (maszynopis w bibliotece Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi, sygn. 64/m, ss. 19 i 30)
- [2] Archiwum Państwowe w Łodzi, zbiór akt personalnych pracowników Zarządu Miejskiego w Łodzi, sygn. W – 517

1932

- nr 41, z 23 X, s. 1: w gronie pracowników Szpitala im. I. Mościckiego

171. WINTER Ryszard

- ur. .... – zm. ....
- pierwszy prezes Łódzkiego Klubu Sportowego (1908–19...)

1933

- nr 43, z 22 X, s. 2: zdjęcie portretowe

172. WINTER Stanisław, dr med.

porównaj: **OSOBY – WINTER** Oskar (brat)

- ur. .... – zm. ....
- dr. nauk med.; chirurg
- absolwent Wydziału Lekarskiego na Uniwersytecie Poznańskim
- długoletni asystent chirurga prof. Antoniego Jurasza w klinice Wydziału Lekarskiego Uniw. Poznańskiego
- członek Zarz. Okręgowego POW
- od listopada 1938 r. ordynator oddz. chirurgicznego w szpitalu Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi im. prez. Ign. Mościckiego; podpis pod foto („Łwl”, 1938, nr 44, s. 5): „*dr med. Stanisław Winter, chirurg, długoletni asystent prof. Jurasza w klinice Uniw. Poznańskiego, członek Zarz. Okręgowego Zw POW w Poznaniu, objął stanowisko ordynatora szpitala Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi im. prez. Ign. Mościckiego. Doktorowi Winterowi życzymy owocnej pracy na tym zaszczytnym stanowisku*”
- podczas okupacji niemieckiej 1939–1945 .....
- po II wojnie światowej ordynator oddz. chirurgii ogólnej „Szpitala na Zawodziu” w Częstochowie (1947–1959), przemianowanego na Szpital Chirurgiczny im. Ludwika Rydygiera w Częstochowie (1960–1970),
- mieszkał przy ul. ....
- **brat ??** Oskara Wintera neurologa w szpitalu im. I. Mościckiego

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Towarzystwo Lekarskie Częstochowskie, *75-lecie.....*, s. 19 (**zdjęcie portretowe**)
[2] <http://www.rzydgyier-czestochowa.pl/index.php/home-2> (podstrona Szpitala Chirurgicznego im. L. Rydygiera w Częstochowie)

1938

- nr 44, z 30 X, s. 5: **zdjęcie półportretowe** podczas pracy przy biurku; z okazji objęcia ordynatury w szpitalu Ubezpieczalni Społecznej w Łodzi

173. WIPPEL Antoni Tadeusz; artysta-malarz

- ur. 13 III 1882 (Mikuszowice k. Krakowa) – zm. ....1969 (Łódź)
- artysta-malarz
- studiował na krakowskiej ASP
- po raz pierwszy publicznie zaprezentował swoje prace w Łodzi w marcu 1928 r.; w okresie międzywojennym miał dwie wystawy indywidualne (29.09.1929 w „Grand Hotelu w Łodzi i w 193... w warszawskiej „Zachęcie”
- członek Polskiego Związku Zawodowego Artystów Plastyków, oddz. w Łodzi
- w 1938 r., z okazji 30-lecia pracy artystycznej zorganizował w Łodzi wystawę „Krajobraz polski”, z której dochód przeznaczył dla oddziału łódzkiego Towarzystwa Zwalczenia Raka
- w Łodzi na stałe osiedlił się po I wojnie światowej; tu pracował w łódzkich szkołach średnich oraz udzielał prywatnych lekcji
- w listopadzie 1938 r. obchodził jubileusz 30-lecia pracy artystycznej; z tej okazji urządzono Mu wystawę monograficzną w galerii przy ul. Piotrkowskiej 113
- wysiedlony wraz rodziną podczas dużej akcji wysiedleńczej mieszkańców Łodzi w końcu 1939 lub na pocz. 1940 r.; przeszedł przez obóz przesiedleńczy przy ul. Łąkowej 4 [6]
- „*nestor malarstwa łódzkiego, prof. Antoni Wippl*” [2]
- 31 VIII 1957 r. odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, jako nauczyciel rysunku w łódzkich szkołach licealnych [1]
- w 1958 r. pod patronatem Związku Artystów Plastyków zorganizowano monograficzną wystawę Jego prac z okazji 50-lecia pracy artystycznej, w tym czasie mieszkał w dużej narożnej kamienicy przy ul. Zielonej 28/S. Żeromskiego 35
- pochowany na cmentarzu ..... w Łodzi
- **żona** Maria z domu Kulisz, zm. 17 IV 1965, pochowana na cmentarzu Starym przy ul. Ogrodowej [w: „DL”, 17–19 IV 1965, nr 92, s. 8]

BIBLIOGRAFIA:

- [1] .....; „Głos Robotniczy”, wyd. A, 31 VIII – 1 IX 1957, nr 208, s. 2.
[2] .....; [w:] „Dziennik Łódzki”, wyd. A, ... II 1960, nr ....., s. ....
[3] M., *Z twórczości artystycznej Antoniego Wippla*; [w:] „Hasło Łódzkie”, 9 II 1930, nr 6, ss. 4-5 (opis twórczości + reprodukcja sześciu obrazów)
[4] GRZEJSZCZAK Łukasz, *O twórczości Antoniego Tadeusza Wippla*; [w:] „Kultura i Biznes”, 2007, nr 34, s. 8
[5] GRZEJSZCZAK Łukasz, *Antoni Tadeusz Wippl*; [w:] „Gazeta Wyborcza–Łódź”, 21-22 IX 2002, nr ....., s. 9.
[6] MINICH Marian, *Szalona galeria*. Łódź 1963, s. ....

1929

- nr 9, z 3 III, s. 2: prace: obraz p.t. „Na Helu”, wystawiony w Miejskiej Galerii Sztuki
- nr 10, z 10 III, s. 3: **zdjęcie portretowe**
s. 7: prace: obraz p.t. „Giewont”; wystawiony w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi
- nr 13, z 30 III, s. 2: prace: obraz p.t. „Portret pani S.”, wystawiony w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi
- nr 24, z 16 VI, s. 2: – **zdjęcie portretowe przy sztalugach** podczas pobytu we Włoszech, na Capri
– **zdjęcie portretowe jak wyżej**, nieco inne ujęcie
- nr 40, z 6 X, s. 7: reprodukcja czterech prac powstałych podczas pobytu we Włoszech, wystawionych w „Grand Hotelu” w Łodzi na dużej Jego indywidualnej wystawie (otw. 29.09.1929)
  - .....tytuł ?.....
  - .....tytuł ?.....
  - .....tytuł ?.....
  - .....tytuł ?.....
- s. 8: **zdjęcie portretowe** (wykonane podczas pobytu we Włoszech, w Chiagga)

- nr 41, z 13 X, s. 7: **zdjęcie portretowe** podczas pobytu w Wenecji
- nr 47, z 17 XI, s. 3: prace: obraz p.t. „Nad Adriatykiem”, na jego wystawie indywidualnej w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi

1932

- nr 12, z 20 III, s. 3: obrazy A. Wippel’a wystawione na wernisażu łódzkich plastyków w galerii Instytutu Propagandy Sztuki w Łodzi, w parku im. H. Sienkiewicza
  - „Capri”
  - „Harcerz”
  - „Portret pani P.”
- nr 50, z 11 XII, s. 5: reprodukcje obrazów:
  - „Przekupka”
  - „Brzeg Capri”
  - „Mireczka”

1933

- nr 44, z 29 X, s. 5: reprodukcje obrazów:
  - „Widok na port Hel”
  - „Piccolo Marina”
- nr 46, z 12 XI, s. 4: reprodukcje obrazów:
  - „Ponte Rialto w Wenecji”
- s. 5: – „Wiochna”

1936

- nr 48, z 29 XI, s. 3: reprodukcje obrazów wystawionych na wystawie p.t. „Polskie Morze”, w Galerii oddz. łódzkiego Polskiego Zw. Zaw. Artystów Plastyków przy ul. Piotrkowskiej 113:
  - „Motława [widok na Żuraw gdański]”
  - „Statek [jacht] harcerski „Zawisza Czarny” [w porcie]”

1938

- nr 47, z 20 XI, s. 4: prace: „Statek [s/s] „Pułaski” ”
- s. 5: prace: – „Wieża Srebrnych Dzwonów [w Krakowie]”
- „Widok z Cyrli na Koszyste”
- nr 48, z 27 XI, s. 3: **zdjęcie portretowe** na wystawie swoich prac z okazji 30-lecia pracy artystycznej w galerii przy ul. Piotrkowskiej 113
  - s. 7: prace: – „Kutry rybackie”
  - „Dolina Kościeliska”
- nr 49, z 4 XII, s. 3: prace: – „Peonie”
- „Wawel”
- „Zima w Bystrej”
- nr 50, z 11 XII, s. 7: prace: – „Potok Olczyski”
- „Morskie Oko”
- nr 51, z 18 XII, s. 5: prace: – „Chryzantemy”
- „Widok z Cyrli”; z cyklu „Nasz krajobraz”
- „W porcie rybackim”; z cyklu „Nasz krajobraz”

1939

- nr 1, z 1 I, s. 5: prace: „Kutry rybackie” (praca zakupiona przez Koło Matek i ofiarowana Gimnazjum im. M. Kopernika w Łodzi)

174. WIRHER F.....; mieszkaniec Julianowa

- ur. .... – zm. ....
- członek Komitetu Budowy Klasztoru Karmelitanek Bosych na Julianowie (1933)

1933

- nr 31, z 30 VII, s. 5: w gronie członków Komitetu

175. WIRSKA ...?....; aktorka

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- aktorka Teatru Miejskiego w Łodzi
- wystąpiła też w łódzkim filmie p.t. „Dzwony wieczorne” z 1926 roku

1926

- nr 45, z 7 XI, s. 7: - na fotosie z filmu „Dzwony Wieczorne”
- na fotosie z filmu „Dzwony Wieczorne”
- nr 46, z 14 XI, s. 6: na fotosie z filmu „dzwony wieczorne”

176. WISŁAWSKI Tadeusz

porównaj: OSOBY - WISŁAWSKI Zygmunt - ten sam ???

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- członek zarządu Łódzkiego Klubu Sportowego (1928)
- naczelnik Wydziału Opieki Społecznej w Magistracie m. Łodzi (1938, 1939)

1928

- nr 38, z 16 IX, s. 1: w gronie członków zarządu ŁKS-u (stoi, 4. od lewej)

1938

- nr 5, z 30 I, s. 3: na „choince” w Łódzkiej Rodzinie Radiowej i rozdaniu paczek ociemniałym dzieciom jako reprezentant władz miasta
- nr 13, z 27 III, s. 4: w gronie dzieci ze świetlicy oddz. łódzkiego Akademickiego Związku Strzeleckiego na „Akademii Morskiej”, jako przedstawiciel prez. miasta - M. Godlewskiego

1939

- nr 12, z 26 III, s. 6: w grupie gości na „wieczornicy świetlicowej” w sali gimnastycznej YMCA z okazji zakończenia 1-miesięcznego kursu dla łódzkich pracowników oświatowych, zorganizowanego przez Wojewódzki i Miejski Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży oraz Inspektorat Szkolny m. Łodzi

177. WISŁAWSKI Zygmunt

porównaj: OSOBY - WISŁAWSKI Tadeusz - ten sam ???

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- naczelnik dzielnicy Chojny Zarządu Miejskiego w Łodzi (1935, 1937)
- aktywny członek łódzkiego BBWR (1935)
- współorganizator Kuchni dla Bezrobotnych przy ul. Łagiewnickiej [redacted] (1935)

1935

- nr 7, z 17 II, s. 7: - w gronie członków Komitetu Pomocy Najbiedniejszym; zdjęcie wykonane podczas uruchomienia Kuchni dla Bezrobotnych otwartej na Chojnach z inicjatywy Komitetu
- w gronie uczestników uroczystości uruchomienia Kuchni przy ul. Łagiewnickiej

1937

- nr 25, z 20 VI, s. 6: na „herbatce” w gronie członkiń Koła Robotnic dzielnicy „Chojny” Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, razem z wiceprez. Łodzi A. Pączkiem

178. WISZNIEWSKI ....?....

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- prezes [redacted]czego?.....
- dr [redacted]nauk ??.....

1931

- nr 34, z 23 VIII, s. 3: towarzyszy ministrowi P. Gilbertowi, delegatowi-obszatorowi USA

przy Lidze Narodów, podczas wizyty na budowie sanatorium klimatycznego dra Oskara Wojnowskiego w Rafałówce k. Łodzi

179. WIŚNIEWSKA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- członkini Patronatu nad oddziałem łódzkim Związku Młodzieży Polskiej „Grażyna” (1932)

1932

- nr 21, z 22 V, s. 1: w gronie uczestników uroczystości poświęcenia sztandaru oddz. łódzkiego „Grażyny” (15.05.1932)

180. WIŚNIEWSKA Wanda

- ur. .... – zm. ....
- przewodnicząca Sekcji Towarzystwa Stowarzyszenia „Ratujmy Dzieci” (1925)

1925

- nr 20, z 17 V, s. 3: w gronie członkiń Sekcji i najuboższych dzieci łódzkich

181. WIŚNIEWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- członek zarządu Polskiego Towarzystwa Kultury i Oświaty „Pochodnia” w Łodzi (1931)

1931

- nr 9, z 1 III, s. 8: w gronie członków zarządu Towarzystwa

182. WIŚNIEWSKI Antoni

- ur. .... – zm. ....
- kierownik apretury kolorowej fabryki I.K. Poznański w Łodzi (1933)
- w 1932 r. obchodził jubileusz 45-lecia pracy w zakładach Poznańskiego

1933

- nr 29, z 16 VII, s. 7: zdjęcie portretowe

183. WIŚNIEWSKI Bronisław

- ur. .... – zm. ....
- z podpisu („ŁWI”, 1932, nr 2, s. 3): *„właściciel jednej z najmiłszych restauracji łódzkich, baru „Bachusa” [przy ul. ....], przez 20 lat pracy w tym zawodzie zdobył wielką sympatię i szacunek naszego miasta. W 1918 r., w czasie rozbrajania okupantów p. Wiśniewski oddał swój lokal do dyspozycji ówczesnych organizatorów armii polskiej na terenie naszego miasta”.*

1932

- nr 2, z 10 I, s. 3: zdjęcie portretowe

184. WITAKOWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- lotnik
- por. WP w garnizonie łódzkim (1932)
- kpt WP (1935)

1932

- nr 27, z 3 VII, s. 1: w gronie uczestników kursu dla oficerów pożarnictwa powiatu łódzkiego (Rzgów; 24.06.1932)

1935

- nr 33, z 18 VIII, s. 1: na II zlocie gwiazdzistym samolotów na lotnisku Lublinek w Łodzi, zorganizowanym przez Aeroklub Łódzki (11.08.1935)

185. WITANOWSKI–RAWITA ....?....

vel RAWITA–WITANOWSKI .....

- ur. .... – zm. ....
- profesor , dziedzina ?.....
- w 1930 udekorowany orderem „Polonia Restituta”

1930

- nr 13, z 30 III, s. 3: w gronie współ odznaczonych

186. WITASIAK ....?.....

- ur. .... 1918 – zm. ....
- piłkarz – amator
- zawodnik „dzikiej” drużyny piłkarskiej „Jedność” z Chojen (1935)

1935

- nr 47, z 24 XI, s. 5: w gronie członków drużyny „Jedność”, z którą na turnieju „dzikich” drużyn, zorganizowanym przez redakcję łódzkiego „Echa”, zdobył I miejsce

187. WITCZAK Wojciech

- ur. .... – zm. ....
- wójt gminy Kamień, pow. kaliski, wojew. łódzkie (1936)
- w 1936 r. odznaczony brązowym Krzyżem Zasługi z zasługi w działalności samorządowej i społecznej

1936

- nr 37, z 13 IX, s. 3: w gronie odznaczonych Krzyżami Zasługi; aktu dekoracji dokonał wojewoda łódzki – Al. Hauke-Nowak, w salach recepcyjnych Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi

188. WITEK ....?.....; szczypiornista ŁKS-u

- ur. .... – zm. ....
- szczypiornista Łódzkiego Klubu Sportowego (1939)
- wraz ze swoją drużyną zdobył tytuł mistrza Polski w sezonie 1938/1939

1939

- nr 26, z 2 VII, s. 2: w gronie drużyny szczypiornistów ŁKS-u, która zdobyła tytuł mistrza Polski w sezonie 1938/1939

189. WITKOWSKI Bronisław

- ur. .... – zm. ....
- v-ce prezes Sądu Okręgowego w Łodzi w latach 191... – 1929
- po opuszczeniu stanowiska sędziego pisarz hipoteczny

1929

- nr 15, z 14 IV, s. 7: podczas uroczystości pożegnania, w gronie sędziów Sądu Okręgowego w Łodzi

190. WITMAN ....?.....

- ur. .... – zm. ....

- piłkarz–amator
- zawodnik „dzikiej” drużyny piłkarskiej K.S. „Gdynia” (.....); 1935

1935

- nr 47, z 24 XI, s. 4: w składzie zespołu, który na turnieju „dzikich” drużyn piłkarskich, zorganizowanym przez redakcję „Echa”, zdobył IV miejsce

191. WITTMANN Ernest

- ur. .... – zm. ....
- wybitny polski tenisista okresu międzywojennego
- po II wojnie światowej znalazł się na Zachodzi

1933

- nr 28, z 9 VII, s. 3: w gronie uczestników pokazowego turnieju tenisowego rozegranego w Łodzi, w którym wystąpił jako gwiazda

192. WITOSZENIEC ....?....

- ur. .... – zm. ....
- absolwent Męskiego Gimnazjum Polskiego im. M. Kopernika w Łodzi
- pułkownik WP (1936)

1936

- nr 50, z 13 XII, s. 1: w gronie uczestników spotkania koleżeńskiego z okazji 30-lecia Państwowego Liceum im. M. Kopernika, które kończył (**8.12.1936**)
- s. 2: jak wyżej; w gronie uczestników odsłonięcia tablicy pamiątkowej w holu Gimnazjum z tej okazji

193. WITOSZYŃSKI Czesław

- ur. .... 1875 – zm. .... 1948 (Łódź)
- prof. Politechniki Warszawskiej (od 1945 r. Politechniki Łódzkiej)
- hydromechanik i aerodynamik
- członek Akademii Nauk Technicznych (od 1920)
- założyciel Instytutu Aerodynamicznego (1927)
- twórca m.in. wizualnej metody badania przepływów i teorii strumieniowej śmigła; nazywany ojcem lotnictwa polskiego; autor wielu prac naukowych
- brał udział w opracowaniu założeń budowy samolotu RWD
- laureat Nagrody m. Łodzi w 1935 r.

1935

- nr 51, z 22 XII, s. 3: **zdjęcie portretowe**

194. WITTEKÓWNA Maria ....?....

- ur. 16 VIII 1899 (Trąbki, pow. Gostynin) – zm. 19 IV 1997 (Warszawa)
- w okresie międzywojennym jedna z najbardziej znanych w Kraju Polek w działalności na polu organizacji ochotniczego, w służbach pomocniczych, udziału kobiet w strukturach Wojska Polskiego
- stopnie wojskowe: porucznik (1922), pułkownik (stopień nie uznany; IX 1939), major (28 IX 1944), gen. brygady w st. spoczynku (IV 1991)
- przed I wojną światową mieszkała w Kijowie, tu też była członkiem kijowskiego oddziału Polskiej Organizacji Wojskowej (POW); studentka matematyki na Uniwersytecie Kijowskim (1918 – XII 1919); – po zajęciu Kijowa przez wojska polskie wstąpiła do Wojska Polskiego (XII 1919)
- uczestniczka obrony Lwowa (VIII 1920)
- zdemobilizowana w XII 1921 r. i oddelegowana do pracy w Ochotniczej Legii Kobiet (OLK; **zlikwidowana z końcem 1921 r. oficjalnie z powodu trudności budżetowych**)
- w październiku 1922 r. odznaczona po raz pierwszy Krzyżem Srebrnym Orderem Virtutti Militari
- po doszkoleniu w warszawskiej Szkole Podchorążych Piechoty kierowniczką Referatu Rezerw Kobięcych w Wydziale Przystosobienia Rezerw III Oddziału Sztabu Generalnego
- Naczelną Komendantką Przystosobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju (1928 - III 1934 r. i od 1938 do wybuchu II wojny św.)
- naczelnik Wydziału Przystosobienia Wojskowego Kobiet w Państwowym Urzędzie Wychowania Fizycznego i Przystosobienia Wojskowego (1935 – II 1939)
- podczas kampanii wrześniowej 1939 r. Komendantką Główną Kobięcych Batalionów Pomocniczej Służby Wojskowej

- członkini SZP–ZWZ–AK; przez cały okres okupacji i szefowa Wojskowego Szkolenia Kobiet Komendy Głównej AK, ps. „Pani Maria”, „Mira”
- uczestniczka powstania warszawskiego
- od 1946 r. kieruje Sekcją Kobiet w reaktywowanym po wojnie Państwowym Urzędzie Wychowania Fizycznego i Przeprosobienia Wojskowego
- od 1948 r. kierownik Wydziału Kobiet w Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”
- aresztowana w IV 1948, zwolniona po 0,5 roku bez wyroku i usunięta ze „Służby Polsce”
- od 1949 do przejścia na emeryturę (ok. 1965) pracowała jako kioskarka
- w 1970 r. zorganizowała przy Towarzystwie Miłośników Historii, działającym przy warszawskim oddziale Polskiego Towarzystwa Historycznego, Komisję Uczestniczek Walk o Niepodległość
- ostatnie lata życia spędziła mieszkając w klasztorze sióstr urszulanek szarych w Warszawie
- pochowana na cmentarzu powązkowskim – wojskowym w Warszawie

BIBLIOGRAFIA:

- [1] ZAWACKA Elżbieta, Szkice z dziejów Wojskowej Służby Kobiet. Toruń 2001 (s. 355: życiorys M. Wittekówny)
- [2] ZAWACKA Elżbieta, Czekaając na rozkaz. Pogotowie Społeczne Organizacji Przeprosobienia Wojskowego Kobiet w przededniu II wojny światowej. Lublin 1992
- [3] Liszewscy Ewa i Bogumił, Maria Wittekówna; [w:] „Zakazana Historia”, marzec 2014, ss. 66 – 69.
- [4] Wittekówna Maria Stanisława, Wojskowa Służba Kobiet w SZP-ZWZ-AK; Warszawa 2001.

1932

- nr 26, z 26 VI, s. 5: na uroczystości wręczenia łódzkiemu Kołu Organizacji Przeprosobienia Kobiet do Obrony Kraju sztandaru

195. WITTIG Edward

- ur. .... 1879 – zm. 1941
- arysta–rzeźbiarz
- w latach 1915–1920 wykładał w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych i na Politechnice Warszawskiej; w latach 1937–1939 – profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
- „tworzył rzeźby figuralne, zwłaszcza akty, także pomniki; wykształcił własny styl neoklasycystyczny odznaczający się monumentalizmem, spokojem i harmonią syntetycznych uproszczonych form; prace: „Ewa” (1911–1914), „Walka” (1916), „Nike Polska” (1912), pomnik lotnika w Warszawie (1922) [1].
- członek Rady Krajowej Polskiej YMCA (1932)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Encyklopedia Powszechna PWN. Tom IV. Warszawa 1976, s. 664.

1926

- nr 17, z 25 IV, s. 7: posąg kobiety, marmur, wystawiony na bieżącym „Salonie” Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie

1932

- nr 23, z 5 VI, s. 3: w gronie uczestników X Walnego Zjazdu Delegatów Polskiej YMCA (Łódź, 28–29.05.1932)

1935

- nr 31, z 4 VIII, s. 7: projekt pomnika króla Władysława Jagiełły, który miał stanąć w .....

196. WIZE A.....

- ur. .... – zm. ....
- prezes Cechu Mistrzów Ślusarzy w Łodzi (1935)

1935

- nr 30, z 28 VII, s. 2: na jubileuszu 25-lecia pracy zawodowej kilku członków Cechu, zdjęcie wykonane w siedzibie Cechu (21.07.1935)

197. WIZNER Franciszek

- ur. .... – zm. ....
- łódzki ogrodnik
- długoletni członek Związku Ogrodników w Łodzi
- w listopadzie 1937 r., wraz z grupą innych członków Związku, obchodził jubileusz członkostwa
- miał gospodarstwo ogrodnicze przy obecnej ul. Aleksandrowskiej ... (istnieje do dziś [2012], chociaż w mocno okrojone obszarowo; praktycznie jest to kwaciarnia)

1937

- nr 48, z 28 XI, s. 1: przed katedrą po mszy z okazji 30-lecia Związku Ogrodników w Łodzi w jej grupie uczestników (21.11.1937)
- s. 3: w gronie członków-jubilatów Związku Ogrodników w Łodzi (21.11.1937)

198. WŁODARCZYK E.....

- ur. .... – zm. ....
- członek pierwszego Zarządu Towarzystwa Muzycznego im. Stanisława Barcewicza w Łodzi (1931)

1931

- nr 16, z 19 IV, s. 1: w gronie członków zarządu Towarzystwa

199. WŁODAREK ...?....

porównaj: OSOBY – WŁODARKÓWNA ..... (Włodarkowa .....) (żona ?)

- ur. .... – zm. ....
- mgr nauk ??
- działacz łódzkiego BBWR
- współzałożyciel i członek obywatelskiego Komitetu Pomocy Najbiedniejszym w XIII dzielnicy [Chojny] m. Łodzi
- członek społecznej Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi (6 VII 1937 – ..... 1938), która po wyborach samorządowych w ..... 1938 zakończyła swoją działalność

1935

- nr 49, z 8 XII, s. 4: na uroczystości otwarcia i poświęcenia Kuchni dla Najbiedniejszych w XIV dzielnicy [Chojny], jako przedstawiciel obywatelskiego Komitetu Pomocy, który tę kuchnię uruchomił
- nr 50, z 15 XII, s. 6: jak wyżej; w gronie uczestniczących w otwarciu przedstawicieli władz miasta i państwowych oraz policji

1939

- nr 8, z 26 II, s. 1: w gronie członków b. Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi z okazji zakończenia jej pracy

200. WŁODARKOWA ...?....

porównaj: OSOBY – WŁODARKÓWNA ..... (ta sama ???); WŁODAREK ..... (mgr; mąż ?)

- ur. .... – zm. ....
- działaczka łódzkiego BBWR
- współzałożycielka Komitetu Pomocy Najbiedniejszym w XIII dzielnicy [Chojny] m. Łodzi (w XII 1934 lub I 1935)

1935

- nr 7, z 17 II, s. 2: w gronie członków Komitetu Pomocy Najbiedniejszym, z okazji otwarcia Kuchni dla Bezrobotnych na Chojnach powstałej z inicjatywy Komitetu

201. WŁODARKÓWNA ...?....

porównaj: OSOBY – WŁODARKOWA .... (ta sama ???); WŁODAREK ..... (mgr; mąż ?)

- ur. .... – zm. ....
- .....?.....

1932

- nr 42, z 16 X, s. 1: w gronie wykonawców programu artystycznego na obchodach 10-lecia Sodalicji Mariańskich przy kościele Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny w Łodzi, w sali Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej (9.12.1932)

202. WŁODARSKA J.....

- ur. [REDACTED] - zm. [REDACTED]
- wizytator - prawdopodobnie - szkół zawodowych, w Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawsko-Łódzkiego, Inspektorat Szkolny m. Łodzi (1938)

1938

- nr 22, z 29 V, s. 5: w gronie uczestników otwarcia wystawy prac uczennic Publicznej Szkoły Doksztalającej Zawodowej nr 4 przy ul. 11 Listopada (ob. Legionów) 27 (**23.05.1938**)

203. WŁODZIMIERSKI W [REDACTED]; członek zarządu Tow. „Odrodzenie”

- ur. [REDACTED] - zm. [REDACTED]
- członek zarządu Towarzystwa „Odrodzenie” (1931)

1931

- nr 15, z 12 IV, s. 3: w gronie członków zarządu Towarzystwa

204. WNUKOWSKI Stanisław; członek zarządu ŁKS

- ur. [REDACTED] - zm. [REDACTED]
- członek zarządu Łódzkiego Klubu Sportowego (1928)

1928

- nr 38, z 16 IX, s. 1: w gronie członków zarządu ŁKS-u

205. WOCALEWSKA Maria; naczelniczka żeńskiego ZHP

porównaj: **SZKOŁY** - powszechne - publiczne - Szk. Powszechna nr 11

- ur. 24 IV 1885 (Łódź) - zm. 6 lub 7 VIII 1944 (Warszawa)
- córka Bolesława T. Wocalewskiego (28 X 1856 - 12 IV 1924; foto portretowe w „Dziennik Łódzki” z 14 X 2017), nauczyciela, twórcy i nauczyciela szkoły powszechnej nr 11 przy ul. Konstytucyjnej 51 (w domu rodziców) i Anny Wocalewskiej
- harcmistrzyni Polski
- 1915 była delegatką na Walny Zjazd Polskiej Organizacji Skautowej w Piotrkowie i została wybrana na członka Komendy Naczelnej POS. W 1918 weszła do Prezydium Zjazdu Zjednoczeniowego ZHP wszystkich organizacji harcerskich w kraju.
- naczelniczka Głównej Kwatery Żeńskiej Związku Harcerstwa Polskiego (192...-1939)
- inspektorka harcerstwa w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (1918 - IX 1939)
- w lutym 1919 weszła do grona Naczelnictwa ZHP i objęła sprawy harcerstwa żeńskiego; w pierwszym rozkazie Naczelnictwa z 3 stycznia 1921, kiedy utworzono harcerstwo męskie i żeńskie, na czele żeńskiego stanęła Maria Wocalewska i pełniła funkcję naczelniczki do 1923
- w latach 1923 - 1926 wiceprzew. ZHP
- ogromne zaangażowanie w sprawy polskiego harcerstwa poza granicami kraju stąd jej udział w Komisji Programowej dla Zagranicy w latach 1935-1939.
- zginęła podczas powstania warszawskiego 4, 6 lub 7 sierpnia 1944 r.
- po wojnie pochowana na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowej w Łodzi, kw. [REDACTED]

Owoce pracy łódzkiej inteligencji bardzo szybko były widoczne: duże oddziały młodzieży (głównie harcerskiej), które wyruszyły na pola bitew I wojny światowej i wojny z Rosją Sowiecką (z tymi oddziałami w swój pierwszy bój wyruszył późniejszy generał Edward Pfeiffer „Radwan”). Dzieci pana Wocalewskiego to ogromnie zasłużone osoby dla polskiej oświaty, niepodległości, wychowania i harcerstwa. Jego wnuki, prawnuki i praprawnuki kontynuowali i kontynuują te tradycje traktując jako swoją powinność i obowiązek. Grób wychowanki pani Miklaszewskiej znany jako „grób łączniczki” - Basii Nazdrowiczówny jest na Starym Cmentarzu i wiele lat pełnił rolę symbolu, jej rodzina miała odwagę napisać „zginęła w Powstaniu Warszawskim”, a sama Basia „wychowała” wiele pokoleń łódzkich harcerzek.

To tylko przykłady najbliższe memu sercu (wymienione osoby nie są moją rodziną, ale czuję się ich wychowanką), a jestem pewna, że przy dobrej woli można wymienić wiele innych osób. Przecież nie wzięli się znikąd łodzianie, którzy po odzyskaniu niepodległości byli prezydentami i wojewodami w Łodzi i nauczycielami oczywiście. Uzupełnienie dotyczące informacji o dzieciach pana Bolesława Wocalewskiego. Samemu panu Bolesławowi i jego szkole poświęcona była wystawa w Muzeum Edukacji (już dziś nie istniejącego)... był autorem zeszytów do kaligrafii z charakterystycznymi hasłami abstenekcyjnymi oraz książek do języka polskiego „Strzecha Rodzinna”. Miałam taki jeden egzemplarz, który ktoś niestety wyniósł z mojego domu, uczyła się z niego moja mama, a i ja i moja siostra też chętnie w dzieciństwie tę książkę czytałyśmy. Anna i Bolesław Wocalewscy mieli pięcioro dzieci: Annę, Marię, Jadwigę, Zofię i Jana. Anna była ciężko chora na serce, więc nie angażowała się w sprawy społeczne pomagając rodzeństwu dbając o dom i o dzieci swoich sióstr przeżyła wszystkich. Janek – harcerz zginął w wypadku tramwajowym, musiał być niesamowitym młodym człowiekiem jeśli koledzy po jego śmierci postanowili wystawić mu pomnik, ale ponieważ były to czasy strasznej biedy (I wojna światowa) to założyli coś w rodzaju kasy zapomogowej jego imienia, wydali znaczki, z których dochód przeznaczony był dla potrzebujących

pomocy. Maria była jedną z 4 harcistrzyń Rp, naczelniczką, wiceprzewodniczącą ZHP, pierwszą komendantką łódzkich drużyn harcerek, współzałożycielką ZHP, cenionym urzędnikiem Ministerstwa Oświaty i Wyznań (nie pamiętam właściwej nazwy), odznaczona najwyższymi państwowymi odznaczeniami w tym również za walkę o niepodległość. Zginęła wraz z siostrą w Powstaniu Warszawskim. Zofia również Naczelniczka Harcerek, mgr inżynier, organizowała i prowadziła w Łodzi szpitale dla rannych żołnierzy w wojnie z bolszewikami, założycielka szkoły rolniczej dla dziewcząt w Mokoszyńcu, adoptowała dwie wojenne sieroty i hasłko wykształciła je, odznaczona wysokimi odznaczeniami. Maria Wocalewska-Szletyńska Komendantka Łódzkiej Chorągwi Harcerek jej mąż był Komendantem Łódzkiej Chorągwi Harcerczy, obie komendy mieściły się początkowo w domu państwa Wocalewskich. Stefan Szletyński został zamordowany w Katyniu jego brat Jerzy zginął jako sierżant Legionów I wojnie światowej imiona obu braci noszą aleje w parku przy III LO. Jadwiga zginęła w Powstaniu Warszawskim również odznaczona wieloma medalami. Trójka jej dzieci Jerzy Zofia (Rogowska zmarła w tym roku) i Andrzej walczyli w Powstaniu Warszawskim. Jerzy i Zofia byli też żołnierzami Armii Andersa w brygadzie gen. Maczka. Andrzej i jego żona byli członkami organizacji Związek Białej tarczy w tzw. II konspiracji i więziami stalinowskimi. Ich córka i mąż bardzo aktywnymi członkami Solidarności. Wnuczka wraz z mężem (obecnym Naczelnikiem Harcerczy ZHR) są bardzo aktywnymi instruktorami harcerskimi. Najmłodszy z synów Jadwigi Staszek został wcielony (za pochodzenie) do specjalnych batalionów żołnierzy górników w Jaworznie, zrujnowano tam jego zdrowie. Adoptowane córki Zofii były wybitnymi, cenionymi i nagradzanymi nauczycielkami.

Warto o nich pamiętać.

BIBLIOGRAFIA:

[1] hasło „Maria Wocalewska” na Wikipedii

1926

– nr 2, z 10 I, s. 2: w prezydium Ogólnopolskiego Zjazdu Starszyny Harcerskiej (Łódź, **28–30.12.1925**)

– nr 26, z 26 VI, s. 7: w gronie harcerek 1 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej (żeńskie) im. Emilii Plater przy Szkole Powszechnej Nr ....., ul. ....

1928

– nr 17, z 12 VI, s. 7: w prezydium Walnego Zjazdu ZHP R.P. (Łódź, **14–15.04.1928**)

– nr 46, z 11 XI, s. 3: na Walnym Zjeździe przedstawicieli łódzkiego ZHP (**18.10.1928**)

1932

– nr 24, z 12 VI, s. 3: w gronie byłych drużynowych 1 Łódzkiej Drużyny Harcerskiej (żeńskie) im. Emilii Plater, z okazji 20-lecia istnienia drużyny

– nr 47, z 20 XI, s. 2: w gronie uczestników zjazdu drużynowych Chorągwi Łódzkiej (żeńskie) ZHP

1933

– nr 3, z 15 I, s. 5: na „opłatku” w Komendzie Chorągwi Łódzkiej (żeńskie), wśród harcerek 13 ŁDH (żeńskie)

1936

– nr 48, z 29 XI, s. 1: na akademii z okazji 25-lecia łódzkiego harcerstwa (**21.11.1936**);
Uwaga: tu mylnie w podpisie zapisane nazwisko: „WALEWSKA”

1939

– nr 13, z 2 IV, s. 1: na ogólnopolskim zjeździe ZHP (Łódź, **26.03.1939**)

206. WODZICKA ...?....; lekkoatletka-biegaczka, zawodniczka .....

- ur. .... – zm. ....
- lekkoatletka (biegaczka)
- zawodniczka .....

1934

– nr 41, z 14 X, s. 5: podczas biegu przełajowego na 1000 m. w trakcie mistrzostw okręgu łódzkiego

207. WODZINOWSKI Wincenty; profesor .....

- ur. .... – zm. ....
- artysta-malarz
- profesor ..... uczelnia .....
- na stałe mieszkający w .....

1925

– nr 33, z 15 VIII, s. 4: – **zdjęcie rysunek portretowe** z profilu

- reprodukcje prac artysty z wystawy indywidualnej w Miejskiej Galerii Sztuki w Łodzi:
- „Pogrzeb artysty”
- „Dziewczyna wiejska”
- „Zaloty”

208. WODZIŃSKI Radziław

- ur. .... – zm. ....
- rejent (notariusz); 1938
- były senator .... kadencji Senatu RP
- we wrześniu 1938 r., odznaczony Krzyżem Niepodległości

1938

- nr 39, z 25 IX, s. 5: **zdjęcie portretowe**

209. WOJAKOWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- z podpisu: „Profesor ..czego ?... Wojakowski, patron widzewskiego oddziału Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich obchodził jubileusz 25-lecia pracy na terenie wspomnianej organizacji”

1933

- nr 18, z 30 IV, s. 2: **zdjęcie portretowe**

210. WOJCIECHOWICZ W.....

- ur. .... – zm. ....
- członek zarządu Towarzystwa Śpiewaczego im. St. Moniuszki w Łodzi (1924)
- administrator dziennika „Praca” – Włodzimierz Wojciechowski (1921) – ten sam ???

1924

- nr 18, z 21 XII, s. 5: w gronie członków zarządu Towarzystwa

211. WOJCIECHOWSKA Maria; łodzianka

- ur. .... 1918 – zm. ....
- łodzianka
- w r. 1938, w konkursie balonków gumowych p.n. „Mały Gordon Benett”, zorganizowanym przez Łódzki Obwód Miejski LOPP, zdobyła nagrodę za swój balonk, który doleciał aż do Szwecji, przebywając 740 km

1938

- nr 51, z 18 XII, s. 7: otrzymuje nagrodę w konkursie balonków gumowych Łódzkiego Obwodu LOPP p.n. „Mały Gordon Benett”

212. WOJCIECHOWSKI ....?.....; piłkarz-amator

- ur. .... 1918 – zm. ....
- piłkarz – amator
- zawodnik „dzikiej” drużyny piłkarskiej „Jedność” z Chojen (1935)

1935

- nr 47, z 24 XI, s. 5: w gronie członków drużyny „Jedność”, z którą na turnieju „dzikich” drużyn, zorganizowanym przez redakcję łódzkiego „Echa”, zdobył I miejsce

213. WOJCIECHOWSKI ....?.....; student

Wojciechowski B..... – ten sam ??

- ur. .... – zm. ....
- członek pierwszego zarządu „Bratniej Pomocy” Stowarzyszenia Słuchaczy Szkoły Nauk Społecznych i Ekonomicznych w Łodzi (1925)

1925

– nr 48, z 29 XI, s. 1: w gronie członków zarządu „Bratniej Pomocy”

214. WOJCIECHOWSKI B.....; uczeń

Wojciechowski ....?.... – ten sam ???

- ur. .... – zm. ....
- uczeń jednej ze szkół średnich w Łodzi (przed I wojna światową)
- członek tajnej organizacji samokształceniowej „X–P”

1931

– nr 11, z 15 III, s. 5: w gronie kolegów z organizacji „X–P” (foto z ok. 1905 r.)

215. WOJCIECHOWSKI Edward

- ur. .... – zm. ....
- inżynier
- wiceprezes Zarządu Głównego Związku Techników RP Stowarzyszenia Techników (1935)
- z podpisu pod zdjęciem: „inżynier Edward Wojciechowski, wybitny fachowiec w dziedzinie kotłów, wynalazca w zakresie oddymiania i odpylania miast, był jednym z referentów odczytu w Stowarzyszeniu Techników w Łodzi” („Łwl”, 1938, nr 28, s. 6)

1935

– nr 23, z 9 VI, s. 4: w gronie uczestników nadzwyczajnego zebrania oddz. łódzkiego tu Związku Techników RP (19.05.1935)

1938

– nr 28, z 10 VII, s. 6: zdjęcie portretowe

216. WOJCIECHOWSKI J.....

– ur. .... – zm. ....

- członek Cechu Mistrzów Ślusarzy w Łodzi (1935)
- w lipcu 1935 r. obchodził jubileusz 25-lecia pracy zawodowej, podczas którego otrzymał tytuł honorowego członka Cechu

1935

- nr 30, z 28 VII, s. 2: na spotkaniu jubileuszowym w siedzibie Cechu (21.07.1935)

217. WOJCIECHOWSKI Kazimierz

- ur. .... - zm. ....
- pracownik Kolei Elektrycznej Łódzkiej (tramwaje miejskie)
- członek Sekcji Szermierczej K.S. „Tramwajarz” – Łódź
- współzałożyciel Kółka Myśliwskiego przy KS „Tramwajarz” (zarej. 31 VII 1936)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] APŁ, U Wojew. w Łodzi, 1606, k. ... (dokument rejestracyjny Kółka)

1934

- nr 50, z 16 XII, s. 6: podczas ćwiczebnej walki szermierczej

218. WOJCIECHOWSKI Stanisław

- ur. .... - ok. 13 IV 1930
- naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, w latach 192...-IV 1930)

1930

- nr 16, z 19 IV, s. 5: zdjęcia z pogrzebu (pomiędzy 13 a 19.04.1930)

- .....
- .....
- .....

219. WOJDAN Stanisław

- ur. .... - zm. ....
- przewodniczący Komitetu Budowy Domu oddz. łódzkiego Związku Stowarzyszeń Zawodowych w Polsce (dziś siedziba Łódzkiego Domu Kultury, 1933)
- przewodniczący oddz. łódzkiego Związku Pracowników Komunalnych i Instytucji Użyteczności Publicznej w Polsce (1937)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] AJNENKIEL Eugeniusz, Powstanie, rozwój i działalność Związku Pracowników Komunalnych i Użyteczności Publicznej w Polsce. Łódź 1938, s. 47.

1933

- nr 46, z 12 XI, s. 5: w gronie członków Komitetu Budowy domu związkowego na tle powstającego budynku

220. WOJDEŁA (-ŁO) ....?....

- ur. .... - zm. ....
- kierownik półkolonii dla dzieci łódzkich zorganizowanej przez Magistrat m. Łodzi w parku 3 Maja (1930,1932)

1930

- nr 37, z 7 IX, s. 2: w gronie uczestników półkolonii

1933

- nr 37, z 11 IX, s. 2: w gronie uczestników półkolonii

221. WOJEWÓDZKA ....?....

porównaj: OSOBY – WOJEWÓDZKI Wacław (mąż)

- ur. .... - zm. ....

1934

- nr 37, z 16 IX, s. 3: wraz z mężem na uroczystości z okazji 10-lecia Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Łodzi, poświęcenia jej nowego sztandaru oraz budynku ośrodka kolonii letnich dla dzieci członków Spółdzielni we wsi Ustronie k. Łodzi (**9.09.1934**)

1936

- nr 48, z 29 XI, s. 1: na akademii z okazji 25-lecia łódzkiego harcerstwa (**21.11.1936**)

222. WOJEWÓDZKI Waław, inż., Komisarz Rządowy m. Łodzi

porównaj: **OSOBY – WOJEWÓDZKA** ..... (żona)

- ur. 11 X 1879 (.....) – zm. XII 1939/I 1940 (Łódź)
- inżynier–technolog
- wybitny działacz Narodowej Partii Robotniczej–lewica
- znany i ceniony działacz społeczny w Łodzi
- v–ce prezydent Łodzi od 23 II 1919 do .....192... (ustąpił ze stanowiska v–ce prezydenta przed 1923 r.) oraz od 1 VII 1923 do 14 IV 1927
- po zamordowaniu prezydenta Łodzi – Mariana Cynarskiego (14 IV 1927) pełnił tymczasowo obowiązki Prezydenta miasta do 28 XI 1927 r. do .....
- **z-ca dyrektora Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Łodzi (1929)**
- przewodniczący Miejskiego Komitetu Wychowania Fizycznego i Przesposobienia Wojskowego (w kadencji 1933–1935)
- Komisarz Rządowy m. Łodzi (12 VII 1933 r. – 18 VII 1935)
- v–ce prezes oddz. łódzkiego Zjednoczenia Narodowego Mocarnej Polski (1934)
- dyrektor Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Łodzi (1935 – IX 1939)
- przewodniczący Koła Opieki Hufców Męskich WF i PW (1937)
- współorganizator łódzkiej grupy Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju (maj 1937)
- z podpisu („ŁwI”, 1935/30): „inż. W. Wojewódzki, człotowy członek Narodowego Związku Robotniczego”
- przewodniczący Z..... O..... (1938)
- aresztowany ok. 9 XI 1939 r. w ramach dużej akcji represyjnej łódzkiego gestapo skierowanej przeciwko łódzkiej inteligencji, zamordowany w lasach lućmierskich
- grób symboliczny na cmentarzu katolickim przy Ogrodowej w Łodzi, kw. ....
- w 1933 r. mieszkał przy ul. G. Piramowicza 8 (ks. tel. Łodzi 1932/1933)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Księga pamiątkowa X-lecia samorządu miasta Łodzi, 1919–1929*. Łódź 1930, s. 40 (**zdjęcie portretowe**)

1924

- nr 8, z 12 X, s. 3: **zdjęcie portretowe**
- nr 13, z 16 XI, s. 5: na otwarciu wystawy w Miejskiej Galerii Sztuki

1925

- nr 6, z 8 II, s. 2: na otwarciu wystawy oświatowej p.t. „Czystość to zdrowie”
- nr 8, z 22 II, s. 1: w gronie pracowników Magistratu m. Łodzi

1927

- nr 1, z 1 I, s. 3: na uroczystości poświęcenia Szkoły Powszechnej Nr 30 przy ul. Wspólnej 5/7 (**20.12.1926**).
- nr 15, z 10 IV, s. 1: na Ogólnopolskim Zjeździe Architektów R.P. w gmachu Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi (**26.03.1927**)
- nr 20, z 15 V, s. 1: na uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod pomnik Tadeusza Kościuszki na placu Wolności w Łodzi (**3.05.1927**)
- nr 21, z 22 V, s. 1: na mszy polowej z udziałem prezydenta RP – Ignacego Mościckiego na placu J. Dąbrowskiego, z okazji wręczenia sztandaru 28 pułkowi piechoty Strzelców Kaniowskich (**15.05.1927**)
  - s. 3: na „obiedzie żołnierskim” w restauracji „Tivoli”, przy stoliku prezydenta RP
  - s. 7: przed budynkiem Ratusza na pl. Wolności, podczas uroczystości powitania przybyłego do Łodzi prezydenta RP – Ign. Mościckiego
- nr 29, z 17 VII, s. 2: na otwarciu półkolonii letnich dla najbiedniejszych dzieci,

zorganizowanej przez Wydział Opieki Społecznej łódzkiego Magistratu (**2.07.1927**)

- nr 40, z 2 X, s. 3: na poświęceniu Sanatorium Miejskiego w Łagiewnikach, dla dzieci chorych na gościec (**22.09.1927**).
- nr 45, z 6 XI, s. 3: na otwarciu linii tramwajowej nr 17 (zajezdnia II [Dąbrowskiego] – pl. J. Hallera); krańcówka „pl. Hallera”, 3. od lewej (**20.10.1927**)

1933

- nr 41, z 8 X, s. 7: w gronie uczestników uroczystości jubileuszowej v–ce dyrektora Gazowni Miejskiej w Łodzi – Roberta Hoffmana (**1.10.1933**)
- nr 42, z 15 X, s. 2: na otwarciu wystawy propagandowej p.t. „Ziemia Pomorska w malarstwie polskim”, zorganizowanej przez ..... w galerii Instytutu Propagandy Sztuki w parku im. H. Sienkiewicza (**8.10.1933**)
- nr 46, z 12 XI, s. 3: wśród uczestników uroczystości poświęcenia Miejskiego Zakładu Kąpielowego Nr 2 przy ul. Mielczarskiego 11, otwartego po remoncie kapitalnym (**4.11.1933**)

1934

- nr 1, z 6 I, s. 2: na otwarciu nowej piecowni Gazowni Miejskiej w Łodzi
- nr 5, z 4 II: w gronie uczestników zakończenia kursu drużyn ratowniczych PCK dla pracowników Zarządu Miejskiego w Łodzi (**28.01.1934**)
  - s. 1: w gronie uczestników kursu
  - s. 2: jak wyżej, inne ujęcie
- nr 6, z 11 II, s. 1: w gronie uczestników balu reprezentacyjnego oddz. łódzkiego Związku Oficerów Rezerwy (1.02.1934)
- nr 7, z 18 II, s. 3: na otwarciu wystawy sztuki sowieckiej w Instytucie Propagandy Sztuki w parku im. H. Sienkiewicza
- nr 8, z 25 II, s. 1: na uroczystości poświęcenia nowego gmachu Gimnazjum im. księdza Stanisława Skorupki w Łodzi (**17.10.1934**)
- nr 9, z 4 III, s. 1: w gronie uczestników akademii z okazji święta narodowego Estonii
- nr 10, z 11 III, s. 3: w gronie uczestników wręczenia jugosłowiańskiego orderu św. Sawy wojewodzie łódzkiemu – Aleksandrowi Hauke–Nowakowi
  - s. 4: w grupie uczestników końcowego odbioru instalacji piecowni pionowo-komorowej w Gazowni Miejskiej w Łodzi
- nr 11, z 18 III, s. 3: na nabożeństwie żałobnym za duszę króla Belgów – Alberta I
- nr 17, z 29 IV, s. 2: w gronie osób zaproszonych na uroczystość poświęcenia nowego sztandaru Związku Byłych Uczestników Armii Polskiej we Francji (**22.04.1934**, sala posiedzeń Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej)
  - s. 4: w gronie członków oddz. łódzkiego Zjednoczenia Narodowego Mocarnej Polski (oddział południowy), na „wielkanocnym jajku”
- nr 20, z 20 V, s. 5: w gronie uczestników zjazdu z okazji 25-lecia oddz. łódzkiego Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (**11–12.05.1934**)
- nr 24, z 17 VI, s. 1: wręcza nagrody na Święcie Wychowania Fizycznego i Przynależności Wojskowego (**10.06.1934**, stadion ŁKS-u)
- nr 26, z 8 VII, s. 1: w gronie uczestników XVI Zjazdu Gazowników i Wodociągowców Polskich i I Zjazdu Gazowników i Wodociągowców Słowiańskich na stopniach łódzkiej katedry po uroczystym nabożeństwie w pierwszym dniu obrad ((Łódź, **25–26.06.1934**)
- nr 30, z 29 VIII, s. 3: podczas wizyty w Łodzi braci Bolesława i Józefa Adamowiczów, którzy w dniach 28–29.06.1934 r. przelecieli samolotem Atlantyk z USA do Francji
  - podczas powitania Adamowiczów przed budynkiem Magistratu na pl. Wolności
  - w towarzystwie Adamowiczów na lotnisku Lublinek
- nr 37, z 16 IX, s. 1: w gronie uczestników uroczystości rozpoczęcia prac ziemnych pod budowę Domu–pomnika im. marsz. J. Piłsudskiego Federacji Związków Byłych Wojskowych na zbiegu ulic Strzeleckiej i H. Sienkiewicza (**9 lub 10.09.1934**)
  - s. 3: – na uroczystości z okazji 10-lecia Powszechnej Spółdzielni

Spożyców w Łodzi, poświęcenia jej nowego sztandaru oraz budynku ośrodka kolonii letnich dla dzieci członków Spółdzielni we wsi Ustronie k. Łodzi, w którym uczestniczył wraz z małżonką **9.09.1934**)

- podczas uroczystości poświęcenia budynku
- s. 4: przecina wstęgę oddającą do użytku skwer przy ul. Sanockiej (na osiedlu pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Pracowników Umysłowych), przy okazji Ogólnopolskiego Zjazdu Ogrodników Miejskich w Łodzi; prawdopodobnie w towarzystwie projektanta skweru, naczelnika Wydziału Plantacji Miejskich – inż. Stefana Rogowicza (**8.09.1934**)
- nr 45, z 11 XI, s. 4: podpis: „Komisarz Zarządu Miejskiego m. Łodzi, inż. Wacław Wojewódzki, przeprowadza wizytację robót ziemnych nowej linii Gazowni Miejskiej”
- nr 46, z 18 XI, s. 3: na uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej J. Piłsudskiego w siedzibie „moniuszkowców” przy ul. Ogrodowej ... (**11.11.1934**)
- s. 6: w gronie najznamienszych uczestników uroczystości poświęcenia szpitala im. Świętej Rodziny; zdjęcie wykonane w sali opatrunkowej
- nr 48, z 2 XII, s. 4: na zbiorowym zdjęciu z naczelnikami wydziałów, urzędów i biur Miejskich oraz kierownikami oddziałów instytucji Zarządu Miejskiego w Łodzi

1935

- nr 5, z 2 II, s. 2: na spotkaniu przedstawicieli różnych władz i organizacji łódzkich współpracujących z Przystosowaniem Wojskowym (Klub Oficerski DOK IV; **25.01.1935**)
- nr 8, z 24 II, s. 4: – **zdjęcie portretowe** (małe, niewyraźne)
  - na uroczystości 5-lecia łódzkiej rozgłośni Polskiego Radia, w towarzystwie wojewody A. Hauke–Nowaka, I. Kietlińskiej – spikerki i red. B. Stefańskiego
- nr 9, z 3 III, s. 3: – w gronie głównych uczestników obchodów jubileuszu 15-lecia działalności Polskiego Czerwonego Krzyża Młodzieży w Łodzi (**24.02.1935**)
  - na sali, w której miały miejsce obchody jubileuszowe
- nr 11, z 17 III, s. 3: w gronie członków Miejskiego Komitetu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego kadencji 1933–1935
- nr 14, z 7 IV, s. 1: na uroczystości poświęcenia dwóch szybów zbudowanych przez uczniów Państwowej Szkoły Techniczno–Przemysłowej w Łodzi. Zdjęcie wykonane w auli szkolnej (**31.03.1935**)
- nr 16, z 20 IV, s. 1: w gronie uczestników wojewódzkiego zjazdu delegatów Związku Legionistów Polskich (Łódź **14.05.1935**; zdjęcie wykonane w lokalu ZLP, oddz. łódzki, ul. Sienkiewicza 37)
- nr 30, z 28 VII, s. 2: na sali obrad jubileuszowego zjazdu z okazji 30-lecia Narodowego Związku Robotniczego (NZR), (Łódź, **21.07.1935**)
- nr 41, z 13 X, s. 2: w gronie uczestników wycieczki pracowników Zarządu Miejskiego m. Łodzi, połączonej z akcją sypania kopca J. Piłsudskiego na Sowińcu; zdjęcie wykonane na krużganku Wawelu (**ok. 8.09.1935**)
- nr 48, z 1 XII, s. 3: w gronie członków Zarządu Koła Przyjaciół V Baonu 12 Miejskiego Pułku P.W. im. gen. J. Olszyny-Wilczyńskiego

1937

- nr 6, z 7 II, s. 3: na uroczystości wręczenia znaczków Przystosowania Wojskowego i odznak junackich, członkom łódzkiego PW; zdjęcie wykonane w sali Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej (**31.01.1937**)
- nr 8, z 21 II, s. 6: w gronie uczestników akademii z okazji jubileuszu 15-lecia pontyfikatu papieża Piusa XI
- nr 23, z 30 V, s. 2: na zebraniu organizacyjnym grupy łódzkiej Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju w Urzędzie Wojewódzkim Łódzkim

1938

- nr 10, z 6 III, s. 1: w gronie uczestników akademii z okazji 20-lecia odzyskania niepodległości przez Estonię; zorganizowaną przez oddz. łódzki Polsko-Estońskiego Towarzystwa (27.02.1938)
- nr 16, z 16 IV: podczas wizyty wiceministra spraw wewnętrznych Wład. Korsaka w Łodzi (9.04.1938) prezentuje mu łódzką sieć kanalizacyjną
  - s. 1: w „burzowcu” na ul. Karolewskiej
  - s. 2: nadzoruje wejście ministra do kanału burzowego przez tzw. „gwiazdę” przy dworcu Łódź-Kaliska
- nr 25, z 19 VI, s. 4: na uroczystości poświęcenia sztandaru 14 ŁDH, działającej przy Szkole Powszechnej nr 42, ul. Przyszkole
- nr 42, z 16 X s. 6: w gronie uczestników uroczystości poświęcenia Domu Harcerza Kręgu Starszo-harcerskiego „Bałuciarzy” przy ul. ...., jako przew. Z..... O.....

223. WOJNAR ....?....

- ur. .... – zm. ....
- tancerz
- występował w Teatrze Rewiowym „Gong” w Łodzi w duecie z Soboltówną (sezon 1928/1929)

1928

- nr 12, z 18 III, s. 7: w skeczu „Poplątana sytuacja” (Teatr „Gong”)

1929

- nr 25, z 23 VI, s. 7: w duecie tanecznym z Soboltówną (Teatr „Gong”)

224. WOJTAK I ....?....

- ur. .... – zm. ....
- piłkarz-amator
- zawodnik niezrzeszonego klubu sportowego „Strzelec” – Łódź-Chojny (1935)
- jesienią 1935 r. wraz z zespołem zdobył III miejsce w turnieje „dzikich” drużyn piłkarskich, zorganizowanym przez redakcję „Echa”

1935

- nr 47, z 24 XI, s. 7: w gronie członków drużyny piłkarskiej „Strzelec” – Łódź

225. WOJTAK II ....?....

- ur. .... – zm. ....
- piłkarz-amator
- zawodnik niezrzeszonego klubu sportowego „Strzelec” – Łódź-Chojny (1935)
- jesienią 1935 r. wraz z zespołem zdobył III miejsce w turnieje „dzikich” drużyn piłkarskich, zorganizowanym przez redakcję „Echa”

1935

- nr 47, z 24 XI, s. 7: w gronie członków drużyny piłkarskiej „Strzelec” – Łódź

226. WOJTASIK Antoni

- ur. .... – zm. ....
- długoletni członek zarządu łódzkiego Stowarzyszenia Weteranów b. Armii Polskiej we Francji (1938)
- w lipcu 1938 r., przy okazji łódzkich obchodów święta narodowego Republiki Francuskiej, odznaczony przez kapitułę francuskiej Legii Honorowej orderem „Etoile Noire”

1938

- nr 31, z 31 VII, s. 7: **zdjęcie portretowe**

227. WOJTASZEWSKI Kazimierz

- ur. .... – zm. ....
- skarbnik Towarzystwa Opieki nad Inwalidami Wojennymi Województwa Łódzkiego (1936)

- z podpisu („Łwl”, 1936, nr 34, s. 2): „wieloletni skarbnik Towarzystwa Opieki nad Inwalidami Wojennymi Województwa Łódzkiego, który niemało pracy położył dla przyspieszenia oddania stawu i plaży w parku Ludowym do użytku publiczności”; po II wojnie światowej staw i wypożyczalnia kajaków w administracji KS „Tramwajarz”

1936

- nr 34, z 23 VIII, s. 2: zdjęcie portretowe

228. WOJTEK – MALINOWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- senator RP
- członek grupy regionalne pasów i senatorów w Sejmie RP (1936)

1936

- nr 6, z 9 II, s. 1: na spotkaniu grupy regionalnej posłów i senatorów województwa łódzkiego w Sejmie RP, na spotkaniu w Urzędzie Wojewódzkim z wojewodą Al. Hauke-Nowakiem (**3.02.1936**)

229. WOJTKIEWICZ ....?....

- ur. .... – zm. ....
- ksiądz
- profesor Seminarium Duchownego w Łodzi (1934)

1934

- nr 37, z 16 IX, s. 3: na uroczystości poświęcenia nowego sztandaru Spółdzielni i poświęcenia budynku przeznaczzonego na kolonie letnie dla dzieci członków Powszechnej Spółdzielców Spożywców we wsi Ustronie k. Łodzi (**9.09.1934**)
  - odprawia mszę świętą
  - święci budynek kolonijny; zdjęcie wykonane w jednej z sal budynku

230. WOJTKIEWICZ ....?....

- ur. .... – zm. ....
- główny Inspektor Pracy w Łodzi (1929)

1929

- nr 11, z 17 III, s. 7: w gronie pracowników Inspektoratu Pracy, z okazji 10-lecia pracy w Inspektoracie (luty 1929)

231. WOJTULEWICZ ....?....

- ur. .... – zm. ....
- starszy Cechu Cukierników w Kaliszu (1935)

1935

- nr 28, z 14 VII, s. 1: w gronie członków Cechu Cukierników w Łodzi z okazji 15-lecia jego działalności; zdjęcie wykonane w ogrodzie jednego z cukierników w Rudzie Pabianickiej (**9.07.1935**)

232. WOJTYŃSKA Jadwiga

porównaj: **OSOBY – WOJTYŃSKI** .... (ojciec)

- ur. .... 1930 (**Łódź**) – zm. ....
- z podpisu („Łwl”, 1937, nr 2, s. 7): „Dzidzia Wojtyńska, siedmioletnia „debiutantka” radiowa, wystąpiła przed mikrofonem rozgłośni łódzkiej [Polskiego Radia] na wystawie radiowej [otwartej 13 XII 1936 r. z okazji „Tygodnia Polskiego Radia”] z deklamacjami wierszyków, za co jak i inne dzieci otrzymała w upominku piękną książeczkę”

1937

– nr 2, z 10 I, s. 7: **zdjęcie portretowe**

233. WOJTYŃSKI Jan

porównaj: **OSOBY – WOJTYŃSKA** Jadwiga (córka)

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- dziennikarz „Kuriera Łódzkiego”(1930, 1937, 1938)
- z podpisu: „red. Jan Wojtyński, znany w Łodzi dziennikarz, obchodził w tygodniu ubiegłym jubileusz swej 20-letniej pracy zawodowej w dziennikarstwie łódzkim” („ŁWI”, 1938, nr 22, s. 5)
- **kierownik** lub **pracownik** Referatu Prasowego w Wydziale Społeczno-Politycznym Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi (1937)

„Łódź w Ilustracji”, dodatek ilustrowany do „Kuriera Łódzkiego”

1930

- nr 36, z 31 VIII, s. 3: w gronie kierownictwa obozu Przystosowania Wojskowego dla uczniów łódzkich szkół średnich w Rudzie Skierniewickiej

1933

- nr 1, z 1 I, s. 1: w gronie dzieci łódzkiej „Rodziny Wojskowej”, podczas balu karnawałowego (? , wg podpisu)

1934

- nr 4, z 28 I, s. 4: w gronie uczestników „opłatka bożonarodzeniowego” w 4. batalionie 128 Miejskiego Pułku Przystosowania Wojskowego

1938

- nr 22, z 29 V, s. 5: **zdjęcie portretowe**

234. WOLAŃSKA ...?...; członkini zarządu Koła Matek przy III Gimnazjum i Liceum im. S. Żeromskiego

- ur. [redacted] – zm. [redacted] ([redacted])
- członkini zarządu (nowego ?) Koła Matek przy III Gimnazjum i Liceum im. S. Żeromskiego w Łodzi (1939)

1939

- nr 24, z 18 VI, s. 2: w gronie członkiń zarządu Koła Matek III Gimnazjum i Liceum im. S. Żeromskiego

235. WOLCZYŃSKA Zofia; protektorka Tow. Śpiew. im. St. Moniuszki w Łodzi, żona Józefa Wolczyńskiego

porównaj: **OSOBY** – **WOLCZYŃSKI** Józef (mąż)

- ur. .... – zm. ....
- protektorka Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki w Łodzi
- 24 listopada 1935 r. obchodziła jubileusz 25-lecia pracy społecznej i kulturalno-oświatowej na terenie Łodzi

1931

- nr 24, z 14 VI, s. 1: na uroczystości poświęcenia sztandaru Towarzystwa Muzycznego im. F. Chopina w Łodzi, którego byli wraz z Mężem jednym z trzech małżeństw – rodziców chrzestnych sztandaru (katedra łódzka **(7.06.1931)**)

1934

- nr 37, z 16 IX, s. 3: wraz z mężem na uroczystości 10-lecia Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Łodzi i poświęcenia budynku w ośrodku kolonii letnich Spółdzielni we wsi Ustronie k. Łodzi (**9.09.1934**)
- nr 47, z 25 XI, s. 2: w otoczeniu członków chóru „in corpore” Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki podczas jubileuszu 40-lecia Chóru; zdjęcie wykonane na estradzie łódzkiej Filharmonii

1935

- nr 18, z 5 V, s. 4: w gronie uczestników wielkanocnego „jajka” członków Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki (**28.04.1935**)
- nr 48, z 1 XII, s. 2: w gronie uczestników na jej jubileuszu 25-lecia pracy społecznej i kulturalno-oświatowej, zorganizowanej przez i w lokalu „moniuszkowców” przy ul. Ogrodowej 34 (**24.11.1939**)
- nr 49, z 8 XII, s. 5: **zdjęcie portretowe**

1936

- nr 4, z 26 I, s. 2: w gronie członków Tow. Śpiewaczego im. S. Moniuszki na tradycyjnym „opłatku”

236. WOLCZYŃSKI Józef

porównaj: **OSOBY** – **WOLCZYŃSKA** Zofia (żona)

- ur. 1 IV 1880 (Opatówek, pow. kaliski) – zm. 1 XI 1954 (Łódź)
- s. Antoniego i Marii z d. Bujnowicz [5]
- minister Zdrowia Publicznego, Opieki Społecznej i Ochrony Pracy w rządzie Kazimierza Świtalskiego (23 X – 4 XI 1918)
- jeden z organizatorów polskiej spółdzielczości w Łodzi na początku XX w., we współpracy z Romualdem Mielczarskim
- prezes zarządu Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki w Łodzi (od 1906 – 1936)
- kontroler Łódzkiej Rady Opiekuńczej [1]
- dyrektor naczelny zakładów I.K. Poznański (....192... – wrzesień 1939)
- prezes zakładowego klubu sportowego „Ikape” – Łódź (1927 – 1939)
- 1. wiceprezes Towarzystwa Muzycznego im. F. Chopina w Łodzi (1935)
- wiceprezes Rady Miejskiej m. Łodzi (1927)
- poseł na Sejm RP (1930–1935)
- prezes Łódzkiego Klubu Sportowego (od stycznia 1934 do IX 1939) [6]
- długoletni prezes honorowy Związku Majstrów Fabrycznych RP; od IX 1933 r. prezes czynny
- prezes Komitetu Budowy kościoła w Sokolnikach w Łodzi (1937)
- prezes Związku Polskich Stowarzyszeń Śpiewaczych i Muzycznych Województwa Łódzkiego (1938)
- szósty i ostatni w okresie międzywojennym, prezes oddz. łódzkiego Ligi Morskiej i Kolonialnej (1938 – IX 1939)
- **senator RP z terenu województwa łódzkiego (od 13 XI 1938) !!??**; NIE MA Jego nazwiska wśród senatorów RP; wg materiałów B-ki Sejmowej
- zapraszany jako prelegent do łódzkiej rozgłośni Polskiego Radia, które powstało w 1930 r.
- członek honorowy łódzkiego Stow. Śpiewaczego „Hasto” (od X 1937)

- aresztowany przez gestapo 13 XI 1939 za „wystąpienia antyniemieckie” odsadzony w więzieniu przy ul. S. Sterlinga 16 w Łodzi i tam maltretowany i stamtąd zwolniony – 2 XI 1939 r. [4, 7]; nie jest więc prawdą, że zginął rozstrzelany w lasach lućmierskich [3, 5]
- wg :Księgi Adresowej m. Łodzi, 1937-1939” mieszkał w Łodzi, przy ul. Malwowej 6 (1937)
- kompletny brak informacji co robił podczas II wojny światowej i czym się zajmował; podobnie dla okresu powojennego, do śmierci
- pochowany na cm. Starym w Łodzi, kw. 7a, rząd 5, grób 23.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] APŁ, akta KEŁ ....., k. 228 (bilet wolnej jazdy na tramwaje miejskie, na r. 19...)
- [2] *Kto był kim w II Rzeczypospolitej*, W-wa 1994, s. .... (obszerny biogram nr 1605).
- [3] LEWICKI Stanisław, *Radogoszcz. W-wa 1971*, s. 12, poz. 16.
- [4] *Eksterminacja inteligencji Łodzi i okręgu łódzkiego, 1939–1940. Łódź 1992*, s. 120, poz. 160 (tu mylnie nazwisko „Wolczyński”).
- [5] akt zgonu [w:] USC-Łódź, sygn. I–878/1954.
- [6] *Nowy Zarząd ŁKS ukonstytuowany*; [w:] „Kurier Łódzki”, 9 III 1935, nr 67, s. 7.
- [7] RAPALSKI Stanisław, *Byłem w piekle. Wspomnienia z Radogoszcza. Łódź 1963* (wyd. 2), s. 90.
- [8] PIERZCHAŁA Wiesław, *Odnowią okryty tują pomnik senatora [Wolczyńskiego]*; [w:] „Kocham Łódź” (dod. do „Polska. Dziennik Łódzki”, 4 VIII 2017, nr 4409, s. 6.

1924

- nr 18, z 21 XII, s. 4: **zdjęcie portretowe**
s. 5: w gronie członków zarządu Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki w Łodzi

1926

- nr 11, z 14 III, s. 9: na „opłatku bożonarodzeniowym” Komitetu Budowy klasztoru w Lutomiersku

1927

- nr 45, z 6 XI, s. 3: w gronie uczestników uroczystości otwarcia linii tramwajowej na ul. Zielonej (od al. T. Kościuszki do pl. gen. J. Hallera); **20.10.1927**

1928

- nr 26, z 24 VI, s. 1: w gronie uczestników zjazdu polskich towarzystw śpiewaczych województwa łódzkiego

1929

- nr 6, z 10 II, s. 2: w gronie zespołu Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki wystawiającego misterium religijne „Boże Narodzenie” w Teatrze Popularnym w Łodzi
- nr 25, z 23 VI, s. 3: przemawia na święcie spółdzielczości zorganizowanym w Łodzi
- nr 37, z 15 IX, s. 6: na otwarciu boiska zakładowego klubu sportowego fabryki I.K. Poznański „Ikape” – Łódź
- nr 49, z 1 XII, s. 3: na uroczystości z okazji 25-lecia Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki w Łodzi

1930

- nr 9, z 2 III, s. 6: w gronie zawodników turnieju bokserskiego rozgrywanego w Łodzi
- nr 48, z 23 XI, s. 2: **zdjęcie portretowe** [najlepsze do reprodukcji – WŻ], wykonane z okazji jubileuszu pracy i przewodniczenia Towarzystwu Śpiewaczemu im. S. Moniuszki w Łodzi
s. 3: na akademii z okazji święta 11 Listopada, zorganizowanej przez oddz. łódzki Związku Strzeleckiego
- nr 51, z 14 XII, s. 3: na uroczystości 25-lecia prezesowania Towarzystwu Śpiewaczemu im. S. Moniuszki w Łodzi (**8.12.1930**)
– grono uczestników uroczystości na wspólnym zdjęciu z Jubilatem
– podczas uroczystego obiadu członków Towarzystwa z tej okazji

1931

- nr 1, z 4 I, s. 5: na „opłatku bożonarodzeniowym” w siedzibie i gronie „moniuszkowców”
- nr 3, z 18 I, s. 1: na balu karnawałowym dla dzieci „moniuszkowców”
- nr 24, z 14 VI, s. 1: na uroczystości poświęcenia sztandaru Towarzystwa Muzycznego im. F. Chopina w Łodzi, którego byli wraz żoną jednymi z trzech małżeństw – rodziców chrzestnych sztandaru (**7.06.1931**; katedra łódzka)
- nr 36, z 6 IX, s. 6: na charytatywnych zawodach hipicznych, zorganizowanych przez

Policyjny Klub Sportowy na torze „helenowskim” (30.08.1931)

1932

- nr 49, z 4 XII, s. 1: w gronie członków Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki (22.11.1932)
- nr 34, z 21 VIII, s. 3: w gronie członków zarządu Komitetu Budowy Pomnika księdza Ignacego Skorupki w Łodzi, przy katedrze

1933

- nr 3, z 15 I, s. 3: w gronie wykonawców jasełek bożonarodzeniowych wystawionych przez „moniuszkowców” w Teatrze Popularnym w Łodzi, przy ul. Ogrodowej
- s. 5: w gronie członków Towarzystwa Śpiewaczego „Hejnał”, na spotkaniu opłatkowym (8.01.1933)
- nr 8, z 19 II, s. 1: na akademii w sali posiedzeń Rady Miejskiej m. Łodzi przy ul. Pomorskiej, z okazji 11. rocznicy pontyfikatu papieża Piusa XI
- nr 11, z 12 III, s. 1: na uroczystości oficjalnego pożegnania wojewody łódzkiego – Władysława Jaszczółta, odchodzącego na podobne stanowisko w Wilnie; w salach Tow. Kredytowego m. Łodzi (5.03.1933)
- nr 18, z 30 IV, s. 4: w gronie „moniuszkowców” na tradycyjnym „jaku wielkanocnym”
- nr 31, z 30 VII, s. 5: podczas uroczystości złożenia wieńca w 1. rocznicę śmierci kapelmistrza orkiestry zakładowej straży pożarnej fabryki I.K. Poznański – ..... pochowanego na cmentarzu katolickim przy ul. Ogrodowe (9.07.1933)
- nr 38, z 17 IX, s. 1: w gronie uczestników ogólnopolskiego zjazdu Związku Majstrów Fabrycznych RP, na którym został wybrany czynnym prezesem Związku
- nr 44, z 29 X, s. 2: na uroczystości powstania Sekcji Towarzystwo–Kulturalnej oddz. łódzkiego Związku Majstrów Fabrycznych RP
- nr 46, z 12 XI, s. 3: wśród uczestników uroczystości poświęcenia Miejskiego Zakładu Kąpielowego Nr 2 przy ul. Mielczarskiego 11, otwartego po kapitalnym remoncie (4.11.1933)

1934

- nr 6, z 11 II, s. 6: w gronie uczestników Walnego zebrania członków ŁKS-u, na którym został wybrany prezesem Klubu
- nr 7, z 18 II, s. 1: w gronie uczestników akademii z okazji 12-lecia pontyfikatu papieża Piusa XI; w klasztorze o.o. Salezjanów w Łodzi (11.02.1934)
- s. 2: w gronie uczestników 50-lecia oddz. łódzkiego związku Majstrów Fabrycznych RP
- s. 3: w gronie uczestników przyjęcia z okazji odznaczenia 50 członków Związku Majstrów Fabrycznych; zdjęcie wykonane w sali kino-teatru Związku przy ul. S. Żeromskiego (dziś kino „Przedwiośnie”)
- nr 18, z 6 V, s. 2: w gronie uczestników zjazdu Związku Majstrów Fabrycznych RP (Łódź, 29.04.1934)
- nr 20, z 20 V, s. 4: w gronie uczestników konkursu śpiewaczego w łódzkiej Filharmonii (13.05.1934)
- nr 21, z 27 V: na uroczystości „Dnia Legionów”, zorganizowanej przez oddz. łódzki Związku Legionistów Polskich na lotnisku „Lublinek”:
  - s. 1: – podczas wpisywania się do księgi pamiątkowej dwóch samolotów treningowych „Legun I” i „Legun II”, ofiarowanych przez społeczeństwo Łodzi i województwa łódzkiego, z inicjatywy Związku Legionistów w Łodzi oddziałowi łódzkiemu Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwichemicznej, w towarzystwie wojewody łódzkiego – Aleksandra Hauke–Nowaka
    - jak wyżej, inne ujęcie
  - s. 2: w momencie chrztu szampanem obu samolotów przez wojewodę łódzkiego
- nr 30, z 29 VII, s. 1: – w gronie łódzian na plaży w Gdyni (20–23.07.1934)
  - jak wyżej; inne ujęcie
- nr 37, z 16 IX, s. 3: na uroczystości, wraz z Małżonką, 10-lecia Powszechnej

Spółdzielni Spożywców w Łodzi i poświęcenia budynku w ośrodku kolonii letnich Spółdzielni we wsi Ustronie k. Łodzi
(9.09.1934)

- podczas uroczystości poświęcenia budynku kolonijnego
- w gronie członków chórów męskiego i żeńskiego Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki w lesie k. Ustronia
- nr 40, z 7 X, s. 6: w gronie oficjeli na zawodach klubów sportowych z Łodzi i województwa łódzkiego w Spale pod hasłem „Szukamy olimpijczyka” (30.09.1934)
- nr 41, z 14 X, s. 3: w gronie jubilatów i członków zasłużonych Towarzystwa śpiewaczego im. S. Moniuszki; zdjęcie wykonane z okazji 40-lecia Towarzystwa
  - s. 4: na wieczorze pożegnalnym długoletniego majstra zakładów I.K. Poznański – Józefa Radziszewskiego
- nr 47, 25 XI, s. 2: w otoczeniu wszystkich członków chóru Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki, podczas jubileuszu 40-lecia Chóru; zdjęcie wykonane na estradzie łódzkiej Filharmonii

1935

- nr 8, z 24 II, s. 5: **zdjęcie portretowe** (małe i niewyraźne!)
- nr 18, 5 V, s. 4: w gronie uczestników wielkanocnego „jajka” członków Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki (28.04.1935)
- nr 33, z 18 VIII, s. 5: na uroczystości powitania węgierskiej drużyny piłkarskiej – „Újpest” – Budapeszt jako prezes ŁKS-u przed spotkaniem „Újpest” – ŁKS (stadion ŁKS-u, ...08.1935)
- nr 36, z 8 IX, s. 1: na uroczystości otwarcia i poświęcenia ogródków działkowych Towarzystwa Krzewienia Zagadnień Opieki Społecznej przy ul. Srebrzyńskiej .... (1.09.1935)
  - zwiedza w gronie zaproszonych gości wystawę plonów
  - jak wyżej; zwiedza teren ogródków
- nr 37, z 15 IX, s. 2: w gronie osób towarzyszących prezydentowi RP – Ign. Mościckiemu na święcie sportowych klubów fabrycznych w Spale (25.08.1935)
- nr 47, z 24 XI, s. 2: w gronie członków Towarzystwa Muzycznego im. F. Chopina podczas obchodów 25-lecia Towarzystwa (17.11.1935)
  - s. 7: na uroczystości wręczenia świadectw kursu Drużyn Ratowniczych PCK członkom Koła Nr 15 Związku Rezerwistów w Łodzi (przy f-ce I.K. Poznański; 10.11.1935)
- nr 48, z 1 XII, s. 2: w gronie uczestników na jej jubileuszu 25-lecia pracy społecznej i kulturalno-oświatowej swojej żony – Zofii Wolczyńskiej, protektorki Tow. Śpiewaczego im. S. Moniuszki, zorganizowanej przez i w lokalu „moniuszkowców” przy ul. Ogrodowej 34 (24.11.1935)

1936

- nr 4, z 26 I, s. 2: w gronie członków Tow. Śpiewaczego im. S. Moniuszki na tradycyjnym „opłatku”
- nr 14, z 5 IV, s. 1: w gronie uczestników akademii z okazji 10. rocznicy śmierci Romualda Mielczarskiego, pioniera polskiej spółdzielczości (29.03.1936)
- nr 25, z 21 VI, s. 1: współprowadzi celebransę, bp Tomczaka, podczas święta Bożego Ciała w Łodzi
- nr 36, z 6 IX, s. 1: w gronie uczestników spotkania łódzkich olimpijczyków z prezydentem Łodzi – M. Godlewskim i grupą radnych miejskich w salach Rady Miejskiej
- nr 40, z 4 X, s. 1: na uroczystości wręczenia dyplomów w konkursie wystaw sklepowych i wewnątrz sklepowych, zorganizowanym przez Powszechną Spółdzielnię Spożywców w Łodzi
- nr 49, z 6 XII, s. 3: artystyczna oprawa albumu ofiarowana J. Wolczyńskiemu z okazji 10-lecia Kasy Pogrzebowej przy zakładach I. K. Poznański, zaprojektowana przez łódzkiego plastyka – F. Walczowskiego

1937

- nr 37, z 12 IX, s. 4: na uroczystości poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę kościoła w Sokolnikach k. Łodzi, jak prezes Komitetu jego budowy wita przybyłego na nią bp. K. Tomczaka
- nr 42, z 17 X, s. 2: na obchodach 10-lecia zakładowego klubu sportowego, którego był prezesem, wręcza klubowe odznaki pamiątkowe zawodnikom i zawodniczkom
- nr 44, z 31 X, s. 5: na uroczystości otwarcia i poświęcenia lokalu Stow. Śpiewaczego „Hasło” (ul. Murarska 19) oraz otrzymania dyplomu członka tego Stowarzyszenia
- nr 49, z 5 XII, s. 1: przed katedrą podczas uroczystości poświęcenia nowego taboru samochodowego zakupionego przez Zarząd m. Łodzi dla Łódzkiej Ochotniczej Straży Pożarnej (**28 XI 1937**)

1938

- nr 13, z 27 III, s. 3: we Lwowie, w gabinecie d-cy DOK VI – gen. Wład. Langnera (do niedawna d-cy DOK IV-Łódź), w gronie członków Komitetu Pożegnania Generała w Łodzi, którzy przywieźli mu pamiątkową statuetkę oraz czek na 1.400 zł, zebranych przez tenże Komitet do jego dyspozycji, który ten z kolei przekazał na budowę domu-pomnika J. Piłsudskiego w Łodzi
- nr 26, z 26 VI, s. 4: w gronie uczestników jubileuszu 50-lecia Tow. Śpiewaczego „Harmonia”

1939

- nr 11, z 19 III, s. 6: w gronie absolwentów 9-go kursu dla zakładowych kierowników obrony p-poż. i p-lot., organizowanych przez ŁSOO
- nr 28, z 16 VII, s. 6: w gronie członków oddz. Łódzkiego Ligi Morskiej witających Jana Kiepurę podczas Jego wizyty w koncercie w Łodzi (**9.07.1939**)

237. WOLCZYŃSKI Ludwik; członek Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Łodzi

- ur. .... – zm. 6 VIII 1936 (Łódź)
- z podpisu („Łwl”, 1936, nr 35, s. 2): „*długoletni członek zarządu dawnego Stowarzyszenia „Rola”, a ostatnio pełnomocnik sklepu Powszechnej Spółdzielni Spożywców [PSS „Spotem”; przy ul. ....], w dzielnicy zachodniej Łodzi*”

1936

- nr 35, z 30 VIII, s. 2: **zdjęcie portretowe**

238. WOLCZYŃSKI M.....; inżynier

- ur. .... – zm. ....
- z rodziny dyrektora Józefa Wolczyńskiego ??
- inżynier—...specjalność..... (1935)

1935

- nr 48, z 1 XII, s. 2: w gronie uczestników jubileuszu 25-lecia pracy społecznej i kulturalno-oświatowej Zofi Wolczyńskiej; sala Towarzystwa śpiewaczego im. St. Moniuszki, ul. Ogrodowa 34 (**24.11.1935**)

239. WOLCZYŃSKI Stanisław

- ur. .... – zm. ....
- pracownik fabryki I.K. Poznański (1936)
- w sierpniu 1936 r. obchodził jubileusz 50-lecia pracy w f-ce I.K. Poznański

1936

- nr 37, z 13 IX, s. 2: **zdjęcie portretowe**

240. WOLCZYŃSKI Władysław

- ur. .... – zm. ....
- z rodziny dyrektora Józefa Wolczyńskiego ??

– długoletni członek Towarzystwa Śpiewaczego im. S. Moniuszki w Łodzi (1924)

1924

– nr 18, z 21 XII, s. 5: w gronie jubilatów Towarzystwa

241. WOLSKA ....?....; działaczka chrześcijańska, kierowniczką kolonii letniej w Moskulach

porównaj: **OSOBY – WOLSKI** Aleksander (mąż ?)

– ur. .... – zm. ....
– kierowniczką kolonii letniej Komitetu Biskupiego Kolonii Letnich Diecezji Łódzkiej w Moskulach (1939)

1939

– nr 34, z 27 VIII, s. 5: w gronie dzieci, podczas wizyty bp Włodzimierza Jasińskiego na prowadzonej przez siebie kolonii letniej dla łódzkich dzieci w Moskulach

242. WOLSKI Aleksander; działacz Stow. Robotników Chrześcijańskich

porównaj: **OSOBY – WOLSKA** ..... (żona ?)

– ur. .... – zm. 19 IX 1938 (Łódź)
– współzałożyciel (w 1907 r.) Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich w Łodzi
– członek Zarządu Stow. Robotników Chrześcijańskich w Łodzi (1938)

1937

– nr 39, z 26 IX, s. 3: **zdjęcie portretowe**

1938

– nr 40, z 2 X, s. 3: **zdjęcie portretowe** (to samo co w „Łwl”, 1937, nr 39, s. 3)

243. WOLSTEIN Jerzy

– ur. .... ok. 1920 – zm. ....
– maturzysta w r. szk. 1937/1938 w Prywatnym Gimnazjum Męskim Zgromadzenia Kupców m. Łodzi, w klasie humanistyczno-handlowej

1938

– nr 23, z 5 VI, s. 1: na zdjęciu pamiątkowym maturzystów Gimnazjum Zgromadzeniu Kupców m. Łodzi (**1.06.1938**)

244. WOŁKOWSKI Bolesław

- ur. 13 XI 1871 (Łódź) – zm. 3 vel 13 IX 1934 (Łódź)
- z podpisu pod zdjęciem („Łwl”, 1934, nr 37, s. 5):
„(...) obywatel naszego miasta. Śp. Bolesław Wołkowski (...) urodził się w Łodzi. Po zdobyciu odpowiedniego przygotowania teoretycznego poświęcił się pracy w przemyśle przedsiębiorczym. Dał się poznać jako dobry fachowiec wskutek czego w krótkim czasie powierzono mu odpowiedzialne stanowisko kierownicze pierwszej w firmie I.K. Poznański, później w firmie Markus Silberstein w Łodzi. Wyznaczał i uczynny dla podwładnych, umiał pogodzić ciężkie obowiązki dyrektora fabryki z wymaganiami właścicielami i robotników. Prócz pracy zawodowej wiele czasu poświęcił zmarły pracy społecznej i organizacyjnej. Pozostawił po sobie pamięć człowieka, który dobrze wypełnił swój obowiązek na ziemi. Cześć Jego Pamięci!”

1934

- nr 37, z 16 IX, s. 5: **zdjęcie portretowe**

245. WOŁOZYNOWSKA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- aktorka Teatru Miejskiego w Łodzi (sezon 1924/1925)

1924

- nr 15, z 30 XI, s. 6: pani Vierenet w „Kwiecie pomarańczy” A. Birbeau i J. Dolley’a (Teatr Miejski w Łodzi)

1925

- nr 2, z 11 I, s. 3: ....rola ?.... w komedii „Grube ryby” Michała Bałuckiego (Teatr Miejski w Łodzi)
- nr 15, z 11 IV, s. 1: ....rola ?.... w komedii A..... Grzymały–Siedleckiego „Spadkobierca” (Teatr Miejski w Łodzi)
s. 2: harcerka Wikta w ..... (Teatr Miejski w Łodzi)
- nr 27, z 5 VII, s. 4: ....rola ?.... w „Komisarzu Sowieckim” E..... Czirikowa (Teatr Miejski w Łodzi)
- nr 39, z 27 IX, s. 4: w gronie całego zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi

246. WOŁOWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- aktor Teatru Popularnego w Łodzi w sezonach ....?...., 1924/1925

1925

- nr 29, z 19 VII, s. 9: ....rola ?.... w komedii „Panna w koszarach” .....autor ?..... (Teatr Popularny w Łodzi)

247. WORA S.....

- ur. .... – zm. ....
- członek Zarządu Koła „Rokicie” Polskiej Macierzy Szkolnej (1931)

1931

- nr 10, z 8 III, s. 4: w gronie członków Zarządu

248. WORKERT W.....

- ur. .... – zm. ....
- członek zarządu oddz. 7 Poczтового Przysposobienia Wojskowego w Łodzi, wybrany w marcu 1937 na kadencję 1937/1938

1937

- nr 12, z 21 III, s. 1: w gronie członków nowo wybranego zarządu oddz. 7 PPW w Łodzi

249. WOSIK Seweryn

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- członek Obwodu Miejskiego LOPP w Łodzi (1935, 1936)
- zapalony modelarz lotniczy
- zdobywca I miejsca w konkursie samolotowych modeli kadłubowych w długości lotu (jego model przeleciał odległość 380 m., w czasie 73 sek.), zorganizowanym w lipcu 1936 przez oddz. łódzki LOPP,

1936

- nr 7, z 16 II, s. 3: w gronie członków Obwodu Miejskiego LOPP w Łodzi, zdobywców nagród na VI Ogólnokrajowych Zawodach Modeli Latających, jako zdobywca ośmiu nagród
- nr 28, z 12 VII, s. 2: podczas wypuszczania swojego modelu samolotu kadłubowego w konkursie długości lotu, zorganizowanego przez oddz. łódzki LOPP

250. WOSK Henryk

- ur. [redacted] 1908(?) - zm. [redacted] 1944 (KL Auschwitz-Birkenau)
- łódzianin pochodzenia żydowskiego
- wynalazca amator, m.in. taśmowego chodnika dla pieszych (1933)
- podczas II wojny światowej w łódzkim getcie, gdzie też dał się też poznać jako wynalazca m.in.

Nieprawdopodobnie utrudnione warunki bytowania mieszkańców getta stanowią wyjątkowo wdzięczne pole dla pomysłowości ludzkiej w kierunku dokonywania wynalazków, mogących rozwiązać najrozmaitsze trudności życia, powstające wskutek braku tyłu najpotrzebniejszych przedmiotów codziennego użytku. Do władz gminnych* zgłosił się p. **Henryk Wosk**, znany wynalazca, autor szeregu patentów, projektując powołanie do życia Wydziału Pomysłów¹⁰ na wzór dawnego Urzędu Patentowego.

W zakresie aktualnych pomysłów p. Woska warto wspomnieć o następujących:

- 1) użytkowanie zmrożonych, względnie zepsutych kartofli;
- 2) pełne wykorzystanie mialu węglowego;
- 3) wyrób sztucznego lodu tanim i dostępnym w aktualnych warunkach sposobem;
- 4) zastąpienie szkła, w związku z jego brakiem, odpowiednimi materiałami.

BIULETYN KRONIKI CODZIENNEJ Nr 114 z wtorku 11 sierpnia 1942 r.

Środki przeciwko obrzękom

W swoim czasie pisaliśmy, że pan **N. Wosk** przedstawił Wydziałowi Zdrowia szereg swoich preparatów, które jego zdaniem mogły przyczynić się do uleczenia chorych z obrzęków głodowych, na jakie niestety cierpi znaczna ilość ludzi w getcie. Dzięki interwencji osobistości, interesujących się tak doniosłą do ogółu sprawą, przewodniczący Wydziału Zdrowia, **dr Miller** zdecydował poddać kilku chorych kuracji tymi preparatami pod kontrolą lekarzy Szpitala nr 1. Wyniki były nad wyraz zachęcające. Niemniej **dr Miller** uznał, że preparaty są zbyt kosztowne, gdyż należałoby na to użyć środków żywnościowe, które getto otrzymuje w ograniczonych ilościach. Z tego względu zachował się co do tej akcji wstrzeźliwie. Przedwczoraj weszła ta sprawa w nową fazę. Mecenas **Neftalin** w towarzystwie przewodniczącego Wydziału Zdrowia zreferował tę sprawę. Przełożony Starszeństwa Żydów, Pan **Prezes** zdecydował, żeby natychmiast przystąpić do badania skuteczności preparatu na większej ilości osób, choćby 50 i w razie skuteczności natychmiast przystąpić do wytwarzania tego preparatu na wielką skalę. W najbliższych dniach ma się rozpocząć ten eksperyment, początkowo tylko na dziesięciu.

SPRAWOZDANIE DZIENNE Z SOBOTY, 5 CZERWCA 1943. KRONIKA CODZIENNA NR 140.

W Fabryce Galanterii Drzewnej Putzigerstrasse 9 pojawił się Kierownik **Biebow** z komisją wojskową w celu wizytacji zakładu. Przy tej okazji poświęcono szczególną uwagę włączoną teraz do produkcji nowej masie produkcyjnej. Swego czasu informowaliśmy, że mistrz ślusarski **Wosk** wynalazł rodzaj masy bakelitowej, z której można wytwarzać naczynia, materiał na przełączniki elektryczne, podstawy lamp etc. Głównym

¹⁰ Pomysł ten nie został zrealizowany. Zachowało się ok. 100 projektów opracowanych przez mieszkańców getta, składanych w Sekretariacie Prośb i Zażaleń*. Część z nich dotyczyła uruchamiania nowych zakładów (wytwórnia tłuszczów drzewnych, gilz papierosowych, artykułu zastępującego trawę morską do produkcji materacy), inne natomiast zawierały propozycje zrationalizowania pracy w sklepach rozdzielczych, magazynowania produktów, oszczędnego obierania ziemniaków i sprawiedliwego wydawania zup resortowych (składniki gęste na wagę, płyn - miarką). Niektóre z projektów doczekały się realizacji, choć trudno stwierdzić, czy rozwiązanie było efektem konkretnego projektu, zwłaszcza, że zdarzały się podobne - zob. Dąbrowska 1961, s. 118-127.

składnikiem masy są trociny i klej „Kaurit”¹¹. Wynalazca został wciągnięty przez komisję do rozmowy. Zamierza się podjąć produkcję na dużą skalę. Kierownik Urzędu **Biebow**, który dopiero teraz wrócił z podróży służbowej, prawdopodobnie przywiózł duże zamówienia na ten artykuł¹².

Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie – relacja Henryk Wosk

---

¹¹ Syntetyczny klej używany do różnych celów, np. jako klej do drewna, do apretury tkanin lub jako baza bakelitopodobnego tworzywa sztucznego.

¹² Brak informacji o tym zamówieniu w zbiorach Archiwum Państwowego w Łodzi.

BIBLIOGRAFIA:

[1] Kronika getta łódzkiego (tu inf. o nim w Biuletynach Kroniki Codziennej z 12 I 1941 (inf. pt. „Potrzeba – matka wynalazków. Rewelacyjne pomysły p. Woska

1933

- nr 11, z 12 III, s. 7: – **zdjęcie portretowe**
  - zdjęcie makiety jego wynalazku

251. WOSKIEWICZ ....?....

- ur. .... – zm. ....
- porucznik Wojska Polskiego
- działacz sportowy na terenie Łodzi
- prezes Okręgowego Związku Wychowania Fizycznego w Łodzi (1930)
- kierownik (komendant ?) Okręgowego Ośrodka Wychowania Fizycznego w Łodzi (1930, 1931)

1927

- nr 47, z 20 XI, s. 3: w gronie kursantów kursu wychowania fizycznego z „Rodziny Wojskowej” w Łodzi, w sali Szkoły Powszechnej nr .... przy ul. Cegielnianej 58.
- nr 51, z 18 XII, s. 1: w gronie uczestników kursu instruktorskiego Wychowania Fizycznego, zorganizowanego przez łódzki Okręgowy Ośrodek Wychowania Fizycznego w sali gimnastycznej Szk. Powszechnej Nr.... przy ul. Cegielnianej 58

1928

- nr 6, z 5 II, s. 3: w gronie uczestników kursu instruktorskiego wychowania fizycznego zorganizowanego przez Ochotniczą Straż Pożarną w Aleksandrowie Łódzkim

1930

- nr 12, z 23 III, s. 6: w gronie uczestników zajęć w łódzkim Ośrodku Wychowania Fizycznego
- nr 13, z 30 III, s. 7: w gronie uczestników zajęć w łódzkim Ośrodku Wychowania Fizycznego
- nr 30, z 20 VII, s. 7: w gronie siatkarek z reprezentacji Polski i Szwecji uczestniczących w turnieju w Krakowie

1931

- nr 12, z 22 III, s. 5: na nartach w Zakopanem

1933

- nr 28, z 9 VII, s. 3: na punkcie żywieniowym w Srocku, podczas zawodów marszowych szlakiem marszu Legionistów w 1914 r. z Piotrkowa Tryb. Do Łodzi (6.08.1933)

252. WOSKOWICZ ....?....

patrz: OSOBY – WOSKIEWICZ .....

253. WOSKOWSKI Jerzy

- ur. .... – zm. ....
- aktor Teatru Miejskiego w Łodzi
- zaangażowany z Poznania na sezon 1925/1926
- po dłuższej chorobie powrócił na scenę w sezonie 1929/1930

BIBLIOGRAFIA:

[1] „Giewont”, 1928, nr 3, s. 105: (w roli Wu Li Czang w „Kredowym kole”, ...autor ?.....) s. 109 (**zdjęcie portretowe**)

1925

- nr 39, z 27 IX, s. 4: w gronie zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi
- nr 41, z 11 X, s. 1: Jakub Gillac w komedii „Nowi panowie” R. de Flers’a i Fr. de Croisset’a (Teatr Miejski w Łodzi)

1926

– nr 6, z 7 II, s. 1: ....rola ?.... w komedii „Ładna historia” Caillavet’a, R. de Flers’a i ..... Rey’a (Teatr Miejski w Łodzi)

1929

– nr 38, z 22 IX, s. 2: zdjęcie portretowe z papierosem

1930

– nr 34, z 17 VIII, s. 4: w kostiumie Skida ze sztuki „Artyści” ..... Watters’a i .... Hopkins’a (Teatr Miejski w Łodzi)

254. WOSZCZEROWICZ Jacek Marian

- ur. 11 IX 1904 (Siedlce) – zm. .... 1970 (Warszawa)
- aktor
- Gimnazjum ukończył w Siedlcach, podjął studia na wydziale prawnym Uniw. Warszawskiego, ale **ich nie skończył**
- w trakcie pobytu w Warszawie wstąpił związał się z „Redutą” gdzie przeszedł pierwsze szkolenie aktorskie (1924–1925), potem: w Poznaniu (1927–1928), Łodzi (1928–1930) a następnie w Teatrze Miejskim w Warszawie (1930–1939) [1]
- gościnnie występował wielokrotnie w Teatrze Miejskim w Łodzi
- po II wojnie światowej, od 1948 r. na stałe w Warszawie (Teatr Narodowy, Polski, Ateneum) [2]
- w 1966 r. otrzymał Nagrodę Państwową I stopnia [2]
- pochowany na cmentarzu powązkowskim w Warszawie

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Czy wiesz kto to jest ?. Pod red. Stanisława Łozy. Warszawa 1938, s. 817 (biogram zredagowany osobiście + foto portretowe)
- [2] Encyklopedia Powszechna PWN, Tom IV, s. 715. Warszawa 1976

1935

– nr 6, z 10 II, s. 7: ....rola ?.... w „Dożywociu” Al. Fredry (Teatr Miejski w Łodzi); w scenie zbiorowej

255. WOŚ Jan

- ur. .... – zm. ....
- aspirant służby więziennej w Łodzi (1936)

1936

– nr 25, z 21 VI, s. 6: na uroczystości zakończenia kursu obrony p-lot i –p-chem. dla funkcjonariuszy służby więziennej w Łodzi

256. WOTTITZÓWNA ....?....

- ur. .... – zm. ....
- tenisistka
- **Polka ?**

1927

– nr 41, z 9 X, s. 7: podczas międzynarodowego turnieju tenisowego o mistrzostwo Łodzi

257. WOYCIECHOWSKI Stanisław

- ur. .... – zm. ....04.1930 (w Bystrej)
- inżynier
- naczelnik Wydziału Opieki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w latach 19.... – IV 1930
- pochowany w Łodzi

1930

– nr 16, z 19 IV, s. 5: zestaw trzech zdjęć z pogrzebu

258. WOYCZYŃSKA L.....

patrz: **KARPIŃSKA-WOYCZYŃSKA L.....**

259. WOZKIERT W.....; kier. w łódzkim urzędzie pocztowo-telekomunikacyjnym

- ur. .... - zm. ....
- kierownik ..... w łódzkim urzędzie poczty i telekomunikacji (1939)

1939

- **nr 18**, z 7 V, s. 5: w gronie wykładowców i członków komisji egzaminacyjnej kursu dla urzędników pocztowych, zorganizowanego przez łódzkie koło Zw. Zaw. Prac. Poczty, Telegrafu i Telefonów

260. WOŹNIAK ....?....

- ur. .... 1918 - zm. ....
- zawodnik „dzikiej” drużyny piłkarskiej Koła Kulturalno-Oświatowego przy Miejskich Kursach Doksztalających w Łodzi, z którą w październiku 1935 r. zdobył II miejsce w turnieju takich drużyn, zorganizowanym przez redakcję łódzkiego „Echa”.

1935

- **nr 47**, z 24 XI, s. 7: w gronie członków drużyny

261. WOŹNIAK J.....

- ur. .... - zm. ....
- referent kulturalno-oświatowy Poczтового Przystosobienia Wojskowego z Łodzi (PPW; 1934)
- członek zarządu oddz. 7 Poczтового Przystosobienia Wojskowego w Łodzi, wybrany w marcu 1937 na kadencję 1937/1938

1934

- **nr 13**, z 31 III, s. 2: wśród gości zaproszonych na akademię z okazji imienin J. Piłsudskiego, zorganizowanej przez Pocztove PW w Łodzi (**19.03.1934**)

1937

- **nr 12**, z 21 III, s. 1: w gronie członków nowo wybranego zarządu oddz. 7 PPW w Łodzi
- **nr 35**, 29 VIII, s. 3: w gronie dzieci koloni Poczтового PW w Utracie k. Łasku, której był kierownikiem

262. WOŹNIAK Juliusz

- ur. .... - zm. ....
- prezes Łódzkiego Klubu Sportowego w latach 19..... - 19.....

1924

- **nr 2**, z 31 VIII, s. 5: w gronie członków pierwszej (I) drużyny piłki nożnej ŁKS-u

263. WOŹNIAKIEWICZ Stanisław

- ur. 9 II 1915 (Zelów, pow. Łask) - zm. 6 II 2001 (Łódź)
- bokser
- ps. „Moryc”
- wychowanek KS „Geyer”-Łódź (tu brąz w mistrzostw Polski w 1933 r., w wadze piórkowej)
- w końcu 1933 r. pozyskany do „IKP”-Łódź (tu dwukrotny mistrz Polski (1936 i 1937) w wadze lekkiej)
- od 1938 w KS „Warszawianka”-Warszawa
- uczestnik mistrzostw Europy w Mediolanie, w 1937 r., przegrywając w ćwierćfinale wagi lekkiej
- podczas II wojny św. dostał się do Anglii, gdzie zaciągnął się jako palacz na jeden z angielskich statków pływających w konwojach przez północny Atlantyk, który został zatopiony przez niemiecki pancernik „Gneisenau” w lutym lub marcu 1941 r. a on uratowany z grupą innych marynarzy przez Niemców; wszyscy po zawinięciu pancernika do Brestu zostali umieszczeni w obozie jenieckim i tu do końca wojny [3]
- po II wojnie św. w KS „Zryw”-Łódź (tu brąz w mistrzostwa Polski, w wadze lekkiej; 1946)
- karierę bokserską zakończył w 1950 r.; stoczył 246 walk, 218 wygrał, 14 zremisował i 14 przegrał; w latach 1937-1949 wystąpił 12 razy w reprezentacji Polski, odnosząc 9 zwycięstw i 3 razy przegrywając
- żona Zofia (którą prawdopodobnie poznał w „IKP”-Łódź) zmarła 1 V 2005, pochowana na cm. przy ul.

Ogrodowej w Łodzi (prawdopodobnie wraz z mężem); z nekrologu („Dziennik Łódzki”, 5 V 2005, nr 104, s. 18): „ostatnia przedwojenna reprezentantka Polski w koszykówce i piłce ręcznej, zawodniczka klubów „IKP”–Łódź i „Zryw”–Łódź”

BIBLIOGRAFIA:

- [1] OSMÓLSKI Piotr, *Leksykon boksu*. Wydawnictwo „Sport i Turystyka”, Warszawa 198, s. ....
[2] hasło w Wikipedii: „Stanisław Woźniakiewicz”
[3] „Jak „Moryc” wrócił do Łodzi. Łódzki bokser Woźniakiewicz był storpedowany przez „Gneisenau” ”; [w:] „Express Ilustrowany”, 17 I 1946, nr 1, s. 6

1934

- nr 4, z 28 I, s. 3: – na wspólnym zdjęciu z pokonanym przez siebie w turnieju ..... Matuszkim z „Policyjnego Klubu Sportowego” – Katowice – w gronie członków drużyny bokserskiej „IKP”–Łódź
- nr 6, z 11 II, s. 7: w gronie członków drużyny „IKP”–Łódź, przed kolejnym turniejem
- nr 8, z 25 II, s. 2: w gronie mistrzów i wicemistrzów boksu województwa łódzkiego na 1934 r.

1936

- nr 19, z 10 V, s. 6: podczas walki sparringowej z Stanisławem Kowalewskim (IKP – Łódź) podczas rewii sportowej „IKP”–Łódź

264. WOŹNIAKOWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- członek Komitetu Budowy Kościoła p.w. Najświętszego Serca Jezusowego w Łodzi, przy ul. Zgierskiej 123 (1938)

1938

- nr 42, z 16 X, s. 3: w gronie członków Komitetu Budowy Kościoła i proboszcza tej parafii – ks. Stanisława Mireckiego; foto z okazji rozpoczęcia prac ziemnych pod jego fundamenty (**18.09.1938**)

265. WOŹNIAKOWSKI ....?....

- ur. .... – zm. ....
- członek pierwszego zarządu „Bratniej Pomocy” słuchaczy Wyższej Szkoły Nauk Społecznych i Ekonomicznych w Łodzi i jej student

1925

- nr 48, z 29 XI, s. 1: w gronie członków Zarządu „Bratniaka”

266. WOŹNIAKOWSKI Henryk

- ur. .... – zm. ....
- urzędnik Urzędu Wojewódzkiego lub Starostw Grodzkiego lub Powiatowego w Łodzi (1937)
- w czerwcu 1937 r. zdobył I nagrodę w zawodach strzeleckich dla urzędników Urzędu Wojewódzkiego i starostw Grodzkiego i Powiatowego w Łodzi

1937

- nr 26, z 27 VI, s. 2: w gronie uczestników uroczystości zakończenia zawodów strzeleckich dla urzędników Urzędu Wojewódzkiego i starostw Grodzkiego i Powiatowego w Łodzi, jako zdobywca I nagrody

267. WOŹNIAKOWSKI Z.....

- ur. .... – zm. ....
- członek Zarządu oddz. łódzkiego Związku Strzeleckiego (1934)

1934

- nr 7, z 18 II, s. 3: w gronie członków Komisji losującej nagrody w loterii oddz. łódzkiego Związku Strzeleckiego

268. WOŹNIAKOWSKI Zbigniew Marian

- ur. ..... ok. 1920 – zm. .....
- maturzysta w r. szk. 1937/1938 w Prywatnym Gimnazjum Męskim Zgromadzenia Kupców m. Łodzi, w klasie humanistyczno-handlowej

1938

- nr 23, z 5 VI, s. 1: na zdjęciu pamiątkowym maturzystów Gimnazjum Zgromadzenia Kupców m. Łodzi (1.06.1038)

269. WOŹNICKI Tadeusz

- ur. .... - zm. ....
- komendant lotniska Lublinka (192... - 193...)
- wiceprezes Aeroklubu Łódzkiego
- inspektor wojewódzki Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwichemicznej (1932)
- działacz Komitetu Wojewódzkiego LOPP w Łodzi (1932)
- mieszkał w ładnym domu obok lotniska na Lublinku

1932

- nr 50, z 11 XII, s. 3: w gronie uczestników kursu dla instruktorów II kategorii LOPP

1935

- nr 33, z 18 VIII, s. 2: - w gronie oficjeli na II Zjeździe Gwiazdzystym Samolotów, zorganizowanym przez Aeroklub Łódzki na lotnisku Lublinek (11.08.1935)
- podczas powitania samolotu Z Aeroklubu Wileńskiego, pilotowanego przez Irenę Bajkowską

1936

- nr 12, z 22 III, s. 3: w gronie członków Zarządu Aeroklubu Łódzkiego „in corpore”

270. WÓJCIK ...?....

- ur. .... - zm. ....
- kolarz
- zawodnik „Rapidu” - Łódź (1934)

1934

- nr 26, z 1 VII, s. 4: w gronie zwycięzców mistrzostw kolarskich województwa łódzkiego

271. WÓJCIKOWSKA A.....; uczennica, członkini organizacji „X-P”

- ur. .... - zm. ....
- uczennica jednej z łódzkich szkół średnich (przed I wojną światową)
- członkini tajnej organizacji samokształceniowej „X-P”

1931

- nr 11, z 15 III, s. 5: w gronie kolegów z organizacji „X-P” (zdjęcie z około 1905 r.)

272. WRAGA ....?....; dziennikarz

- ur. .... - zm. ....
- redaktor .....
- w dn. 24 lipcu 1938 r. przebywał w Łodzi na wiecu Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych i Obozu Zjednoczenia Narodowego zorganizowanym w sali „Resursy Rzemieśniczej” przy ul. J. Kilińskiego 123, pod hasłem „Do walki z wywrotem”, na którym był jednym z dwóch głównych mówców

1938

- nr 31, z 31 VII, s. 1: w gronie uczestników wiecu w „Resursie Rzemieśniczej” przy ul. J. Kilińskiego 123 (24.07.1938) ??

273. WREDE Stanisław; inżynier, dyr. Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych (ŁWEKD)

- ur. .... (.....) - zm. .... (Łódź)
- inżynier komunikacji
- dyrektor tramwajów na Śląsku (192...-1933)
- dyrektor naczelny Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych [ŁWEKD; tramwaje podmiejskie] od ..... 1933 - do ... X 1939 r.
- prezes Łódzkiego Obwodu Miejskiego Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwichemicznej (od 193... - IX 1939)
- członek Towarzystwa Polsko-Estońskiego w Łodzi (1935)
- prezes Rady Oddziału Powiatowego Związku Straży Pożarnych RP, Łódź-powiat (1936)
- członek Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi (193... - IX 1939)

- członek Rady Zarządzającej Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Łodzi z ramienia Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie Łodzi (12.03.1936 – IX 1939)
- po sprowadzeniu się do Łodzi prawdopodobnie zamieszkał w wynajętym mieszkaniu przy ul. Skarbowej (kolonia urzędników skarbowych); w roku 193... przeprowadził się do wybudowanej (lub współwybudowanej) przez siebie willi przy ul. W. Biegańskiego 47
- okres okupacji niemieckiej podczas II wojny światowej prawdopodobnie zmuszony spędzić jako dyrektor Sulejowsko–Piotrkowskiej Kolei Dojazdowej, która była własnością ŁWEKD
- po okupacji niemieckiej powrócił Łodzi i do swojej willi ostatecznie zajmując tu mieszkanie na parterze i tu do śmierci wraz z żoną **Helena**

BIBLIOGRAFIA:

[1] *Rozwój ŁWEKD. Rozmowa „Kuriera Łódzkiego” z dyr. inż. Stanisławem Wrede* [dotyczy rozwoju międzymiastowej komunikacji autobusowej], [w:] „Kurier Łódzki”, 1 I 1935, nr 1, s. 13.

1933

- nr 15, z 9 IV, s. 4: w gronie uczestników kursu instruktorskiego obrony przeciwlotniczej, zorganizowanej przez łódzki LOPP

1934

- nr 30, z 29 VII, s. 4: w grupie łódzkich dziennikarzy na inauguracji funkcjonowania linii autobusowej ŁWEKD z Łodzi, przez Zduńska Wolę do Sieradza (**...07.1934**)
  - na tle jednego z autobusów tej linii
  - na tle autobusu gdzieś na trasie
  - na tle zajezdni „Chocianowice” przed wyruszeniem na trasę inauguracyjnego przejazdu
  - podczas zwiedzania zajezdni „Chocianowice” przez grupę dziennikarzy łódzkich
- nr 24, z 17 VI, s. 5: w gronie uczestników uroczystości nadania odznak związku Przeds. Komunikacyjnych w Polsce dwóm pracownikom ŁWEKD w siedzibie dyrekcji tramwajów podmiejskich przy ul. Piotrkowskiej 77 (ok. **7.06.1934**)

1935

- nr 8, z 24 II, s. 2: w gronie członków Zarządu i instruktorów Łódzkiego Obwodu Miejskiego LOPP
- nr 14, z 7 IV, s. 1: na uroczystości poświęcenia dwóch szybowców zbudowanych przez uczniów Państwowej Szkoły Techniczno–Przemysłowej w Łodzi jako przedstawiciel LOPP. Zdjęcie wykonane w auli szkolnej (**31.03.1935**)
- nr 27, z 7 VII, s. 2: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej III kategorii, zorganizowanego przez Obwód Miejski LOPP w Szkole Powszechnej Nr 1 (**28.06.1935**)
  - s. 3: w gronie delegacji Estońskiego Czerwonego Krzyża, która gościła w Łodzi na zaproszenie Towarzystwa i konsula szwedzkiego w Łodzi Maksa Kona (**kon. VI 1935**)
- nr 34, z 25 VIII, s. 5: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej II kategorii zorganizowanego przez LOPP; uroczystość w auli Państwowej Szkoły Przemysłowo-Technicznej w Łodzi, ul. S. Żeromskiego 115 (**10.08.1935**)

1936

- nr 16, z 19 IV, s. 1: w gronie uczestników posiedzenia Radu Oddziału Powiatowego Związku Straży Pożarnych, Łódź-powiat; w 1. rzędzie z łaską (**5.04.1936**)
- nr 24 (jest pomyłkowo nr 23 !), z 14 VI, s. 3: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu III kat. obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, zorganizowanej przez Obwód Łódzki LOPP (**5.06.1936**)
- nr 26, z 28 VI, s. 1: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu dla instruktorów II kategorii LOPP
- nr 42, z 18 X, s. 3: podczas inauguracji „Tygodnia LOPP” w Łodzi odznacza łódzkich działaczy Ligii (**11.10.1936**)
- nr 43, z 25 X, s. 2: na otwarciu i poświęceniu „Ośrodka Propagandy i Sprzedaży

LOPP” przy łódzkim obwodzie LOPP, przy ul. ....
(15.10.1936)

1937

- nr 25, z 20 VI, s. 7: w gronie uczestników odprawy instruktorów obrony przeciwlotniczej i gazowej LOPP – której przewodniczył – prowadzących masowe szkolenia w tym zakresie na terenie Łodzi
- nr 26, z 27 VI, s. 2: w gronie uczestników zakończenia XIII „Tygodnia LOPP” i wręczenia z tej okazji nagród uczestnikom licznych konkursów, które odbyły się w tymże „Tygodniu” (17.06.1937)
  - wśród członków prezydium uroczystości
  - wręcza nagrodę przedstawicielowi XI Koła Rezerwistów, za zdobycie I nagrody w zawodach marszowych LOPP w tym „Tygodniu”
  - wręcza nagrodę przedstawicielowi Spółki „I.K. Poznański” za I miejsce w konkursie dekoracji samochodów o tematyce LOPP
- nr 48, z 28 XI, s. 3: – na uroczystości wręczenia dyplomów za zasługi dla LOPP dla łódzkich zakładów pracy oraz instruktorom LOPP; siedzi w 1. rzędzie, 4. od prawej (5.11.1937)
  - na uroczystości wręczenia nagród i dyplomów uczestnikom „Zawodów Marszowych LOPP”; siedzi w 1. rzędzie, 3. od prawej (5.11.1937)

1938

- nr 46, z 13 XI, s. 1: w gronie uczestników uroczystości wręczenia pamiątkowych dyplomów z okazji 15-lecia Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (5.11.1938); siedzi w 1. rzędzie, w centrum; w okularach

274. WROCZYŃSKI Kazimierz

- ur. .... – zm. ....
- dyrektor Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach (....?...., 1922/1923, 1924/1925, 1933/1934, 1936/1937. ....?....)
- wg Wacława Pawlaka nie otrzymał angażu na następny sezon [1925/1926] za oszczerstwo, jakie rzucił na dyrektora Teatru Popularnego – Wojciecha Pilarskiego, że ten przywłaszczył sobie pieniądze na wystawienie sztuki p.t. „Kościuszkę pod Raławicami”, za co został skazany na 2 tygodnie aresztu [1]
- w sezonie 1937/1938 dyrektor naczelny łódzkich teatrów miejskich

BIBLIOGRAFIA:

- [1] PAWLAK Wacław, W rytmie fabrycznych syren. Łódź 198., s. 83
- [2] WROCZYŃSKI Kazimierz, *Pół wieku wspomnień teatralnych*. Warszawa 1957.

1924

- nr 4, z 14 IX, s. 1: w gronie aktorów Teatru Miejskiego w Łodzi

1925

- nr 3, z 18 I, s. 6: **portret wg karykatury** całej postaci, autorstwa ..... z podpisem „Dyrektor Teatru Miejskiego p. Wroczyński w poszukiwaniu nowych dróg finansowych” (vide sprawa z dyr. Pilarskim)

1935

- nr 8, z 24 II, s. 4: **zdjęcie portretowe** [małe]

1937

- nr 8, z 21 II, s. 6: na uroczystości odsłonięcia popiersia Wojciecha Bogusławskiego w foyer Teatru Miejskiego w Łodzi

275. WRONA ....?....; działaczka „Rodziny Urzędniczej” w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi

porównaj: OSOBY – WRONA Stanisław (mąż)

- ur. .... – zm. ....
- działaczka „Rodziny Urzędniczej” przy Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi (1937)

1935

- nr 33, z 18 VIII, s. 1: na II zlocie gwiazdzystym samolotów na lotnisku Lublinek w Łodzi, zorganizowanym przez Aeroklub Łódzki (**11.08.1935**)

1937

- nr 2, z 10 I, s. 1: na „choince” dzieci pracowników Administracji Ogólnej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, zorganizowanej przez tamtejszą „Rodzinę Urzędniczą” (**3.01.1937**)

276. WRONA Stanisław; nacz. Wydz. Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi

porównaj: OSOBY – WRONA ..... (żona)

- ur. .... (Żółkiewka, pow. Krasnystaw) – zm. ....
- dr nauk .....
- znaczący działacz ruchu ludowego (Stronnictwo Chłopskie i Stronnictwo Ludowe, usunięty z nich w 1934/1935) za działalność rozłamową – ten sam ??? (por. hasło na Wiki „Stanisław Wrona-Merski”)
- starosta grodzki w Łodzi (1933 – 1936)
- naczelnik Wydziału Społeczno-Politycznego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi (1936 – IX 1939)
- działacz łódzkich struktur BBWR (1935)
- prezes Komitetu Niesienia Pomocy Bezrobotnym w Łodzi (1935)
- współzałożyciel Kuchni dla Bezrobotnych przy ul. Łagiewnickiej .... (1935)
- honorowy członek Cechu Piekarzy Chrześcijan w Łodzi (od lutego 1937 r.)

BIBLIOGRAFIA:

[1] REK Tadeusz, *Ruch ludowy w Polsce. Tom III: Okres niepodległości pod rządami sanacji (1926-1939)*; Warszawa 1947, ss. 8, 28, 36, 40, 69, 74, 82, 86, 100-105, 132.

1935

- nr 2, z 13 I, s. 4: w gronie uczestników zakończenia kursu dla kierowników sekretariatów powiatowych i grodzkich BBWR
- nr 7, z 17 II, s. 7: – w gronie członków Komitetu Niesienia Pomocy Bezrobotnym dzielnicy XIV (Chojny); zdjęcie wykonane podczas uruchomienia Kuchni dla Bezrobotnych otwartej na Chojnach z inicjatywy Komitetu
  - w gronie uczestnicy uroczystości uruchomienia Kuchni dla Bezrobotnych przy ul. Łagiewnickiej ....
- nr 9, z 3 III, s. 3: – w gronie głównych uczestników obchodów jubileuszu 15-lecia działalności Polskiego Czerwonego Krzyża Młodzieży w Łodzi (**24.02.1935**)
  - na sali, w której miały miejsce obchody jubileuszowe
- nr 13, z 31 III, s. 4: – na uroczystości, na terenie zakładów „WiMa”, wręczenia odznaczeń zasłużonym strażakom z X oddziału (widzewskiego), m.in. jej komendantowi – Maksowi Konowi przez wicewojewodę – ..... Potockiego (**24.03.1935**)
  - w gronie osób odbierających defiladę X oddziału po uroczystości wręczenia odznaczeń
  - s. 6: walne zgromadzenie delegatów kół LOPP okręgu łódzkiego pod przewodnictwem starosty grodzkiego Stanisława Wrony w sali posiedzeń Rady Miejskiej (**11.03.1935**)
- nr 15, z 14 IV, s. 3: na akademii zorganizowanej przez zakładowe koło Polskiego Związku Zachodniego przy fabryce Rosenblatta w Łodzi
- nr 20, z 19 V, s. 4: na zjeździe oddz. łódzkiego Związku Oficerów Rezerwy
- nr 23, z 9 VI, s. 4: w gronie członków zarządu łódzkiego Komitetu Niesienia Pomocy Najbiedniejszym, dzielnica XI (.....); na zdj. 6. od lewej

- nr 26, z 30 VI, s. 3: na uroczystości otwarcia stadionu Klubu Sportowego „Zjednoczone” fabryki K. Scheiblera i L. Grohmana przy ul. Emilii
- nr 28, z 14 VII, s. 4: w gronie członków Komitetu Niesienia Pomocy Bezrobotnym dzielnicy IV (Chojny) przy 4. komisariacie Policji Państwowej w Łodzi z okazji zakończenia jego działalności
- nr 33, z 18 VIII, s. 1: na II zlocie gwiazdzistym samolotów na lotnisku Lublinek w Łodzi, zorganizowanym przez Aeroklub Łódzki (**11.08.1935**)
- nr 34, z 25 VIII, s. 5: w grupie robotników i urzędników „Widzewskiej Manufaktury” na Sowińcu w Krakowie gdzie przywieźli symboliczną urnę ziemi z Łodzi
- nr 35, z 1 IX, s. 5: jak wyżej; moment wysypywania przez S. Wronę i M. Kona z urny ziemi przywiezionej z Łodzi
- nr 50, z 15 XII, s. 7: otwiera kiermasz noworoczny zorganizowany przez młodzież PCK w sali oddz. I łódzkiej Straży Pożarnej przy ul. 11 Listopada (dziś Legionów)
- nr 52, z 29 XII, s. 3: w gronie uczestników otwarcia Kuchni dla Najbiedniejszych dla dzielnicy IV [.....] przy ul. Łagiewnickiej

1936

- nr 3, z 19 I, s. 6: w gronie uczestników „opłatka” w Rezerwie Pieszej Policji Państwowej w Łodzi
- nr 15, z 11 IV, s. 1: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu szkoleniowego dla naczelników i komendantów Straży Pożarnej z województwa łódzkiego w oddz. V łódzkiej Straży (**4.04.1936**)
- nr 25, z 21 VI, s. 1: w gronie oficjeli na uroczystości Bożego Ciała w Łodzi
- nr 26, z 28 VI, s. 1: w gronie uczestników uroczystości zakończenia kursu dla instruktorów II kategorii LOPP

1937

- nr 8, z 21 II, s. 2: w gronie uczestników uroczystości nadania mu dyplomu honorowego członka Cechu Piekarzy Chrześcijan w Łodzi
- nr 8, z 21 II, s. 6: na uroczystości odsłonięcia popiersia Wojciecha Bogusławskiego w foyer Teatru Miejskiego w Łodzi
- nr 34, z 22 VIII, s. 1: w zastępstwie wojewody łódzkiego, Al. Hauke-Nowaka, przyjmuje wraz z przedstawicielami wojska i władz miasta defiladę z okazji Dnia Wojska Polskiego („Cudu nad Wisłą”; **15.08.1937**)

1938

- nr 3, z 16 I, s. 3: w gronie dzieci pracowników administracji państwowej w Łodzi, na ich „choince” w sali recepcyjnej łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego (**grudzień 1937**)
- nr 12, z 20 III, s. 2: jako przedstawiciel wojewody łódzkiego na zebraniu inauguracyjnym oddz. łódzkiego Służby Młodych Obozu Zjedn. Narodowego (**13.02.1938**)
- nr 36, z 4 IX, s. 1: w gronie uczestników ogólnopolskiego rajdu lotniczo-motocyklowo-samochodowego „z rozkazem”, zorganizowanego przez Łódzki Klub Motocyklowy, jako jego Honorowy Komandor (**28.08.1938**)
- nr 38, z 18 IX, s. 3: na poświęceniu i oddania do użytku stadionu Klubu Pracowniczego Zjedn. Zakładów Włókienniczych „K. Scheibler i L. Grohmann”(1..**09.1938**)
- nr 44, z 30 X, s. 1: w gronie uczestników wycieczki łódzkich dziennikarzy po terenie powiatu

łódzkiego; tu we wsi Bryski zwiedzają tamtejszy Uniwersytet Ludowy

1939

- nr 2, z 8 I, s. 3: w grupie wyższych urzędników Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, z wojewodą Józewskim na czele, przyjmujących w sali recepcyjnej Urzędu (pałac Poznańskiego) życzenia noworoczne od społeczeństwa łódzkiego dla Prezydenta RP i Rządu (1.01.1939)
- nr 13, z 2 IV, s. 1: na Walnym Zjeździe Zw. Harcerstwa Polskiego (Łódź, 26.03.1939)
- nr 26, z 2 VII, s. 1: na inauguracji „Dni Morza” w Łodzi, gronie kilku innych przedstawicieli władz lokalnych i samorządowych (25.6.1939)

277. WRONOWSKI Stanisław; mistrz sieci kablowej Elektrowni Łódzkiej

- ur. [.....] – zm. [.....]
- mistrz sieci kablowej w Elektrowni Łódzkiej
- w październiku 1933 r. obchodził jubileusz 25-lecia pracy zawodowej

1933

- nr 45, z 5 XI, s. 4: zdjęcie portretowe

278. WRONOWSKI Zygmunt; ksiądz-dziekan pow. brzezińskiego

- ur. 3 II 1873 (Dziewczopole, pow. Włocławek) – zm. 20 XI 1942 (KL Dachau)
- ksiądz-dziekan pow. brzezińskiego (1937 – XI 1939)
- w październiku 1933 r. obchodził jubileusz 25-lecia pracy zawodowej
- kanonik honorowy kapituły łódzkiej i kolegiaty kaliskiej
- proboszcz par. w Zgierzu
- aresztowany wraz z innymi księżmi diecezji łódzkiej podczas dużej akcji miejscowego gestapo, skierowanej przeciwko inteligencji łódzkiej w listopadzie 1939 r. i osadzony w obozie przejściowym w f-ce Michała Glazera na Radogoszczu (obecna ul. Liściasta 55); zwolniony wraz z nimi w styczniu 1940 r. i ponownie aresztowany 6 X 1941 r.; odsadzony wraz z innymi księżmi w obozie w Konstantynowie Łódzkim i stąd do obozu koncentracyjnego w Dachau (od 30 XI 1941; nr obozowy 28 489) i tu zmarł z wycieńczenia

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Martyrologium polskiego duchowieństwa. Tom II, W-wa 1977, ss. 206, 209, 267-269.
- [2] RAPALSKI Stanisław, Byłem w piekle. Wyd. 1, Łódź 1960, ss. 31, 68, 77, 91-92, 96, 108-110; wyd. 2 (Łódź 1963): ss. 31, 68, 77, 91-92, 96, 108-110, 135; wyd. 3 (Łódź 1969): 39, 83, 95, 113-114, 119, 134, 136..
- [3] DOMAGAŁA Jan, Ci, którzy przeszli przez Dachau. W-wa 1957, s. 248, poz. 1663 (tu mylnie nazwisko: Woronowski)
- [4] BUDZIAREK Marek, Kapłani łódzcy na Radogoszczu; [w:] „WTK”, 26 II 1978, nr 9, s. ....
- [5] „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie”, 1955, nr 4-5, s. 88 (lista strat).
- [6] „Wiadomości Diecezjalne Łódzkie”, 1977, nr 9-10, s. 194 (lista strat).
- [7] RAPALSKI Stanisław, Pierwsze dni Radogoszcza. Wspomnienie o tow. dr Aleksandrze Margolisie; maszynopis w Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego, sygn. 301/3045, k. 2.

1937

- nr 17, z 25 IV, s. 6: w gronie członków chóru męskiego im. St. Moniuszki, przy kościele parafialnym w Brzezinach

279. WROŃSKI [.....?.....]

- ur. [.....] 1918 – zm. [.....]
- piłkarz – amator
- zawodnik „dzikiej” drużyny piłkarskiej „Jedność” z Chojen (1935)

1935

- nr 47, z 24 XI, s. 5: w gronie członków drużyny „Jedność”, z którą na turnieju „dzikich” drużyn, zorganizowanym przez redakcję łódzkiego „Echa”, zdobył I miejsce

280. WROŃSKI Roman

- ur. [.....] – zm. [.....]
- aktor Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach [.....?.....], 1924/1925, [.....?.....]

- z podpisu „*młody utalentowany i świetnie zapowiadający się na przyszłość artysta [na zdjęciu ma około 40 lat !! – WŻ]*”

1924

- nr 4, z 14 IX, s. 1: w gronie zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi
- nr 12, z 9 XI, s. 1: **....rola ?....** w „Świerszczu za kominem” Karola Dickensa (Teatr Miejski)

1925

- nr 24, z 14 VI, s. 4: **....rola ?....** w „Wilkołaku” A. Cana (Teatr Miejski)
- nr 39, z 27 IX, s. 4: w gronie zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi
- nr 45, z 8 XI, s. 4: markiz Nolli w „Żywej masce” Luigi Pirandella (Teatr Miejskie w Łodzi)
- nr 47, z 22 XI, s. 2: porucznik w „Damach i Huzarach” Aleksandra Fredry (Teatr Miejski w Łodzi)
- nr 52, z 24 XII, s. 1: oficer bolszewicki w dramacie „Ponad śnieg...” Stefana Żeromskiego (Teatr Miejski w Łodzi)

281. WROŃSKI Włodzimierz

- ur. **.....** – zm. **.....**
- wykładowca w Wyższej Szkole Nauk Społecznych i Ekonomicznych w Łodzi (1925 – 1930)
- „*długoletni prokurent Widzewskiej Manufaktury S.A.*” (od **.....** do X 1937)
- w październiku 1937 r. wysłany na placówkę konsularną RP w Limie (Peru)

1937

- nr 45, z 7 XI, s. 2: **zdjęcie portretowe**

282. WRÓBLEWSKI ....?....

- ur. **.....** – zm. **.....**
- generał WP (1930)

1930

- nr 46, z 9 XI, s. 6: podczas wręczania dyplomu zwycięzcy w biegu przełajowym **przeprowadzonym w Łodzi**

283. WRÓBLEWSKI Adam

- ur. **.....** – zm. **.....**
- inżynier; absolwent (w 1908 r.) Wydziału Mechanicznego Politechniki w Darmstadt; po jej ukończeniu pracował w F-ce Parowozów „Artur Koppel” w Berlinie, nast. w F-ce Sztucznego Jedwabiu w Tomaszowie Maz., w cementowni w Rudnikach, w warszawskiej dyrekcji PKP jako kontroler trakcji Łódzkiego Inspektoratu PKP oraz w Zarządzie Budowlano-Kwaterunkowym DOGŁ (Dyrekcji Okręgowej Garnizonu **Łódzkiego**), stąd do KEŁ [4]
- naczelnik Służby Ruchu Kolei Elektrycznej Łódzkiej (KEŁ, tramwaje miejskie; od ok. 18 VIII 1922 – X 1939)
- honorowy prezes Koła Nr VI (pracowników KEŁ) oddz. Łódzkiego Związku Rezerwistów (1933, 1937)
- prezes klubu sportowego „Tramwajarz” – Łódź (1934–1939)
- prezes Kółka Myśliwskiego przy KS „Tramwajarz” (1936–1939) [2]
- **prezes chóru i orkiestry pracowników KEŁ** (1935)
- miał dwie córki (Zofia i **.....**)
- wysiedlony na początku okupacji hitlerowskiej wraz z całą rodziną z ich mieszkania (Włodz. Hyży)

BIBLIOGRAFIA:

- [1] APŁ, akta KEŁ, sygn. 39, k. 633 (Okólnik nr 847 z dn. 18 VIII 1922 z informacją o objęciu stanowiska Naczelnika Służby Ruchu KEŁ)
- [2] APŁ, akta Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, sygn. 1606 (akta Kółka Myśliwskiego tramwajarzy KEŁ)
- [3] Na zdjęciach zbiorowych w zbiorach Muzeum Komunikacji Miejskiej w Łodzi, sygn. I–76 i I–156.
- [4] APŁ, akta KEŁ, sygn. **.....**, k. nIb; 1 V 1937 r. (teczka „Sprawy Poufne”)

1933

- nr 9, z 26 II, s. 2: w gronie członków Koła Nr II Związku Rezerwistów w Łodzi, na balu karnawałowym w hotelu „Manteuffel” (**18.02.1933**)
- nr 48, z 26 XI, s. 1: w gronie uczestników spotkania z okazji jubileuszu 5-lecia Koła Nr I Związku Rezerwistów w Łodzi

1934

- nr 12, z 25 III, s. 2: na akademii z okazji imienin J. Piłsudskiego; siedzi za stołem prezydialnym (**18.03.1934**)
- nr 50, z 16 XII, s. 6: w gronie członków Sekcji Szermierczej K.S. „Tramwajarz”

1935

- nr 13, z 31 III, s. 7: w gronie członków orkiestry i chóru pracowników KEŁ po występie na akademii z okazji urodzin marsz. J. Piłsudskiego zorganizowanej przez Koło nr 6 (prac. KEŁ) Związku Rezerwistów w Łodzi (zdjęcie wykonane w lokalu Koła nr 6; **17.03.1935**)

1937

- nr 5, z 31 I, s. 2: na „gwiazdce” dzieci członków Koła nr VI (pracowników KEŁ) Związku Rezerwistów
- nr 17, z 25 IV, s. 7: w gronie uczestników spotkania z okazji wręczenia KS „Tramwajarz” pamiątkowej plakiety „Ku Chwale Ojczyzny” przez oddz. łódzki Związku Dowborczyków; foto wykonane w pomieszczeniach Klubu

284. WRÓBLEWSKI Edward; działacz łódzkiego OZN-u

porównaj: **WRÓBLEWSKI** Edward Marian – **ten sam ?????**

- ur. .... – zm. ....
- kierownik Sekcji Propagandowej oddz. Północno-Zachodniego łódzkiego OZN-u (1938, 1939)

1939

- nr 5, z 29 I, s. 6: na „gwiazdce” dla najbiedniejszych dzieci członków Oddziału i sympatyków OZN-u (**6.01.1939**)

285. WRÓBLEWSKI Edward Marian; urzędnik w Wydz. Opieki Społecznej Zarządu m. Łodzi

porównaj: **WRÓBLEWSKI** Edward – **ten sam ????**

- ur. .... 1902 (.....) – zm. .... 1974 (Łódź)
- mieszkaniec Warszawy, od 1930 r. Łodzi
- pracownik Wydz. Opieki Społecznej Zarządu m. Łodzi, na stanowisku kontrolera (1930– IX 1939)
- członek zarządu Stowarzyszenia Powstańców Śląskich p.n. „Legion śląski” (1932 – IX 1939); **przew. Zw. Weteranów Powstań Śląskich**
- mieszkał na osiedlu im. J. Montwiła-Mireckiego skąd w styczniu 1940 r. został wraz z innymi mieszkańcami wysiedlony; przeszedł przez obóz przesiedleńczy w f-ce Glikmana przy ul. Łąkowej, stąd zostali wywiezieni do GG, gdzie osiedlili się w Bukowcu Opoczyńskim
- zagrożony aresztowaniem w 1942 r. wyjeżdża do Warszawy, a stąd po jakimś czasie do Kołbieli, gdzie do końca wojny pracował jako kierownik sklepu spółdzielczego „Rozwój”; tu prawdopodobnie współpracował z ruchem oporu (AK)
- w styczniu 1945 r. cała rodzina powraca do Łodzi; niedługo potem zapisał się do Stronnictwa Demokratycznego
- przewodniczący Wydz. Zdrowie Miejskiej Rady Narodowej w Łodzi (XI 1945 – VII 1948)
- 1948 – 1957: wiele stanowisk kierowniczych w Powszechnej Spółdzielni Spożywców „Społem” w Łodzi
- 1957 – 1967: kier. Biura Zespołu Poselskiego w Łodzi (do emerytury)
- żona: Janina z d. Wykrętowicz, dzieci: syn – Zdzisław, córka – Krystyna [1]

BIBLIOGRAFIA:

[1] Życiorys opracowany przez córkę – Krystynę Wróblewską – Latuszewską (Łódź); rkps w posiadaniu autorki, 2012 r.

1936

- nr 51, z 20 XII, s. 2: w gronie osób towarzyszących śląskiemu pisarzowi – Gustowowi Morcinkowi podczas jego wizyty w Łodzi (**6.12.1936**):
  - na spotkaniu z młodzieżą Szk. Powsz. Nr 62 w Łodzi (ul. Przyszkole 18) podczas spotkania autorskiego
  - na spotkaniu i akademii zorganizowanej w Teatrze Polskim (ul. ....) przez „Legion Śląski” w Łodzi

286. WRÓBLEWSKI Kazimierz

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- nauczyciel języka polskiego w Progimnazjum Józefa Radwańskiego w latach 1908 – 1911
- w 1927 r. profesor gimnazjum im. Reytana w Warszawie

1927

- nr 5, z 30 XI, s. 3: **zdjęcie portretowe**

287. WRÓBLEWSKI St[redacted]

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- pracownik Banku Związku Spółek Zarobkowych, oddz. łódzki, ul. H. Sienkiewicza 24 (1937)
- instruktor LOPP (1937)
- komisarz zakładowego koła LOPP w oddz. łódzkim Banku Zw. Spółek Zarobkowych (1937)

1937

- nr 16, z 18 IV, s. 2: w gronie członków zakładowego koła LOPP w Banku, uczestników kursu obrony przeciwlotniczo-gazowej

1937

- nr 16, z 18 IV, s. 2: w gronie członków koła LOPP w Banku Zw. Spółek Zarobkowych w Łodzi, uczestników kursu obrony przeciwlotniczo-gazowej
[nieco inna grupa osób w stosunku do zdj. z nr-u 18, z 2 V 1937]
- nr 18, z 2 V, s. 2: w gronie członków koła LOPP w Banku Zw. Spółek Zarobkowych w Łodzi, uczestników kursu obrony przeciwlotniczo-gazowej
[nieco inna grupa osób w stosunku do zdj. z nr-u 16, z 18 IV 1937]

288. WRÓBLEWSKI Władysław

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- lekkoatleta, biegacz
- zawodnik Łódzkiego Klubu Sportowego (1933, 1934, 1938)

1933

- nr 41, z 8 X, s. 8: **zdjęcie portretowe w stroju sportowym**, jako zwycięzcy w biegu na przełaj na dystansie 3.100 m. o nagrodę nauczycieli wychowania fizycznego, na zakończenie sezonu lekkoatletycznego

1934

- nr 22, z 3 VI, s. 5: podczas biegu na 1.500 m. w turnieju lekkoatletycznym pomiędzy reprezentacjami Łodzi i Białegostoku na stadionie „Wimy” w Łodzi

1938

- nr 20, z 15 V, s. 2: X Bieg Sztafetowy „Kuriera Łódzkiego” w parku im. J. Poniatowskiego (8.05.1938); na **zdjęcia portretowym** (całe postacie) wraz z Tadeuszem Kubką (K.... E....), z którym już po raz 10. uczestniczy w Biegu

289. WRÓBLEWSKI Z[redacted]

(porównaj WRÓBLEWSKI Zygmunt – ten sam ????)

- ur. [redacted] – zm. [redacted]
- wiceprezes Łódzkiego Klubu Motocyklowego (1938)

1938

- nr 36, z 4 IX, s. 1: w gronie uczestników ogólnopolskiego rajdu lotniczo-motocyklowo-samochodowego „z rozkazem”, zorganizowanego przez Łódzki Klub Motocyklowy, jako jego kierownik organizacyjny (28.08.1938)

290. WRÓBLEWSKI Zygmunt

porównaj WRÓBLEWSKI Z[redacted] – ten sam ??

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- inspektor Policji Państwowej
- komendant okręgu łódzkiego Policji Państwowej

BIBLIOGRAFIA:

[1] *10-cie służby bezpieczeństwa.....* . Warszawa 1926, s. nlb (**zdjęcie portretowe** to samo co opublikowane w „Łwl”, 1925/39, ale wykadrowany od biustu wzyż)

1925

- nr 39, z 27 IX, s. 2: **zdjęcie portretowe** (cała postać)

1936

- nr 18, z 3 V, s. 1: na akademii w sali Rady Miejskiej, z okazji zjazdu okręgowego harcerstwa polskiego (**26.04.1936**)

291. WUJCZAK Ignacy

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- członek Rady **Zrzeszeń Stowarzyszeń** Chrześcijańskich Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych, z siedzibą w Poznaniu (1935)

1935

- nr 37, z 15 IX, s. 4: w gronie organizatorów **Stowarzyszenia Zrzeszenia** w Łodzi

292. WUTKE Krystian

porównaj: **OSOBY** - **WUTKE** Stanisław (syn ?)

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- nestor łódzkiego krawiectwa
- w październiku 1937 r. obchodził jubileusz pracy zawodowej
- członek Cechu Krawców (Chrześcijan) w Łodzi (1937)

1937

- nr 42, z 17 X, s. 1: w gronie uczestników uroczystości jubileuszowej w Cechu Krawców w Łodzi, dla jego najstarszych członków (**10.10.1937**)

293. WUTKE Stanisław

porównaj: **OSOBY** - **WUTKE** Krystian (ojciec ?)

- ur. [redacted] ok. 1917 (**Łódź**) - zm. [redacted]
- mieszkaniec Łodzi, ul. J. Kilińskiego 144
- zdobywca w lipcu 1931 r. I nagrody (roweru) w konkursie spostrzegawczości, zorganizowanego przez redakcję „Małego Kuriera” (w tym czasie miał około 14 lat)

1931

- nr 28, z 12 VII, s. 3: **zdjęcie portretowe** ze zdobytą nagrodą

294. WYBÓR Adam

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- ogrodnik
- działacz oddz. łódzkiego Centralnego Polskiego Związku Ogrodniczego

1933

- nr 15, z 9 IV, s. 3: w gronie wykładowców na kursie ogrodniczym; zdjęcie wykonane w siedzibie oddz. łódzkiego Związku Ogrodników przy ul. [redacted]

295. WYBÓR Jan

- ur. [redacted] - zm. [redacted]
- ogrodnik

- działacz oddz. łódzkiego Centralnego Polskiego Związku Ogrodniczego
- prezes Sekcji Praktykantów oddz. łódzkiego CPZO (1932)

BIBLIOGRAFIA:

[1] Centralny Polski Związek Ogrodniczy w Łodzi. Księga jubileuszowa 1907 – 1932. Łódź 1932 (s. 85: w gronie członków Zarządu Sekcji Praktykantów)

1929

- nr 5, z 2 II, s. 3: na „opłatku“ Sekcji Praktykantów oddz. łódzkiego CPZO
- nr 44, z 3 XI, s. 7: w gronie uczestników obchodów 5-lecia działalności Sekcji

1932

- nr 20, z 15 II, s. 6: na uroczystości rozdania nagród praktykantom ogrodniczym w siedzibie oddz. łódzkiego CPZO, przy ul. **J. Kilińskiego 60**

1933

- nr 15, z 9 IV, s. 3: w gronie wykładowców na kursie ogrodniczym; zdjęcie wykonane w siedzibie oddz. łódzkiego CPZO przy ul. **J. Kilińskiego 60**

296. WYBRAŃSKA ....?....

porównaj: **OSOBY WYBRAŃSKI** Wincenty (mąż)

- ur. .... – zm. ....
- aktorka Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach ....?...., 1924/1925, ...?....

1924

- 14.09, nr 4, s. 1: w gronie zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi

297. WYBRAŃSKI Wincenty

porównaj: **OSOBY WYBRAŃSKA ....?....** (żona)

- ur. .... – zm. ....
- aktor Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach ....?...., 1924/1925, ...?....

1924

- nr 4, z 14 IX, s. 1: w gronie zespołu Teatru Miejskiego w Łodzi
- nr 12, z 9 XI, s. 1: – Kaleb Plemmer w „Świerszczu za kominem” Karola Dickensa (Teatr Miejski w Łodzi)
  - jak wyżej, inne ujęcie

1925

- nr 6, z 8 II, s. 1: ....rola ?.... w komedii „Tajemniczy pan” Zygmunta Nowakowskiego (Teatr Miejski w Łodzi)

298. WYGANOWSKI ....?...., poseł

- ur. .... – zm. ....
- poseł na sejm RP (1936)

1936

- nr 6, z 9 II, s. 1: na spotkaniu w Urzędzie Wojewódzkim parlamentarnej grupy regionalnej posłów i senatorów województwa łódzkiego w Sejmie RP, z wojewodą Al. Hauke-Nowakiem (**3.02.1936**)

299. WYGRZYWAŁSKI F..... M....., art.-malarz

- ur. .... – zm. ....
- artysta-malarz
- wstawiał swoje obrazy do sprzedaży m.in. w Salonie Sztuk Pięknych Karola Endego, przy ul. Nawrot 8.

1938

- nr 44, z 30 X, s. 3: jego obraz ze sceną rodzajową w Salonie Sztuk Pięknych w Łodzi

- nr 48, z 27 XI, s. 6: prace: „Anita”; portret młodej kobiety wystawiony na sprzedaż w Salonie Sztuk Pięknych Karola Endego w Łodzi

300. WYMYSŁOWSKI Michał, poseł

- ur. .... – zm. ....
- członek Zarządu oddz. Łódzkiego Związku Legionistów Polskich (1931, ...?...., 1933, 1934, 1935)
- poseł na Sejm RP z okręgu łódzkiego w .... kadencji (IX 1935 – 1939)
- z okazji kolejnego Święta Niepodległości w listopadzie 1938 r. został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu „Polonia Restituta”

1931

- nr 15, z 12 IV, s. 5: w gronie członków Zarządu Oddziału

1933

- nr 37, z 10 IX, s. 7: w gronie członków Zarządu oddz. Łódzkiego Związku Legionistów Polskich

1934

- nr 2, z 14 I, s. 3: w gronie członków Zarządu oddz. Łódzkiego związku Legionistów

1935

- nr 37, z 15 IX, s. 2: w gronie członków delegacji oddz. Łódzkiego Związku Legionistów Polskich dla pomocy w sypaniu kopca J. Piłsudskiego w Sowińcu k. Krakowa

1938

- nr 47, z 20 XI, s. 7: **zdjęcie portretowe** (bardzo złej jakości)

301. WYRZYKOWSKI Wacław; ksiądz-prałat

- ur. 23 III 1876 (Łęczycza) – zm. 25 VIII 1936 (Łódź)
- absolwent Seminarium Duchownego W Warszawie (1894-1899); święcenia kapłańskie 18 VI 1899
- po wyświęceniu wikariusz w parafii w Kamionnej k. Częstochowy (1899–190...)
- wikariusz w par. Podwyższenia św. Krzyża w Łodzi (1902 – 1904)
- kapelan żołnierzy-katolików w armii nadamurskiej na Dalekim Wschodzie (1904–1906)
- od 1906 r. rektor kościoła św. Anny na Zarzewie, który był kościołem filialnym par. świętokrzyskiej, a następnie, od 1 I 1910 r., pierwszy proboszcz parafii św. Anny (do 1917 r.), kiedy to zbudował okazały budynek parafii oraz wyposażył kościół
- współinicjator utworzenia Spółdzielni Spożywców „Dźwignia” (w 191...)
- proboszcz par. Bożego Ciała w Warszawie (1917–1919)
- proboszcz parafii Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny na Starym Mieście w Łodzi i dziekan 2-go dekanatu łódzkiego (*extra urbem*; 1919–1920)
- proboszcz par. par. św. Katarzyny w Zgierzu (1920 – 1921)
- ponownie proboszcz par. św. Anny po śmierci drugiego jej proboszcza – ks. Piotra Nowakowskiego (1921 – 1922) r.
- proboszcz par. św. Stanisława Kostki (katedralnej; 1922 – 1939; m.in dokończył budowy wieży katedry, którą ukończono w 1930 roku
- ksiądz-prałat domowy papieża Piusa XI (1922–1933)
- ksiądz-prałat scholastyk Kapituły Katedralnej Łódzkiej (od 1933)
- wiele na to wskazuje, że ulica Wacława obok kościoła św. Anny została nazwana na jego cześć, ponieważ cieszył się wielkim uznaniem zarzewskich parafian
- przez środowiska lewicowe w Łodzi zaliczany do tzw. „księży pogromszczyków” (obok księży Bakalarczyka, Schmidel'a), którzy podczas rewolucji 1905-1907 działali w kierunku uspokojenia radykalnych nastrojów w mieście w duchu endeckim, czyli neutralizacji radykalizmu robotniczego na bazie wszelkiego rodzaju organizacji katolickich [6]

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *Kościół św. Anny w Łodzi (Zarzew)*. Łódź 1936.
- [2] WITKOWSKA Matylda, *Sto lat św. Anny*; [w:] „Kocham Łódź” (dod. do „Polska. Dziennik Łódzki”), 10 XII 2010, nr 107, s. 4.
- [3] GRONCZEWSKA Anna, *Parafia ze wsi Zarzew*; [w:] „Kocham Łódź” (dod. do „Polska. Dziennik Łódzki”), 18 II 2011, nr 117 s. 9.
- [4] RACHALEWSKI Stanisław, *Zastygły nurt życia. Łódź, która odeszła*. Łódź 1938, s. ....
- [5] RACHALEWSKI Stanisław, *Łódzkie Campo Santo* [zyciorys ks. Wyrzykowskiego]; [w:] „Łódź w Ilustracji”, 15 I 1939, nr 3, s. 2 (z materiałów do „Zastygłego nurtu życia”)
- [6] BARIASZ Józefa, *Początek edukacji, w: Łódzkie Barykady*; Łódź 1955, ss. 114-115.

1933

– nr 8, z 19 II, s. 1: na akademii w sali posiedzeń Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej 16, z okazji 11. rocznicy pontyfikatu papieża Piusa XI

1939

– nr 3, z 15 I, s. 2: **zdjęcie portretowe**

302. WYRZYKOWSKI ....?....

– ur. .... – zm. ....
– **miejski** vel **wojewódzki** Inspektor Pracy (1936)

1936

– nr 6, z 9 II, s. 1: na spotkaniu w Urzędzie Wojewódzkim grupy regionalnej posłów i senatorów województwa łódzkiego z wojewodą Al. Hauke-Nowakiem (**3.02.1936**)

303. WYSMYK Marian

– ur. .... – zm. ....
– prezes Zarządu wojewódzkiego Związku Inwalidów Wojennych RP w Łodzi (1934, 1935)

1934

– nr 6, z 11 II, s. 6: **zdjęcie portretowe**
– nr 9, z 4 III, s. 2: w gronie członków Zarządu grodzkiego [miejskiego] i wojewódzkiego Związku Inwalidów

1936

– nr 2, z 12 I, s. 2: w gronie członków Powiatowego Koła Zw. Inwalidów Wojennych RP, podczas spotkania gwiazdkowego

304. WYSOCKA Stanisława

– ur. .... – zm. ....
– aktorka
– dyrektorka Teatru Miejskiego w Łodzi w sezonach ....?...., 1932/1933, ...?....

1933

– nr 16, z 15 IV, s. 3: w gronie aktorów z obsady komedii „Zielona kotwica” Stan. Bala podczas pierwszej próby czytanej; zdjęcie wykonane na scenie Teatru Miejskiego

305. WYSOCKA Tycjana (Tatiana ?)

– ur. .... – zm. ....
– primabalerina
– wg podpisu pod zdjęciem „*mistrzynie szkoły tańców plastycznych i rytmicznych w Warszawie*” [jej własna ?]
– poprowadziła cykl wykładów i ćwiczeń w Szkole Rytmiki i Tańca ..... Janczewskiej w Łodzi (1926)

BIBLIOGRAFIA:

[1] WYSOCKA Tycjana, [jej wspomnienia]

1926

– nr 44, z 31 X, s. 8: zespół warszawskich uczennic Tycjanny Wysockiej w układzie tanecznym
– nr 46, z 14 XI, s. 3: dwie uczestniczki szkoły tańca T. Wysockiej podczas wspólnego występu z uczennicami Szkoły Tańca ..... Janczewskiej w Teatrze Miejskim w Łodzi (**7.11.1926**)

1935

– nr 47, z 24 XI, s. 3: w gronie tancerek swojego zespołu podczas wyjazdu do Lipska

306. WYSOCKI ....?....

- ur. .... - zm. ....
- pracownik Elektrowni w Łodzi
- członek Zarządu Kasy Emerytalno-Pożyczkowej Pracowników Elektrowni

1929

- nr 53, z 29 XII, s. 3: w gronie członków Zarządu Kasy

307. WYSOCKI Adam

- ur. .... - zm. ....
- naczelnik Wydziału Ewidencji Ludności Zarządu m. Łodzi (1931, 1936)

1931

- nr 1, z 4 I, s. 4: w prezydium Wojewódzkiego Komitetu „Dni Przeciwgruźliczych” w Łodzi

308. WYSZNACKI ....?....

porównaj: WYSZNACKI H..... ten sam ???

- ur. .... - zm. ....
- naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury Magistratu m. Łodzi (1937, 1939)

1937

- nr 51, z 19 XII, s. 3: na bożonarodzeniowym kiermaszu na rzecz biednych uczniów, zorganizowanym przez Szkołę Powszechną nr 22, przy ul. Nawrot 12

1939

- nr 12, z 26 III, s. 6: w grupie gości na „wieczornicy świetlicowej” w sali gimnastycznej YMCA z okazji zakończenia 1-miesięcznego kursu dla łódzkich pracowników oświatowych, zorganizowanego przez Wojewódzki i Miejski Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży oraz Inspektorat Szkolny m. Łodzi

309. WYSZNACKI H.....

porównaj: WYSZNACKI ..... (naczelnik) - ten sam ???

- ur. .... - zm. ....
- uczeń jednej ze szkół średnich w Łodzi (przed I wojną światową)
- członek tajnej organizacji samokształceniowej „X-P”

1931

- nr 11, z 15 III, s. 5: w gronie kolegów z organizacji „X-P” (zdjęcie z około 1905 r.)

310. WYSZYŃSKA L.....

- ur. .... - zm. ....
- dyrektorka żeńskiej szkoły zawodowej Stowarzyszenia Kobiet Pracujących „Przezorność” w Łodzi (1935)

1935

- nr 9, z 3 III, s. 5: w gronie uczennic, podczas zajęć w pracowni krawieckiej (prawdopodobnie !)
- s. 7: w gronie uczestników szkolnej zabawy karnawałowej zorganizowanej przez uczniowski Samorząd Szkolny

311. WYSZYŃSKI Feliks

- ur. .... - zm. .... . 196....
- inżynier-technolog
- absolwent Politechniki w Petersburgu
- kierownik Wydziału Drogowego Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych [tramwaje podmiejskie] od 192.... do emerytury (po II wojnie światowej w MPK-Łódź)
- mieszkał w domku ŁWEKD przy ul. Helenówek .....

1934

- nr 24, z 17 VI, s. 5: w gronie uczestników uroczystości wręczenia dwóm pracownikom ŁWEKD odznak Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w Polsce (zdjęcie wykonane w siedzibie dyrekcji ŁWEKD przy ul. Piotrkowskiej 77; ok. 7.06.1934)

312. WYSZYŃSKI M.....

- ur. .... – zm. .... 18....
- z inskrypcji na pomniku na jego grobie: „

1938

- nr 35, z 28 VIII, s. 3: pomnik na jego grobie, na terenie b. cmentarza przykościelnego (dziś otoczenie kościoła Najśw. Marii Panny na pl. Kościelnym), wystawiony w 1822 r.; najstarszy pomnik nagrobny zachowany w Łodzi

313. WYŹNIKIEWICZ Zygmunt

porównaj: OSOBY – WYŹNIKIEWICZOWA ..... (żona)

- ur. .... – zm. ....
- sędzia
- przewodniczący Wydz. Karno–Odwoławczego i Karno–Skarbowego w Sądzie Okręgowym w Łodzi (od ..... do VI 1931)
- od czerwca 1931 r. przeszedł na emeryturę i zajął się pracą adwokacką
- członek Zarządu Zjednoczenia b. Prezydiów Związków Polaków Wojskowych w Rosji (1930)

1930

- nr 52, z 21 XII, s. 4: w gronie członków zarządu Zjednoczenia

1931

- nr 4, z 25 I, s. 1: w gronie sędziów Sądu Okręgowego w Łodzi
- nr 24, z 14 VI, s. 3: w gronie kilku sędziów Sądu Okręgowego w Łodzi, w swoim gabinecie, tuż przed odejściem na emeryturę

314. WYŹNIKIEWICZOWA ...?....; działaczka łódzkiego PCK

porównaj: OSOBY – WYŹNIKIEWICZ Zygmunt (mąż)

- ur. .... – zm. ....
- działaczka oddz. łódzkiego PCK (1935)

1935

- nr 5, z 2 II, s. 3: w grupie najwybitniejszych działaczy łódzkiego PCK; zdjęcie wykonane w jednym z pomieszczeń Oddziału z okazji 15-lecia jego działalności

315. c.d. w przygotowaniu